

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szobotica, 1926 VASÁRNAP november 14.

313. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal: 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség: Zmaj Jovin trg 3. szám (Minerva-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Zmaj Jovin trg 3. (Minerva palota)

Szolidáris kisebbségek — szembenálló többségek

Az olaszországi szlávok üldözésével kapcsolatban lefolyt parlamenti vita kétségtelenül legérdekesebb és a kérdés lényegébe legmélyebben beleszántó szónoka Moser János dr. németpárti képviselő volt. A többi felszólaló csak a megbántott nemzeti önérzet felháborodásának és a fasizmus ostora alatt szenvedő testvérek iránti hűség ragaszkodásának kidomborítására szorítkozott anélkül, hogy a probléma egyetemes jelentőségére kiterjeszkedett volna. Moser dr. ezzel szemben az aktuális sérelmet nemzetközi perspektívába helyezte bele és amellett, hogy felhívta a kulturvilágot az idegen határok közt élő szlávok védelmére, egyszermind valamennyi kisebbség helyzetének végleges és egyöntetű rendezését sürgette.

Senki úgy meg nem érti egy kisebbség bajait, senki úgy nem érez együtt egy elnyomott kisebbséggel, mint egy másik kisebbség. Az ország német népének az olaszországi szlávokhoz intézett rokonszenvenyilatkozata abból a természetes szolidaritásból fakad, amely a világ minden nemzetiségét etnikai különözéseik ellenére is egy nagy erkölcsi egészbe fűzi össze. Számítatlan nehézséggel kell annak megküzdnie, aki egy kisebbséghez tartozik és nincs a földkerekségen olyan állam, ahol a nemzetiségek útjába több-kevesebb akadályt ne gördítene a nacionalista elfogultság. Az olaszországi szlávokat ért hallatlan injuriák miatt felviharzó tiltakozásban az igazi vezető szót a kisebbségek harsogják, mert őket gyötri a legfájdalmasabban az a súlyos európai betegség, amelynek megdöbbentő elhárapózása a más fajúak, más anyanyelvűek, más felfogásúak ellen irtóhadjáratra bösziült fasizmus.

Moser dr., mint egy jugoszláviai kisebbség szószólója, kiemeli a kérdést a konkrét eset szűk keretei közül és általános vonatkozásait méltatva, feltárja annak a mentalitásnak veszedelmét, amely a nemzeti jogok korlátozását a hazafiság *categoria imperativus-á* avatja. Minden nemzet egységes szervezet, amelynek tagjai országhatárokon keresztül is együvé tartoznak. Az anyanyelv és kultúra közössége által determinált népesség olyan kapcsolatot, amelyet semmiféle földi hatóság szét nem törhet. Minthogy pedig a területi felosztás nem követheti pontosan a népek faji tagolódását, ezért a békekonzferencia szükségesnek látta, hogy a politikai térkép át rajzolásával egyidejűleg a kisebbségek védelmének elveit is megállapítsa. Ezzel a nagyhatalmak azt az álláspontot foglalták el, hogy a kisebbségek helyzete nem pusztán belügye az egyes országoknak, hanem nemzetközi fontosságánál fogva kihatalással lehet a kontinens hatalmi egyensúlyára.

Amde a békeszerződéseknek a kisebbségek védelmére vonatkozó szakaszai a gyakorlatban nem váltak be. A Népszövetség tartózkodik a hozzá beérkező kisebbségi panaszok érdemleges elbírálásától és az a nemzetközi fórumnak döntéséhez folyamodik, az államellenesség vádját vonja magára. Nyilván ezekre a

körülményekre utal Moser dr., amikor kimondja, hogy a kisebbségi kérdést az egész világon egyöntetűen kell rendezni a Népszövetségben tömörült államok hatékony ellenőrzése mellett.

Nem utkolja Moser dr. azt a meggyőződését sem, hogy a független demokraták határozati javaslatában követelt intervenció nem enyhíthet az olaszországi szlávok sorsán. Minden ország faji többsége a maga szigorúan belső ügyének tekinti a kisebbségeivel szemben tanúsított bánásmódot és semmi alapja nem volna annak a reménynek, hogy éppen a fasiszták fogják elismerni bárni-félekülsőtényező illetékességét nemzetiségi politikájuk befolyásolására. Az az elmélet azonban, hogy a faji többségek csorbítatlan szuverénitással kezelhetik a kisebbségi kérdést, kétélű fegyver, amely kisebbségi

sorba szakadt véreken keresztül a faji többségeket is megsebezheti. Ilyen módon a negyven milliónyi európai népkisebbség küzdelmei a folytonos konfliktusok magvát rejtik magukban és a világbéke konszolidálását hátráltatják. Ennek a nem csekély surlódási felületnek kiküszöbölésére szükséges a kisebbségi jogvédelem fölépítése a népek közös akaratának fundamentumára.

Mussolini zabolátlan vakmerősége sem tud kiszelni olyan terrort, a mely az olaszországi horvátokat és szlovéneket nemzetiségük talajából kiszakíthatja. A szerbség nemzeti energiáját nem semmisítette meg, sőt fokozta a török dúlás s a horvátok és szlovének népi öntudatát is csak acélozza a feketeingesek vandalizmusa. Moser dr. ezekkel a megállapításokkal rámutat arra, hogy a nemzetiségek elnyomása

nacionalista szempontból céltalan. Abban a gyújtó hatásban pedig, amelyet az olaszországi szlávok sanyargatása országsszerte keltett, a kisebbségek és a béke érdekeinek szerves összefüggését ismeri fel. A fasizmus csak *ad absurdum* fajulása annak a kártékony gondolkodásnak, amely nemzeti érdemet lát a faji többségek és kisebbségek viszonyának elmérgesítésében. A méltatlankodás hullámai hamar elsimulnak, de a lelkekbe beszivódott fertőző anyag tartós életet él és a civilizáció legértékesebb javait pusztítja. Csak ennek az infekciónak kigyógyításával, a kisebbségi kérdés egyértelmű és az összes fajokat kielégítő megoldásával érhető el az a nyugalmi állapot, amely nélkül a béke nem egyéb, mint az alkotó munka lehetőségeit csökkentő védekezés a háboru ellen.

Szabadon bocsátották dr. Wilfán Józsefet

Az olaszországi szlovén képviselőt tévedésből tartóztatták le

Ljubljanából jelentik: A Jutro című lap szombaton hajnalban Rómából táviratot kapott, amely szerint **Wilfan József dr. olaszországi szlovén képviselőt a rendőrség**

péntek délután szabadlábra helyezte.

A rendőrség hivatalos jelentést adott ki, amelyben közli, hogy a képviselő letartóztatása téve-

désből történt.

Wilfan trieszti lakásán azonban péntek délután is órák hosszat házkutatást tartottak. A házkutatás eredményéről nem adtak ki közlést.

Kiegyenlítődtek az ellentétek a két kormányzópárt között

Eredményre vezettek Radics beogradi tárgyalásai — Radics állítólag beleegyezett abba, hogy Pasics kerüljön a kormány élére

Beogradból jelentik: *Radics* István elutazása után ismét stagnáció állott be a politikai életben. A parlament hétfőn nem tart ülést, mert nincs megfelelő munkaprogramja, kedden pedig a Romániával kötött konvenciók kerülnek tárgyalás alá.

Politikai körökben úgy tudják, hogy Radics István beogradi tárgyalásai némileg megszilárdították a kormány helyzetét.

és *Radics* audienciája, valamint a miniszterelnökkel folytatott tanácskozásai a függő kérdésekben meg egyezésre vezettek a két kormányzópárt között, úgy hogy e tekintetben egyelőre nem kell konfliktustól tartani. Fontosnak minősítik a dalmát agrártörvény ügyében a két kormányzópártban létrejött meg egyezést, amelynek tartalmáról azonban eddig semmi sem szivárgott a nyilvánosság elé.

Állítólag megegyezés jött létre *Radics* és *Uzunovic* között a kormányrekonstrukcióra nézve is, sőt egyes lapok úgy tudják, hogy a miniszterelnök és a horvát parasztpárt vezére abban is megegyeztek, hogy

Pasics ismét térjen vissza a kormány élére, ami ellen Radicsék eddig a leghatározottabban tiltakoztak. Radics eszerint megelégedne azzal, hogy Pasics visszatérésevel egyidejűleg ne kapjanak fontosabb pozíciókat a bizonyos Pasichoz közelálló személyek.

Ezeknek a híreknek a nyomán a legkülönbözőbb verziók kerültek for-

galomba a kormány rekonstrukciójára nézve, ezeknek azonban annál kevésbé lehet hitelt adni, mert ha *Pasics* tényleg visszatér, arra kell számítani, hogy a kormány összeállítását, mint eddig is, ezuttal is meglepetésszerűen hajtáná végre. Szó van arról is, hogy *Radics* rekonpenzációul azt az ígéretet kapta, hogy *Radics* Pavle ismét miniszteri tárcát kap.

A parlament ülése

Délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg a parlament szombati ülését *Szobotics* Nikola dr. alelnök. A jegyzőkönyv felolvasása után az alelnök bejelentette, hogy a következő interpellációkat nyújtották be: *Vesnjak* Iván szlovén néppárti interpellációja a külügyminiszterhez a *szlovén és horvát tanítók olaszországi üldözése miatt*; *Vesnjak* interpellációja a pénzügyminiszterhez az *illetéktörvény megváltoztatása tárgyában*; *Sernec* Dusan szlovén néppárti interpellációja az építészügyi miniszterhez a *szlovén utak kijavításáról*; *Bosar* Andras szlovén néppárti interpellációja a szociálpolitikai miniszterhez a *munkanélküliség tárgyában*; végül *Lalosevics* Joco interpellációja a földművelésügyi miniszterhez a *földművelésügyi miniszter hozzájárult.*

Áttértek ezután a napirendre: a kérvény- és panaszbizottság jelentéseinek tárgyalására. A jelentéseket a parlament elfogadta, majd újra

választották a kérvény- és panaszbizottságot.

Bizottságot választottak a *Grizogono* által az önkormányzatokra vonatkozólag benyújtott törvényjavaslat tárgyalására is. A bizottságba beválasztottak 9 radikálist, 3 *Radics*-pártit, 3 demokrata egyesülésbelit, 2 független demokratát és 1-et a kisebb pártok részéről. Végül megválasztották a bizottságot az ugynevezett beglyuk törvény 20. és 21. paragrafusának módosítására.

Az elnök ezután bezárta az ülést és a legközelebbi ülést e hó 16-ra, délelőtt tíz órára tűzte ki.

Nincsic új orientációja

A parlament pénteki olaszellenes demonstrációja még mindig élénken foglalkoztatja a közvéleményt, különösen sokat kommentálják *Nincsic*s külügyminiszternek a vitában tanúsított magatartását. Eddig ugyanis *Nincsic*s, valahányszor az olaszországi szláv kisebbségi kérdést felvetették a parlamentben, azal utasította el a vitát, hogy az olasz belügyekbe nem avatkozhatik bele a parlament. Pénteken *Nincsic*s nem ezt az álláspontot foglalta el, hanem csak annyit mondott, hogy nem járul hozzá a sürgősséghez, mert ez nem használ a jugoszláv-olasz viszonyok. Emellett *Nincsic*s befolyásának tudják be, hogy a parlament nem szavazott érdemileg a határozati javaslat felett. Ha ugyanis szavazásra került volna sor, a kormánypártoknak a javaslat ellen kellett volna szavazniok, ezt pedig el akarták kerülni.

Ezek a jelenségek arra mutatnak, hogy a kormány már nem foglal el abszolút tartózkodó álláspontot az olaszországi szláv kisebbségek kérdésében, hanem energikusabb hangot kezd megütni, ami a francia-olasz viszony elmérgesedésével is magyarázható.

Jellemző erre nézve Zserjav Pribicevics-párti beszéde is, aki a parlament tetszésnyilvánításai közben hangsúlyozta, hogy a francia-német közeledés szimpátiát keltett az ország közvéleményében, miután annak olaszellenes jelentősége van. Egyébként beogradi diplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy Bodrero írásbeli tiltakozást jelentett be a külügyminisztériumhoz azok miatt a támadások miatt, amelyek a személyét Radics István részéről érték. Hivatalos körökben ezt a hírt sem meg nem cáfolták, sem meg nem erősítették.

Rendbehozzák

a beogradi magyar temetőt

Hóry András követ gyűjtési akciója 60.000 dinárt eredményezett

Beogradból jelentik: A beogradi magyar katonatemetőt halottak napján sok beogradi magyar kereste fel, akik megütközéssel állapították meg, hogy a magyar katonasírok sűrűsége állapota van. A sírok legnagyobb része beomlott, a fejfák elkorhadtak és sok sírt egészen ellepett a gaz. A temető látogatói Hóry András beogradi magyar követ kezdeményezésére elhatározták, hogy akciót indítanak a magyar katonatemető rendbehozására.

Az akció, amelynek élén Hóry András követ áll, már eddig is szép eredménnyel járt és hatvanezer dinár gyűlt össze a kifizető céra. A temető rendezésének munkálatai már meg is kezdődtek Darvas Dezső mérnök vezetése alatt. A sírokat felhantolják, az utakat rendezik és a jeltelen sírokat betontablakkal látják el.

Számos budapesti cég is bejelentette, hogy a rendezési munkálatokhoz diátalanul szállít anyagokat és Magyarországból sok helyről jöttek adományok. Az egész beogradi magyar katonatemetőt vasráccsal kerítik el.

Szakvizsgát tettek

a munkásbiztosítási tisztvi elék

A szuboticaiak még nem vizsgáztak

A jugoszláv munkásbiztosító pénztárak alkalmazottainak éppugy, mint a többi kulturállamokban való szociális intézmények hivatalnokainak olyan pragmatikájuk van, amely szerint magasabb iskolai képzettséggel nem rendelkező, de egyébként hozzáértő munkásszervezői funkcionáriusok magasabb képesítéshez kötött állásokat is betölthetnek, ha a megkívánt szakvizsgát eredményesen leteszik. A pragmatika szerint még jogi képesítéshez kötött állások is betölthetők olyanokkal, akik a szakvizsgát letették.

A pragmatika négy képesítési kategóriát állapít meg. Az elsőbe a jogi vagy más egyetemet végzettek, a másodikba az érettségizettek, a harmadikba négy középiskolai osztályt végzettek tartoznak.

Mult hét pénteken kezdődtek Beogradban a munkásbiztosítási alkalmazottak első szakvizsgálói, amelyeknek megtartására a szociálpolitikai miniszter Petrovics Mirkó szociálpolitikai minisztériumi inspektorból, mint a miniszter képviselőjéből, dr. Hellenbranth Vilmos, az Országos Hivatal helyettes vezérigazgatójából és Korica Szávából, az Országos Hivatal számtanácsosából álló vizsgáztató bizottságot nevezett ki, amely egy-egy Országos Hivatalbeli igazgatósági taggal egészül ki, akinek azonban csak tanácskozási joga van.

A vizsgákon először a szerbiai és a vajdasági pénztárak tisztviselőinek kellett volna vizsgáznok, de a miniszter a szerbiaiak vizsgáit egyelőre elhalasztotta, úgy hogy csak a vajdasági hivatalnokokat boesájtották vizsgára.

A vajdaságiak közül a noviszadi, becskerekéi és a vrsaci pénztárak alkalmazottai Beogradban vizsgáztak, míg a szuboticaiak, szomboriak Osziyeken kerülnek a közeli napokban vizsgára.

A becskerekéi és a vrsaci tisztviselők ugyszólván valamennyien jó eredménnyel tették le a szakvizsgát és két

tisztviselő kivételével a noviszadiak is jó eredménnyel feleltek meg.

A vizsgákon, amelyek nyolc napig tartottak, a legkitünőbbben Panics Ilija vrsaci hivatalnok felelt meg, aki valamikor egyszerű munkás volt, most pedig dr. Iszkruljev Jován vrsaci pénztári igazgató helyettese. Utána legjobban Sztanics Vladimir, a noviszadi pénztár nyilvántartásának vezetője felelt meg.

A vizsgáztató bizottság Beogradból Szarajevóba utazott, ahol hétfőn folytatják a boszniai pénztári alkalmazottak vizsgáztatását.

A vasuti közlekedés megjavításaért

A kamarák kívánságai a közlekedési konferencián

Becskerekről jelentik: A közlekedésügyi minisztériumban — mint ismeretes — kedden konferenciát tartanak, amelyen képviseltek magukat a kereskedelmi kamarák is. A becskerekéi kamara javaslatára szombaton a noviszadi kamara bevonásával előkészítő ülést tartottak Becskerekén és az ülésen összeállították azokat a javaslatokat, amelyeket a beogradi konferencia elé terjesztenek. A becskerekéi ülésen a noviszadi kamara részéről Popovics Dáka kamarai elnök és Mirkovics Mijó dr. titkár vettek részt.

Az ülésen a következő határozatot hozták:

Kérni fogják a közlekedésügyi minisztertől,

1. hogy a vasutépítések költségeit ne a költségvetés terhére, hanem beruházási kölcsönből fedezzék,

2. az államvasutak jövedelmét kizárólag a vasuti vonalak karbantar-

tására és a vagonpark fejlesztésére fordítsák.

3. a nagyobb forgalmu vajdasági vasutállomásokat bővítsék ki,

4. Novibecsej és Sztaribecsej között vasuti hidat építsenek,

5. Palánkától Szidig építsék ki a vasuti vonalat,

6. Kovin és Szmederevó között a Dunán építsenek hidat,

7. Boszniában Bihácstól Irmányeig építsék ki a vasuti vonalat, mert ezáltal a Vajdaság és a tengerpart között megjavulna a vasuti közlekedés,

8. Pancsevó, Beograd és Split között építsék ki a második tengerparti vonalat,

9. azokban a városokban, ahol hajóállomás is van, a vasuti vonalat a vasuti állomástól építsék ki a hajóállomásig.

A javaslatot Popovics Dáka fogja előterjeszteni a beogradi konferencián.

Diákzavargások Zagrebben a segélyegyleti választások miatt

A demokrata diákok összerombolták az akadémiai segélyegylet helyiségét

Zagreből jelentik: A zagrebi akadémiai segélyegyleti választásokat vasárnap kellett volna megtartani. A választásoknak politikai jellegük van, mert itt jut kifejezésre az egyetemi hallgatók politikai tagoltsága. A jelölőlisták átadásának határidejét péntek este hét órára tűzték ki. A föderalisták, a jogpártiak és a Radics-párt horvát blokk néven közös listát adott be, a jugoszláv orientációhoz tartozó pártok azonban péntek este hat óráig nem tudtak megegyezni és így a Davidovics-párt és a független demokraták külön listákat nyújtottak be.

A lista benyújtása után a jugoszláv pártok között mégis létrejött a meg-egyezés és összeállították új közös lis-

tájukat. Pontosan hét órakor akarták az új közös listát beadni, de ugyanebben a pillanatban a segélyegylet helyiségeit lezárták. A jugoszláv lista hívei zajosan tiltakoztak az egyesület helyiségének lezárása ellen és amikor a szóbeli tiltakozás nem használt, feltörték az ajtókat és behatoltak a helyiségbe. Mintegy negyven főnyi csoport Bruji egyetemi hallgató vezetésével hatalmába kerítette a már beadott listákat, azokat megsemmisítette és a helyiség berendezési tárgyait összetörte. A diákok mindent leromboltak, az iratokat kidobálták a segélyegyletből, azután pedig eltávoztak.

A rombolás miatt az egyetemi választásokat bizonytalan időre el kellett halasztani.

Egész Szenta tiltakozik a nyomasztó adóterhek ellen

Megint deputáció készül Beogradba

A Bácsmegeyi Napló szombati számában ismertettük dr. Szirlich Béla interpellációját az adókiivetés visszásságáról. Az igazságtalanul szigorú adókiivetés, mint Szentáról jelentik a legnagyobb elkeseredést kelti az ottani adófizetők körében. Szenta város egész lakossága megmozdult és a legerélyesebb tiltakozásra készül az adókiivetés ellen, amelyek megakasztják a gazdasági életet. Az akcióba Cetina Zsárkó polgármester vezetésével bekapcsolódott Szenta város kisélesített tanácsa is, amely jövő hét csütörtökön rendkívüli ülésre jön össze, hogy a szükséges lépéseket megtegye a pénzügyminisztériumban, az adóterhek csökkentése érdekében.

A város gazdasági bizottsága Cetina Zsárkó polgármester elnöklete alatt ülést tartott, amelyen elhatározták a rendkívüli közgyűlés összehívását, majd egy bizottságot jelöltek ki, amely a

közgyűlés határozatát küldöttség élén a pénzügyminiszter elé terjeszti. A bizottság tagjai Vuics Jócó volt képviselő, dr. Ludaics Milos városi főügyész, a szentai radikális pártszervezet elnöke, Lalic Miladin, a Pribicevics-párt elnöke, Deutsch Vilmos és Vuics Szávó földbirtokosok.

Pénteken délután tiltakozó gyűlést hívott össze a gazdakör is. A gyűlést, amelyen mintegy háromszázan jelentek meg, Novoszel János gazdaköri titkár nyitotta meg. Kijelentette, hogy az adóterhek oly súlyosak, amiket az adófizetők nem bírnak el és ha a pénzügyminisztérium részéről nem történik intézkedés az adókiivetés enyhítésére, a jelenlegi adózási rendszernek katasztrófális következményei lehetnek. Javasolta, hogy az adófizetők sérelmeit ötven főnyi küldöttség terjessze a pénzügyminiszter elé.

Vuics Jócó volt képviselő felszólalá-

sában kifejtette, hogy a jövedelmi adótörvényt, amelyet 1904-ben hoztak, ma rosszul hajtják végre. A törvény szerint az adómérték a pénzügyi hatóságoknak kell javasolni, azonban az adókiivető bizottságoknak autonóm hatáskörükben kell megállapítani. A pénzügyigazgatósági előadó az adókiivetésnél csak mint referens szerepelhet, az adókiivető bizottság működésébe nem szólhat bele. Azután megállapította, hogy 1922—23. évben, amikor jóval kedvezőbb gazdasági viszonyok voltak, háromszáz dinárban állapították meg egy hold jövedelmét. Hangsúlyozta, hogy ez a jövedelmi alap ma sem lehet több háromszázötven dinárnál.

— Kérni kell a minisztert — mondotta — hogy a valóságos állapot szerint vessék ki az adókat.

Vuics Jócó után még Vuics Szávó szólalt fel, majd a következő határozatot hozták:

1. A legerélyesebben tiltakoznak a szigorú adókiivetések ellen.

2. A város közgyűlésére bízzák, hogy a tiltakozó határozat a pénzügyminiszter elé kerüljön.

3. Egy hold föld jövedelmét nem állapíthatják meg háromszázötven dinárnál nagyobb összegben.

4. Felkérlik a kerület valamennyi képviselőjét, hogy támogassák az akciót.

5. A pénzügyi biztos csak mint referens szerepelhet az adókiivetéseknél és nem irányíthatja az adókiivető bizottság munkáját.

Végül kiküldték Novoszel Jánost, dr. Felsőhegyi Andrást, dr. Keceli Mészáros Ferencet és Tóth Miklóst, hogy az akciót a gazdakör részéről együttesen készítsék elő a város hivatalos szerveivel.

Mint Beogradból jelentik, a szentai járásbeli adókiivetések ügyében Radonics Jovan dr., a pénzügyi bizottság elnöke, a szubotica kerület képviselője és Markusev Milán, a topolai járás képviselője intervéniáltak a pénzügyminisztériumban. Nehézséget okoz az, hogy az adókiivető bizottságok elfogadták az aránytalanul magas adókulcsokat. Az intervenció azonban mégis eredményes volt, mert a két képviselő ígéretet kapott arra, hogy a felszólamlási bizottságok jelentékenyen mérsékelni fogják az adókat. Radonics Jovan dr. azonfelül felhívta a járás községi jegyzőit, hogy a felszólamlásokat díjtalanul és haladéktalanul intézzék el.

Álhirek

Linder Béla kiutasításáról

Budapestről került a hír Beogradba

Beogradból jelentik: Az utóbbi napokban az a feltűnést keltő hír terjedt el, hogy Linder Béla volt magyar hadügyminisztert, aki Beogradban él, a folyamatban lévő jugoszláv-magyar diplomáciai tárgyalásokra való tekintettel, Uzunovics miniszterelnök egyenes kívánságára, a hatóságok kiutasították az ország területéről.

A hír, mint megállapították, Budapestről kelt szárnyra, ahol néhány lap, köztük a 8 Órai Újság is, készpénznek véve, mint szenzációt kürtölte ki és onnan jutott Beogradba, ahonnan elsők a beogradi újságíróklubból telefonálta meg valaki egy noviszadi magyar lapnak. Linder Bélával, aki történetesen Noviszadon tartózkodott, rögtön közölték a hírt, melyről az első pillanatban könnyen meg lehetett állapítani, hogy — kitalálás. Linder a leghatározottabban cáfolta a kiutasításáról elterjedt híreket és amikor Noviszadról visszautazott Beogradba, utána járt, hogy a furcsa hír eredetét megállapítsa, ez azonban semmiképp sem sikerült neki. A beogradi magyar követségen kijelentették, hogy a volt magyar hadügyminiszter kiutasításáról budapesti utasoktól hallottak először. A Magyar Távirati Iroda beogradi tudósítója szintén Budapestről értesült Linder állítólagos kiutasításáról, ahol — egész rejtélyes módon — röppent föl az állír.

KISEBBSÉGI ÉLET

A pozsonyi magyar egyetemi hallgatók köre a napokban rendezte meg első közgyűlését a jogi fakultás egyik előadótermében. A közgyűlést Zahlbruckner Pál korelnök nyitotta meg, aki rámutatott arra, hogy a magyar ifjuság szervezkedésének nemcsak kisebbségi szempontból van jelentősége, hanem gazdasági és kulturális tekintetben is nagyfontossága. A kör első választmányát a következőképpen állította össze: elnök Csáder Mihály, alelnök: Cottely István titkár: Terebessy János, pénztáros: Scheffer Frigyes, jegyző: Duka-Zólyomi Norbert, választmányi tagok: Discantini László és Dióssy Miklós, helyettesbírók: Aich Nándor, Csikós József és Zahlbruckner Pál.

*

Olasz páter, a hírhedt kolozsvári necekáplán, aki évek óta a szószékről hirdeti az antiszemitizmus igéit, nemrégiben újabb kirohanást intézett a magyar zsidó újságírás és színészet ellen. A kolozsvári magyar színházat elnevezte »zsidó büniésznek«, »erkölcstelenség melegágyának« és felhívta a keresztény híveket, hogy bojkottálják a színházat. Janovics Jenő, a kolozsvári magyar színház igazgatója a necekáplán támadásairól így nyilatkozott: »Nem védekezésként mondom, mert sohasem kérdeztem meg egy tagomtól sem a vallást, de ma átnéztem statisztikánkat és megállapítottam, hogy kétszáznyolcvan színházi alkalmazotunk közül összesen nyolc a zsidó, tehát Olasz páter a szó legszorosabb értelmében hazugságot mondott. Amit egyes színészekről és színésznőkről, Zöldhegyi Annusról és másokról állított, módot fogunk ráadni, hogy a büntető bíróság előtt bizonyítsa azokat a becsületbe vágó rágalmat, amelyeket ellenük szórt. A papi talár és a szószék nem nyújthat immunitást arra, hogy valaki rágalmazzon, hazudjon, mások becsületébe gázoljon. A színház katolikus színészei egyébként a holnapi nap folyamán tömegesen megjelennek Hirschler József apátplébánosnál és bejelentik azt a szándékukat, hogy kilépnek a katolikus egyházból.«

*

Szatmár város tanácsa, mint már megírtuk, nagy többséggel elfogadta azt a javaslatot, melyet a magyar nyelv fakultatív használatáról nyújtott be egy magyar tanácsstag. A javaslat ellen három szavaztak, köztük Doros Sándor ügyvéd, volt vezérfelügyelő, aki a javaslat elfogadása után le is mondott mandátumáról. Az ügyvéd állásfoglalása nagy feltűnést keltett annál is inkább, mert Doros hosszú ideig magyar járásbíró volt, aki a magyar uralom alatt sokszor elfelejtette, hogy román származású. Papp György szatmári ügyész Doros multját nyílt levélben ismertette Erdély közvéleményével: »Doros Sándor viselkedése után — írta nyílt levélben — azon a véleményen vagyok, hogy ismernie kell őt ennek a városnak, ennek a vármegyének, az egész országnak és mindenkinek tudnia kell, hogy ki volt ez az ur a multban és ki a jelenben? Doros Sándor joghallgató volt a máramarosszigeti magyar jogakadémián, hol dacára annak, hogy román származása ismeretes volt, a jogakadémián az ottani jogászegylet elnökévé választották. Aktáiból a magyar kormány jól ismerte román származását, mégis — igen helyesen — kinevezték egész fiatalon, sok derék és érdemes magyar pályázó mellőzésével a nagy somkúti járásbíróvá. A világháború elején még járásbíró volt Nagysomkúton és a magyar kormány ösmérvén az akkori viszonyokat, magyarok és az ittlakó románok között, megbizta Doros Sándort a nagysomkúti járásbíróvá vezetésével. Ez volt Doros Sándor urnak általam ezuttal ismertett multja és erre a multa való tekintettel kérdezem most minden romántól és magyartól, aki ebben a hazában lakik és aki annak sorsát szívén viseli: Miért éppen Doros ur előtt olyan gyűlöletes a magyar szó?«

*

A román agrártörvény kisajátította az Erdélyből repatriált magyar földbir-

tosok birtokait, melyeknek visszaszerzése érdekében a magyar külügyminisztérium egy külön jogvédő irodát állított föl. Ez az iroda Gajzágó László dr. miniszteri tanácsos útján a párisi nemzetközi bírósághoz intézett előterjesztésében felsorolta a kisajátított földbirtokok sereglit, de a román kormány nem ismerte el a párisi bíróság illetékességét és az egész esetet belügyének te-

kinti. Gajzágó dr. válasziratában rámutatott arra, hogy a trianoni békeszerződés 250-ik szakasza teljesen azonos a saint-germaini szerződés 267-ik pontjával, amely a régi osztrák-magyar állampolgárok javait mindennemű kisajátítással szemben biztosítja. Az internacionális bíróság ennek a fejtegetésnek helyt adott és november hó 29-re tüzte ki az ügy tárgyalását.

Sanghaiban kitört a kikötőmunkások sztrájkja

A sztrájk megakadályozza Sun-Csun-Fang csapat-szállításait

Londonból jelentik: Sanghaiból érkező jelentések szerint a sanghai-i kikötőmunkások bolsevik agitáció következtében sztrájkba léptek. A sztrájk rendkívül súlyosan érinti Sun-Csun-Fang tábornokot, a sanghai-i főkormányzót, aki csapatait nem tudja a harcterekre szállítani.

A főkormányzó jelenleg Nan-Kingban tartózkodik, ahol személyesen irányítja a város megerősítésére vonatkozó erődítési munkálatokat.

A londoni lapok különböző helyzetjelentések alapján megállapítják, hogy

Sun-Csun-Fang kénytelen lesz

rövidesen feladni Nan-Kingot és megkezdeni a végleges visszavonulást Sanghai felé.

A kantoni vörös csapatok mindenütt győzelmesen nyomulnak előre.

Tokiói jelentés szerint

Csang-Cso-Lin a jövő héten átveszi a kínai köztársaság elnöki méltóságát.

Ebben az ügyben a pártokkal folytatott tárgyalások eredménnyel jártak és Csang-Cso-Lin megtartja csapatainak főparancsnokságát is és megkezdte a felvonulást Feng-Ju-Siang hadserege ellen.

Pekingi jelentés szerint Vu-Peifu tábornok lemondott csapatainak főparancsnokságáról.

Ujra fellángol a mexikói kulturharc

A mexikói katolikus püspökök pásztorlevele az egyháznak az államtól való függetlenítését kívánja

Newyorkból jelentik: Mexikói jelentés szerint

Obregon tábornoknak, a legújabb mexikói elnökjelöltnek az a kijelentése, amely szerint elnökké választása esetén ugyanazt az egyházpolitikát fogja folytatni, mint Calles elnök, újból kiélezte a mexikói kulturharcot,

amely az utóbbi időben bizonyos mértékben már enyhült.

Obregon tábornok nyilatkozatának következtében

a mexikói püspökök újabb pásztorlevelet bocsátottak ki, amelyben hangsúlyozzák, hogy a mexikói katolikusok nem akarnak örökké az állam rabszolgái maradni

és mindent meg fognak tenni, hogy a katolikus egyházat függetlenítsék az államtól. A pásztorlevél új harc kezdetét jelenti.

Török-orosz barátkozás Odesszában

Angliában nyugtalanságot kelt a Törökország és a szovjet közt létrejött véd- és dacsövetség

Londonból jelentik: Az angol lapok érdeklődésének előterében az odesszai tárgyalások állanak. A *Westminster Gazette* szerint nem felel meg a valóságnak a párisi orosz követésnek az a cáfolata, a mely szerint nem igaz, hogy Oroszország és Törökország szövetségi szerződést akarnak kötni és alaptalan az a hír is, hogy Csicserin ázsiai Népszövetséget akar alakítani, mert ez a kérdés nem is került szóba Odesszában, hanem a török külügyminiszter odesszai látogatása csupán udvariassági aktus.

Ezzel szemben a *Westminster Gazette* megállapítja, hogy

Mustafa Kemal pasa azért kezdeményezte az odesszai konferenciát, hogy véd- és dacsövetségre lépjen Oroszországgal és a szovjetben hatalmas szövetséget szerezzen az egyre növekedő olasz veszedelemmel szemben.

Mussolini politikája kifejezetten Kiszázia egyrészének elfoglalására irányul és az olasz kormány hónapok óta titkos tárgyalásokat folytat egyes balkáni államokkal, hogy megnyerje őket szövetségesül egy Törökország elleni hadjáratához.

Érdekes a *Petit Parisienne* konstantinápolyi távirati jelentése, a mely arról ad hírt, hogy török politikai körökben rendkívül meglepetést keltett, hogy milyen nagy jelentőséget tulajdonítanak Tewfik kül-

ügyminiszter odesszai utazásának. Utalnak arra, hogy Törökország és Oroszország közt sok sürgős probléma vár megoldásra, így elsősorban a kereskedelmi szerződés megkötése és Konstantinápolyban azt hiszik, hogy a kalandos hírek talán abból származtak, hogy a külügyminiszter hadihajón utazott Odesszába és Törökország szomszédállamai ezt elég bizonyítéknak tartják arra, hogy Törökország katonai szerződést köt a szovjettel.

A lapok odesszai jelentése szerint a török tengerészet tiszteletére péntek este Odesszában bankettet rendeztek, amelyen Csicserin külügyi népbiztos és Tewfik bej török külügyminiszter mondottak üdvözlő beszédet és mindketten utaltak Törökország és Szovjetország közt fennálló barátságra és hangsúlyozták a két állam még bensőbb barátságának és további közeledésének szükségességét.

Mindkét szónok üdvözölte a két állam hadseregét és haditengerészetét, amely olyan fényesen megállta helyét.

Angorai jelentés szerint

az ázsiai Népszövetség megalakítása ügyében folyó tárgyalások közvetlen befejezése előtt állnak és azokat legköze-

lebb Moszkvában folytatják. Az ázsiai Népszövetség alakítási jegyzőkönyvét Törökország, Kína, Afganisztán és Oroszország írják alá.

Az ázsiai Népszövetségben a vezető szerep Törökországnak jut, de Oroszország befolyása is erősen érvényesülni fog. Remélik, hogy Japán is csatlakozni fog az ázsiai Népszövetséghez és ezenkívül a török kormány csatlakozásra fogja felszólítani a vahabíták fejedelmét, Ibn-Saud királyt is.

Pancsevó közgyűlése

Nyolcszáz hold földet adott vissza a városnak az agrárreform-minisztérium

Pancsevóról jelentik: Pancsevó város kiszélesített tanácsa pénteken rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek tárgysorozatán több rendkívül fontos ügy szerepelt.

Az ülés megnyitása után felolvasták az agrárreformminisztérium rendeletét, amely szerint a város 854 és fél hold földet visszakap az agrárreform által elvett földjeiből.

A tanács úgy határozott, hogy a felszabadult földet bérbeadja, holdankint nyolcszáz dinárért, míg a szőlőket holdanként 1200 dinárért.

Ezután dr. Szubotin Szevén főjegyző ismertette az új városi illetmény- és nyugdíjszabályzatot. A tárgyhöz dr. Bartmann Simon és dr. Suvákovics Lázár agrárreformminiszteri államtitkár szöveget hozta. A felszólalások után úgy határozott a közgyűlés, hogy az illetmény- és nyugdíjszabályzat 1927 január elsején lép életbe.

A város vezetősége ezután bejelentette, hogy a legutóbbi közgyűlési határozat alapján ötszázezer dinár kölcsönt akart felvenni a Narodna Bankától, a bank azonban megtagadta a kölcsön folyósítását. Majd áttértek a gázgyár ügyére. A gázgyárra havonként átlag tízezer dinárt ráfizet a város. Elhatározták, hogy a gázgyárat bérbeadják egy osztrák vállalatnak, amely ajánlatot tett a városnak, hogy harminc évre hajlandó bérbevenni a gázgyárat. Végül elhatározták, hogy az autóforgalmi szabályrendeletet úgy módosítják, hogy az autók a város területén csak húsz kilométeres sebességgel közlekedhetnek.

A bég büne

Háromszoros gyilkossággal vádolják a leggazdagabb szkopljét törököt

Beogradból jelentik: Szenzációs letartóztatás tartja izgalomban péntek óta Szkoplje lakosságát. Gyilkosság gyanúja miatt letartóztatták Dzsavidbegovics béget, Szkoplje leggazdagabb és legtekintélyesebb polgárát.

A vád szerint Dzsavidbegovics bég 1912-ben a Balkán háborúban, amelyben mint aktív török tiszt vett részt, a török hadsereg visszavonulásakor megölt három szerb parasztot, Nemsokára a bége megkötése után, 1913 végén Dzsavidbegovics Szkopljébe költözött, ahol nagylábon élt és a legelőkelőbb társaság tagja lett. A lakosság egy része már régebben rebesgette a gyilkosságot, de mind mostanig nem merték nyíltan megvádolni a gazdag és tekintélyes polgárt. Néhány nap előtt azonban jelentkezett néhány falusi ember, akik azt állítják, hogy szemtanúi voltak a kegyetlen módon véghezvitt gyilkosságnak. Pénteken feljelentették Dzsavidbegovicsot és a szkopljéi rendőrség azonnal letartóztatta.

A nyomozást a szkopljéi rendőrség a legnagyobb titokban folytatja. Annyit sikerült csak megtudni, hogy Dzsavidbegovics, bár a tanúk szemébe mondják, hogy látták, mikor meggyilkolta a három parasztot, konokul tagad és gúnyosan és félvállról felel a nyomozó hatóságok keresztkérdéseire.

A szentai hercules

szétverte egy étterem vendégeit

Szenta szálladulni akar a város rémétől

Szentáról jelentik: Az egész várost nagy izgalomban tartja az a botrány, amelyet Gojko Sprénó hercegovinai származású telepes rendezett pénteken éjjel. Gojko Sprénó, aki rendkívül nagy erejű ember s híres verekedő, nemrégén telepedett meg Szentán, ahol az agrár-reform minisztérium földet utalt ki számára.

A marcona telepes nemrégiben a szentai Eugen-kávéházban rendezett parázs verekedést, ahol súlyosan összeverte Schmidt Pál malomtisztviselőt. A verekedésből kifolyólag letartóztatták, de csakhamar ismét szabadon bocsátották. Sprénó pénteken éjjel tíz órakor betért az Eugen-kávéházba. Letelepedett egy asztalhoz, ahol egy ideig csendesen ült, majd belekötött Kurin Kálmán főpincérbe, akit előbb összerugdosott, majd amikor a főpincér kimenekült előle az uccára, végig zavarta a főtéren, át a Royal-kávéházba. A telepes nem elégedett meg ezzel a diadallal, hanem ismét kiment az uccára és üldözőbe vett egy arra menő magános nőt. Az meglátva üldözőjét, futásnak eredt, mire Sprénó utána vetette magát. A nő berohant a főtéren levő Fehér hajóhoz címzett vendéglőbe és segítségért sikoltott. A Fehér hajó vendégei nem tudták mi történt, körülvették a nőt, de ebben a pillanatban betoppant a telepes és szó nélkül nekiment a nő körül csoportosuló embereknek. Ütött, vert mindenkit, majd amikor Heinrich János főpincér közbevetette magát, Sprénó Gojko felkapott egy székét és úgy fejbeütötte a főpincért, hogy az nyomban eszméletlenül esett össze. Ekkor toppant be véletlenül a csatatérre átalakult helyiségbe Ignjatovics Vladisláv bünyű rendőrkapitány dr. Beleszlin Bránko orvos társaságában. Látván a történeteket, dr. Beleszlin a földön heverő eszméletlen ember segítségére sietett, míg a rendőrkapitány az uccáról rendőroket akart hoz-

zatni. Rendőrt azonban annak ellenére, hogy a főtéren állandóan őrszem szokott állni, nem talált és így megragadva a harcias telepes gallérját, maga vitte fel a rendőrségre. A telepes kézzel, lábval tiltakozott ez ellen és a rendőrkapitány eljárását rendőri brutalitásnak minősítette.

Sprénót, akiről kiderült, hogy tulaj-

donképeni foglalkozása a szerencsejáték és egyike azoknak, akik a vonatokon az utasokat fosztogatják, a rendőrség letartóztatta. A történetekről egyben jelentést tettek az agrárreform minisztériumnak, kérve a minisztériumot, hogy Sprénó Gojkót fesszák meg agrárföldjéről, mert a rendőrség illetőségi helyére fogja toloncolni.

A liberalizmus jegyében kezdi meg Bethlen a választási agitációt

Az egységspárt budapesti zászlóbontásán nyilatkozni fog a numerus claususról

Budapestről jelentik: A választások előkészítése most már megindult teljes erővel az egész vonalon. Nagyon élénk élet volt szombaton a miniszterelnökségen, ahol Bethlen Szcitovszky belügyminiszterrel, Sztranyovszky belügyminiszterrel és Prónay Pál miniszterelnökségi államtitkárral folytatott megbeszéléseket, amelyekbe később bevonták Vass József népielőli minisztert, valamint Ernst Sándort és gróf Zichy Jánost, a kereszténypárt vezetőit is. A tárgyalások arra is kiterjedtek, hogy közeledést hozzanak létre a keresztény pártok között, amelyek közös választási frontot akarnak alakítani. Délután a főispánok keresték fel a miniszterelnökségen Prónay Pál államtitkár, aki közölte velük a kormánynak a választásokra vonatkozó utasításait.

Felállították már szombaton a miniszterelnökségen a választási irodát is, amelynek adminisztratív vezetője Prónay Pál miniszterelnökségi államtitkár, irányítója pedig Sztranyovszky Sándor belügyi államtitkár. Itt döntenek a választásra vonatkozó összes személyi és anyagi kérdésekről és valószínűleg már vasárnap döntenek arról is, hogy a kormány kiket akceptál hivatalos jelölteként. A képviselőjelöltek egész hucsujárása indult meg már szombaton és a jelöltek valamennyien a miniszterelnököt és a belügyminisztert keresték, ezek azonban nem fogadtak senkit.

A nemzetgyűlés keddi ülésén a házfelosztásról szóló kormányzói kézirat

felolvasása után Bethlen nagyobb beszédet fog mondani, amelyben hirtelen részletesen megindokolja, hogy miért tartja a házfelosztást szükségesnek. A miniszterelnök ki fog térni arra, hogy miután a frankhamisítási pör ítéletének jogerőre emelkedése után a kormány felvetette a kormányzóval szemben a bizalmi kérdést, most szükségesnek tartja, hogy a néppel szemben is felvesse a bizalmi kérdést.

A kormánypárt budapesti zászlóbontása november 16-án a Vigadóban megtartandó nagygyűlése lesz. Ezen a gyűlésen fogja Bethlen új programját kifejteni és hirtelen liberális színezetű beszédet fog mondani annak a csoportnak az érdekében, amelynek élén Ugron Gábor, báró Szerényi József és mások állanak. Ezeknek a kívánságára Bethlen beszédében a numerus claususról is nyilatkozni fog, mert úgy informálták, hogy e kérdés tisztázása nélkül a kormány nem számíthat a liberális polgárság támogatására.

A liberális ellenzék is megkezdte a választási szervezkedést. Biztosra veszik, hogy az ellenzék Budapesten sikeresen veheti fel a harcot a kormánnyal szemben és az ellenzék az ország minden részében számít a liberális polgárság támogatására.

Budapesten szombaton megjelentek az első választási plakátok, amelyek a független nemzeti demokratapárt vasárnapi gyűlését jelentik be. Szerdán Miskolcon tart gyűlést az egyesült ellen-

zék, ahol Rassay Károly fog nagy beszédben válaszolni Bethlen keddi vigadói beszédére. A szociáldemokraták is számitanak arra, hogy régi kerületeiket is megtartják és azokban a kerületekben, ahol tükos a választás, mandátumot szereznek. A szociáldemokratapárt vasárnapra tíz választási népgyűlésre kért engedélyt a rendőrségtől, amely azonban csak négy gyűlést engedélyezett Budapesten, Óbudán, Újpesten és Pest-erzsébeten.

A jelölésekre vonatkozólag annyit már bizonyos, hogy Budapesten az északi kerületben Bethlen lesz a listavezető, második helyen pedig Ugron Gábot jelöli a kormány. Fellép Bethlen Hódmezővásárhelyen és Debrecenben is. Örgyó Pallavicini Györggyel szemben Térry Márton Tolnamegyei alispánt jelöli a kormány, Eckhardt Tiborral szemben Schandl Károly földművelésügyi államtitkár. Rassay Károly Budapesten, Szegeden és Nagykanizsán lép fel, ahol Kállay Tibor lesz az ellenfele, ezenkívül valószínűleg fellép Rassay Bethlen miniszterelnök ellen is Hódmezővásárhelyen. A fainvédő képviselők közül egyedül Gömbös Gyula újbóli megválasztásában biznak.

Meggyilkolta az apját egy vladimirováci földműves

Halálos kimenetelű verekedés borozás közben

Pancsevőről jelentik: Halálos kimenetelű verekedés folyt le a Pancsevő közelében fekvő Vladimirovác községben. Egy fiatal földműves meggyilkolta apját.

A nyomozás során megállapították, hogy Kett Joyán vladimirováci földműves fiával, Ilijával együtt borozott az egyik kocsmában. Borozás közben valami felett összeveszttek, majd Kett Joyán megütötte a fiát. A fiatal Kett erre revolvért rántott és rálőtt apjára. A golyó a földműves szívért furta keresztül és azonnali halált okozott. A csendőrség az apgyilkost letartóztatta és beszállította a pancsevői ügyészség fogházába.

URILÁNYOK

Irtá: Tamás István

Az »Üdvhadsereg«, az »Antialkoholisták«, a »Kített csecsemők Otthona«, az »Élet Mocsara« és a többi lélekemelő társaságok sorra eltörpülnek a legfrissebb párisi egyesület mellett, amely ma délután alakult meg a Palace de Clichy »Apák Társasága« címmel. Ez a legtragikusabb és legmeghatóbb egyesülete a világnak.

1.

Hogy mit akarnak az egyesült apák? Megmenteni a lányukat. És megmenteni a család becsületét.

— Elrémitő az a terror — mondotta Delmas ur, az elnök-apa — amit a mai leány gyakorol a szülei fölött. Nálunk mindig az történik amit a »kisasszony« akar. Hogy drága toaletteket csináltak? Nem bánom. Hogy házibálakat rendez, amik egy kisebbszerű vagyona kerülnek? Azt se bánom. De borzasztó, amikor egy áttáncolt, agyonszórakozott nap után odajön hozzám és megvetően az arcomba vágja:

— Apus unom az életemet!

— Uramisten — tördelte kezeit a jó Delmas — egy tizenhétéves lány, a kinek mindene megvan és unalmasnak találja az életet! Ha elgondolom, hogy a mi munkánkban...

2.

Szegény Delmas ur észre se vette, hogy mennyire fején találta a szöveget azzal a kijelentéssel, hogy lányának mindene megvan és mégis... Sőt! Csakis ez a baja a legtöbb fiatal lánynak, hogy minden rendelkezésére áll, a ruhától kezdve a szeretőig. Itt nem azokról van szó, akiket a kenyérért való küzdelem sodor a lejtőre, hanem a középosztály leányairól, akiknek megadatott a vagyon, az uralom boldogsága és ráadásul a modern nevelés. Ez az a legrosszabb, hogy a fiatal lány nevel-

a szüleit, akik »elmaradtak a kortól« és csak a legnagyobb erőfeszítések mellett sikerül beláttatni velük, miszerint neki szüksége van teljes és feltétel nélküli szabadságra.

3.

Az, hogy a párisi lánynak kapukulus van a zsebében, nekem nem imponál, mert a párisi lánynak nemi betegségei is vannak és csak nemrég olvastam egy elképesztő statisztikát, amely számadataival bizonyítja, hogy a párisi nők 45 százaléka gonorrhéus. És ezek a jövődöbéli anyák? Fertőzött testtel és fertőzött lélekkel?

4.

Ez az uralom prostitúció természetes következménye volt a gyászos feminista akcióknak, amelyek a nő »felszabadítását« követelték. Csak a vak és előítélet nélküli anyák nem látták. A naiv anya ilyeneket mond:

— Az én lányomat elengedem bárholva egyedül.

És a boldogtalan elfeledkezik arról, hogy ő is volt fiatal...

5.

Egy tizenhétéves bakfis általában már felnőtnek számít. De a tizenhétéves lány emberismerete jóval kevesebb és kritikátlanabb egy tizenkétéves szűz sieder diákénál. És most az ilyen kis oktató tapasztalatok nélkül, de teljes szexuális felszereléssel, önállóítja magát! A nő pszichéjéhez tartozik a tetszenés vágyás. Ugyiszólván ez lelke fundamentuma. És ez a kispörtolt, tulhajtott hűség viszi őt a vásárra is. Mint ahogy a birkozónak a sok tréningtől erősebbek az izmai a többi férfiak muszklijainál, úgy ez a kitornászott, viharedzett hűség okozza a legtöbb veszedelmet a nőnél. Ez az érte, amely a nemi ösztön felhajtója, szinte állandó permanenciában tartja az idegeit, sőt még tudat alatt is arra ösztönzi, hogy hódítson és megadja magát.

6.

Nem lehet szabadságot adni a fiatal lánynak, mert a fiatal lány gyenge ahhoz, hogy uralkodni tudjon önmagán. A szexuális erő legyőzi a kulturát, a jónevelést és az ést. A vágyat egy nálunknál sokkal nagyobb hatalom kormányozza, amely elé hasztalan emelünk gátakat és neveléses torlaszokat. Nem szabad tehát ezt az ősi erőt egy kis leány kényére adni, mert ebből természetesen csak katasztrófa származhatik.

7.

Mért találjuk magától értetődőnek, hogy a nőt »védeni kell?« Miből fakadt az emberiség legkórikusabb hóbortja, az úgynevezett »lovagiasság?« (Ez az ostoba gesztus többet ártott a nőnek, mint a harmincéves háború és a dögvész együttevő Európának.) Abból a belátásból, hogy a nő a gyengébb nem — nem fizikai gyengeségről van szó, hisz a nő mindenkor végzett testi munkát — lelkiileg, erkölcsileg megbízhatatlan és ingadozó. (Minek ide banális példák az asszonyi »cselszövényekről?«) És mindezt a legegyszerűbb magyarázat: a szexualitás.

A törökök ezt a védelmet a lehető legradikálisabban oldották meg a háremrendszerrel. És a középkori lánynevelés, amely kolostorok és zárda tiszta csendjében érlelte a serdülő női lelket, ezerszer bölebb és eredményesebb volt, mint a mai tánciskolás, éjszakázás, kávéházaló leányé. A tüzhely maga a család és aki hűtlen lett a tüzhelyhez, az lakott is az ősi törvények szerint.

8.

— Nyomorult! Elcsábította a lányomat! — üvölti vérbenforgó szemekkel a bős apa és jön a tradicionális revolvérrel.

— Elcsábított!

Ez a legelvetemültebb hazugság amit a nő valaha is kitalált a becsülete vé-

lemére. Mért »csábító« az a férfi, aki nem szalaszt el egy kínálkozó alkalmat? És miért ártatlan lilium az a nő, aki átadja magát egy ilyen szerelmi műveletnek? A férfiben mindig több szemérem van, mint a nőben, »ideál« keres, akit tisztelhesen, akiért dolgozhasson, akivel megcsodáltathassa magát. Ez a szerelem szervilitása. Annyi önbecsülés pedig van a legprimitívebb erdei favágóban is, hogy a nőt, akit kiszemelt magának, különbnek tartja a többinél. Tehát semmiesetre sem azért hiusul meg egy ilyen házasság, mert a férfi keveselte elődeinek a számát. Mutassanak nekem egy férfit, a legelvetemültebbet, a leghívtányabbat, aki nem így sóhajt fel, ha rátör a magány és a vágyódás: »ó adj uram egy ártatlan, tiszta nőt!«

9.

Hiába, én nem vagyok elragadtattva ezektől az angol és amerikai Maryktól és Kittyktől, akik egyedül utaznak és kószálnak keresztül-kasul Európán és aztán hazavisznek egy cinikus, világlátott, bestiális szívet.

10.

Sok az ideges ember. Tehát a mai férfi idegrendszerének inkább a nyugtalan — ez a hisztéria nem tévesztendő össze a temperamentummal! — nő felel meg. És ezért tudja megbocsátani a kivágott ruhákat, a flörtöt, az italt, sőt a szeretőket is. Összegezve: nagyfokú demoralizáció ez és talán csak ez a szellemes kiszólás, amit a Champs Elysées egyik színházában hallottam — a hol egy, a modern lány problémáit tárgyaló drámát adtak — felel rá a legfrappansabb: »idővel mindent megcsókik az ember«.

11.

Konzervatív felfogás? Nem, hisz a modern élet már úgy megöregedett, kivénült és legális lett, hogy amit én fiatalabbnak mondtam, az merész újítás:

CIRKUSZ

Az áldozati bárány

Az öblös klubfotelekben viszkít ittak az urak és a nőkről fecsegték. Egymás után adták elő a legvalószínűbb történeteket. Mikor valamelyik beszélt, a többi nem is figyelt oda. De az ilyen nőhistóriáknál nem is az a fontos, hogy meghallgassa valaki, hanem, hogy lehessen mesélni. Így gondolkozott Pál, a cipőgyáros is, aki fiatalabb éveiben tenorista volt. Ezzel nemcsak a cipőgyárosok körében volt tekintélye, hanem a tenoristák között is.

— Arról a nőtípusról számolok be nektek — kezdte elbeszélését — amelyik mindig áldozatot követel a férfitől. Magda ilyen volt. Akkoriban Párisban laktam és szerettem volna bejutni az Operához. De bármilyen hozzáférhető helyen is van ez a szép épület, nem tudtam bejutni. Így voltam Magda szívével is. Hetekig ostromoltam.

— Az nem megy csak úgy — mondta szigorúan — én csak azt a férfit halgatom meg, aki áldozatot hoz érttem.

Milyen áldozatot hoztak én ezért a nőért? Anyagi áldozatról aligha lehetett szó, mert abban az időben száz forintból éltem havonta. Másik szerelmemet, az Operaházat is pergőtűz alatt tartottam és a fardhatatlan ostromot végül is siker koronázta. Kaptam egy levelet, hogy kedden délután 4 órakor jelenjek meg próbát énekelni. Örömmel újságot Magdának.

— Kár — mondta szárazon — pont holnap, azaz kedden akartam magát meglátogatni. Négy órakor.

— Jöjjön hatkor.
— Késő.
— Háromkor.
— Korán van.
— Pont négykor akar jönni? Rettenetes!

— Ez nem rettenetes. Most mutassa meg, hogy tud értem áldozatot hozni.

Rövid habozás után Magdát választottam. Gondoltam magamban: az a próbaéneklés nem biztos, hogy sikerül.

Jorradalom! Igen a nő hivatása sokkal magasabbrendű. De a nő nem áll »hivatása magaslatán«.

12.

Azelőtt a vicclapok leghalásabb figurája az »aljas hozományvadász« volt. Emellé a típus mellé most a nő adott egy új, méltó kreációt, a »nem akarok lány lenni!« figuráját. Nehéz eldönteni, hogy melyik az antipatikusabb.

A modern lánynevelés tehát *csődbe jutott* és sehol a világon nincsenek olyan szomorú kényszerégyezségek, mint ezeknél a családi összeomlásoknál. A vége — a legjobb esetben — egy gyors házasság.

Üzeti vállalkozást nagyobb gondal készítenek elő és több megfontolással hoznak létre, mint ma egy házasságot.

— Az a kor — mondotta Tristan *Le Gard* legújabb vigjátékában, amely most megy nagy sikerrel a *Theatre Variétésben* — amikor egy jó viccért meg-nőül az ember...

13.

Az »Apák Társasága« ülésének végén Delmas ur mélységes elkeseredéssel swifti iróniával adott kifejezést azon véleményének, hogy a lánynevelést ki kell ragadni az anyák kezéből. Beszédét így fejezte be:

— Amilyen galoppban halad a fejlődés, úgy látom már nincs messze az az idő, amikor majd mesterségesen fogunk előállítani embereket. És ekkor a nőt, mint abszolút feleslegest és az emberiség fejlődésére káros tényezőt, egyszerűen eltávolítják az útból. Ahogy a bölényt, a mamutot és a természet többi felesleges alkotásait kiküszöböltük, úgy történik a nővel is. Az ember már többször kiküszöbölt a természetet és mindig neki volt igaza. A nő muzeális emlékké degradálódik és úgy fog szerepelni a világhistóriában, mint egy kellemtelen epizód, amelyet Isten — egy könnyelmű pillanatban — életre varázsol. **Ádám borsájából.**

Amikor Magda eltávozott, újra elővettem a meghívót. Akkor vettem észre, hogy a jövő keddre szól.

De azután hiába hívtam Magdát.

— Majd ha újabb áldozatot hoz — mondta.

Egyszer így szóltam hozzá:

— Holnap van a köztársasági elnök fogadóestje. Én is szerettem meghívót. Be örülök, hogy ott lehetek!

Lecsapott rá:

— Azt nem! Holnap este magánál vagyok. Hozzon áldozatot!

Most már megtaláltam a Magda szívének a kulcsát. Ha óhajtottam, csak emyit kellett szólni:

— Holnap Lyonba kell utaznom. Odaérkezett a gazdag amerikai nagybácsim.

Vagy:

— Szombaton este egy privát helyen énekelek ezer frankért.

Egyszer súlyos vakbélgyulladását kaptam. Az orvos kiadta a parancsot:

— Két órákor küldök érte betegszállító autót. Sürgős operáció.

Magda megjelent nálam háromnegyed 2-kor és felismerte a tényállást, kijelentette:

— Pont most akar elmenni?

— De kérem... a láz... súlyos eset... belehalhatok...

— Mindegy. Hozzon áldozatot!

Hoztam. Ugyanis félek minden műtétől. Két óra mulva jött a doktor, dühöngve. Akkor derült ki, hogy nikotinmérgezőm van. Magda kétségbe volt esve.

— Ez az én pechem — mondta. Egyszer hozott volna értem egy férfi halálos áldozatot s akkor is kiderült, hogy még ebből is neki van haszna...

Stella

A bányatulajdonosok nem akarják elismerni az angol bányamunkásokkal kötött megegyezést

Kiéleződött a helyzet a kormány és a bányatulajdonosok között

Londonból jelentik: A bányatulajdonosok és bányamunkások között a kormány közbejöttével folytatott tárgyalásokban meglepő fordulat állt be.

A bányásztrájk befejezése érdekében folyó egyezkedő tárgyalások újabb halasztást szenvedtek

és még nincs tisztázva, hogy ezért a halasztásért kit terhel a felelősség, a kormányt, vagy pedig a bányatulajdonosokat. A bányatulajdonosok azt állítják, hogy

csak a péntek esti lapokból értesültek arról, hogy hozzájárultak a kormány memorandumához,

amely a munka újrafelvételének feltételeit állapítja meg. A kormány ezzel szemben ismételten hangsúlyozza, hogy **a kormány péntekre virradó éjjel a bányatulajdonosok elnökével és alelnökével tárgyal,**

tehát olyan személyekkel, akiknek illetékességére nézve semmi kétség sincs.

A miniszterelnökség késő éjjel kiadott jelentésében leszögezi, hogy

a kormány abban az esetben is a parlament elé terjeszti a bányászok munkaviszonyait szabályozó új törvényjavaslatot, ha a bányatulajdonosok ragaszkodnak is ahhoz,

hogy a memorandumot nem hagyják jóvá.

Ez természetesen csak abban az esetben következik be, ha legalább a bányamunkások jóváhagyják a kormány memorandumát.

A kormány és a bányamunkások közt a feszültség megszűnt és a helyzet most a kormány és a bányatulajdonosok közt éleződött ki.

A bányatulajdonosok küldöttsége péntek este felkereste Foks bányaiügyi helyettes államtitkárát és tőle kért felvilágosítást a tárgyalásokról, majd ezeknek a felvilágosításoknak a birtokában elhatározta, hogy tárgyalásait szombat estére halasztja. Remény van azonban arra, hogy egyezés mégis létrejön.

A bányamunkások kerületi megbízottainak konferenciája szombaton fejezte be tanácskozását.

A kerületi megbízottak konferenciája úgy határozott, hogy újból megszavaztatja a bányamunkásokat,

A konferencia azt javasolja az egyes kerületi szervezeteknek, hogy fogadják el a kormány megegyezési javaslatát.

Öt évig kivételes törvényekkel akarják kormányozni Olaszországot

A tirolai tartománygyűlés a Népszövetséghez akar fordulni az olaszországi németek üldözése miatt

Rómából jelentik: Casertano képviselő, a kamara elnöke pénteken küldte át a szenátus illetékes bizottságának a halálbüntetés visszaállításáról, valamint a rendkívüli államvédelmi intézkedésekről szóló javaslatot, amelynek vitáját a szenátus november 16-án kezdi meg. A törvényjavaslatokhoz csatolt jelentésben

Rocco igazságügyminiszter hangsúlyozza, hogy a rendkívüli törvények csak átmenetiek és kivételes intézkedések.

amelyeknek célja mindazoknak a mozgalmaknak a letörése, amelyek Olaszországot mai fejlődésében megakadályozhatják. A kormány annak biztos tudatában, hogy a fasizmus a reakció fölött nemsokára döntő győzelmet arat,

a kivételes törvények érvényét öt évre szabta meg.

A halálbüntetés visszaállítását az igazságügyminiszter jelentésében azzal indokolja, hogy Európának csaknem valamennyi liberális országában érvényben van a halálbüntetés.

A hivatalos lap egyébként szombati számában közli azt a szabályzatot, amely előírja, hogy bizonyos személyeknek milyen igazolójegyet kell állandóan maguknál tartaniok. Az igazoló jegyen rajta kell lenni az illető kalap nélküli fényképének, esetleg a fényképezésének

és tartalmaznia kell a tulajdonos esetleges ismertető jeleit.

Garibaldi sírfirizott táviratai

Párisból jelentik: A Garibaldi botrány újabb szenzációs fordulatot vett. Garibaldi nizzai villájában a rendőrség újabb házkutatást tartott, ahol nem talált ugyan fontosabb újabb kompromittáló adatokat, azonban megállapította, hogy az ezredes gazdaasszonyának Marabu a neve, ami azért bír a nyomozás szempontjából nagy fontossággal, mert a nizzai *postahivatalban már az első vizsgálat alkalmával megállapították, hogy Marabu néven sok titkos jegyű távirat ment el Nizzából és erre a névre sok sírfirizott távirat érkezett is.* A nyomozó hatóságok most kikerestetik ezeket a táviratokat és meg akarják fejteni azoknak értelmét. A táviratok megfejtése teljesen tisztázná Garibaldi szerepét.

A tirolai tartománygyűlés az olaszországi németek üldözése ellen

Innsbruckból jelentik: A tirolai tartománygyűlés pénteken határozatot fogadott el, melynek értelmében

a tirolai tartományi gyűlés felszólítja a szövetségi kormányt, tegyen lépéseket az olasz kormánytól a déltiroli német lakosság érdekében

és hívja fel a Népszövetség figyelmét a déltiroli állapotokra.

A déltiroli németüldözések egyre nagyobb arányokat öltenek, bár a saint-germaini béke megkötésénél úgy az olasz király, mint az olasz kormány személyesen is garanciát vállalt a déltiroli német kisebbség védelmére.

Emberhalál a kocsmában

A gyilko: három napig mulatott a gyilosság után

Pancevórol jelentik: Omolica község nagyvendéglőjében mulatott együtt a falu két leghíresebb verekedője, Kovacevics Nikola soffőr és Dragan Dusan földmives. Mind a kettőnek már sok baja volt a rendőrséggel, valahányszor együtt mulattak, mindig botrányos verekedés lett a mulatozás vége. Legutóbbi találkozásuk azonban tragikusabb kimenetelű volt.

Kovacevics és Dragan mulatás közben összeverekedtek. Egymásnak mentek, néhány pillanattal később Kovacevics véresen összerogyott, mire Dragan elmenekült. Értesítették a csendőrséget, amely kiszállt a helyszínre. Megállapították, hogy Dragan késsel szívenszurta Kovacevicsot, aki a helyszínen azonnal meghalt.

A gyilkos kézrekerítésére széleskörű nyomozás indult és pénteken Pancevón a városháza melletti kocsmában sikerült ráakadni. A gyilkosság elkövetése óta állandóan ivott. Letartóztatták és átadták a rendőrségnek, amely kihallgatta. Dragan kihallgatása alkalmával azt állította, hogy tettét önvédelemből követte el. Kovacevics késsel ment neki, ő azonban a kést kicsavarta a támadó kezéből és védekezésül maga elé tartotta. Azután csak azt látta, hogy Kovacevics összeesik.

Dragant kihallgatása után beszállították a pancevói ügyészség fogházába.

Betörők

akiknek nem kell a pénz, hanem csak selyemharisnyákat és női divatcikkeket lopnak

Beogradból jelentik: Titokzatos betörés történt pénteken éjjel a város központjában, amelyet az tesz érdekessé, hogy a betörők az aránylag forgalmas helyen áttörték a falat és Vuletics Márkó divatruha kereskedéséből huszezer dinár értékű árut vittek el.

A betörést a cég egyik alkalmazottja üzletnyitáskor vette észre, akinek feltűnt, hogy az üzlet tele van szertedobált árukkal és az összes fiókok nyitva vannak. Az alkalmazott azonnal a pénztárhelyiségbe sietett, de a vasszekrényt, sőt még az egészen kicsiny kizártskát is sértetlenül a helyén találta. Értesítették a rendőrséget, ahonnan egész seereg detektív szállt ki a helyszínre. A helyiséget először lefényképezték és azután megkezdtek a nyomozást, amelynek során kiderült, hogy a betörők, akik többen lehettek, este elrejtőztek a divatáruccs helyiségei mellett levő üres bolt-helyiségben, amelynek falát kibontották és a nyíláson keresztül behatoltak az üzletbe. A két helyiséget elválasztó falat a napokban építették és a vakolat még nedves volt, ami megkönnyítette a betörők munkáját. A betörők, akik a rendőrség feltevése szerint fiatal suhancok lehetnek — **összeszedték az üzletben található összes selyemharisnyákat és sok női divatcikket, míg sokkal értékesebb árukhöz és a pénzhez hozzá sem nyúltak.** A betörők a harisnyák után kutatva az egész üzletet összehányták, a fiókok tartalmát kiöntötték a padlóra és kiválogatták a női harisnyákat, rengeteg keztyűt és selyemszalagot, amelyeket összetépett férfiingből készített batyuba gyömöszöltek és az épület udvarán keresztül eltávoztak.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított és szombat délelőtt előállítottak egy fiatalembert, akit a betöréssel gyanúsítanak. A fiatalember, akinek nevét titokban tartják, tagad, de nem tud alibi igazolni és zavartan viselkedik.

Kuruzsló patikus

akit az orvosok ugráltak be
kuruzslásba

Szomborból jelentik: Rendkívül érdekes pörben hozott ítéletet az apatini járásbíró.

Bienenfeld Jakab szontai gyógyszerész a recept nélkül hozzá fordult betegeket megvizsgálta és részükre gyógyszereket adott ki. Néhány esetben olyan jó diagnózist állapított meg a gyógyszerész, hogy a vidéken hamarosan híre terjedt és a betegek tömegesen keresték fel. A környéki orvosok, akiknek Bienenfeld kuruzslása meglehetősen nagy konkurrenciát jelentett, nemrégiben megbízták Véli Jánosné doroszlói szülésznőt, hogy parasztruhába öltözve keresse fel a gyógyszerészt, adja ki magát betegnek, talán részére is ad ki gyógyszert. Véli hibátlanul eljátszotta szerepét. Elment Bienenfeldhez, aki megvizsgálta, aztán kiadott neki egy olyan speciális gyógyszert, amelyet csak orvosi rendeletre adhatnak ki a gyógyszertárak.

Az orvosok erre kuruzslás címén feljelentést tettek Bienenfeld ellen, akit most vont felelősségre az apatini járásbíró. A tárgyaláson Bienenfeld beismerte, hogy néhány esetben a hozzáfutott betegeknek recept nélkül is gyógyszert szolgáltatott ki. A bíróság a gyógyszerészt kuruzslásért kétezer dinár pénzbüntetésre ítélte.

TINTA

Nátha... Az esős ős sok-sok gondja-ajaja mellé ezt is a nyakába zudítja az embernek. Ez az ős szjmfólnója, a mely sziszegve prüsszög az arcunkba lépten-nyomon. Az uccán a ernyők alól, színházban a páholyok vörös bársonyai közül, az üzletben a csinos pénztáros kisasszony piros-rosz orrocskájára tájáról, a közhivatalban a morózus tisztviselő íróasztala felől... És ha azt találnád mondani neki, hogy: egészségére váljék... — sőt, dühösen ki-vánának a pokol fenekére...

És az októberi rongyos cipők... a hogy sietve tovataccognak a nedves aszfalton!... Nyáron más a rongyos cipő! A napsütésben, a száraz járdán meghúzza magát a rongyos cipő, szemérmesen összehúzódik, mint a mimóza érzékeny, lyrai szirma. Nem vesszük észre a más lábán, legfeljebb — a magunkén. De az őszi esőtől tükrös, irramos járdán kinyílik az a kis lyuk a cipőn, mint valamj gonosz rózsza, meztelk a járda nedvességével és csámcsogni kezd a talp alatt...

És most, az őszi nedvességben, sokkal több is a lyukas cipő a pesti aszfalton. Megfigyeltem. Ó, hogy csuszálnak, ó, hogy csufolódnak árnyakként az uccán a sok barna tócsa közt és bárhogy vigyáznak: mind belelépnek. Az új cipő sohasem lép bele! Csak a rongyos... Figyelem őket: cipp-cupp... hopp... potty: megint belelépett egy a tócsába...

Ni-ni csak, most veszem észre: az enyém is... Erről egészen megfeledeztem...

Mozog a föld... Ha megállapítom, hogy a föld mozog, ezzel még újtságot nem hozok. Hisz azt, hogy, »Eppur si Muove« — tudja ma már a BESZKÁRS a MOVE! Igazat mondott a nagy Galilei — a föld mozog s vele a frank s a léi. Igazat mondott a nagy Galileo — a földdel forogni, ejnye, be jó! Ellenben egy fénytől a láb félve csoszog: egy idő óta a föld tulságosan mozog! Hol Floridában ciklon csahol; hol meg az Oceanában tünik el egy sziget valahol!... Most meg azt olvasom a lapomból, hogy a japán tangeren katasztrófális vihar tombol. Meg, hogy mágneses vihar került meg a földet... És még ezenkívül több efféle zöldet. Én nem tudom, mi lehet az oka ennek, hogy a földrészek így sorma tönkre mennek: meg hogy oly gyakoriak mostanában a halálak!... De egy dolgot mindenestre gyanusnak találok: az ember mégis megütközik egyben-másban

— az este házimuri volt a fölöttem lévő lakásban; charlestont rugdostak a párok ott dühödten s a vakolat kezdett potyogni le fölöttem. S miközben fent ütögették a tepsit s a repedt fazekat, a kályhám bedőlt és a fal leszakadt... Én nem tudok találni okot, semmi mást: csak a charleston okozhatja a sok földindulást! Ezért ajánlom, amíg a charlestont táncolják, hogy az öreg jó földet erősen leláncolják...

Somlyó Zoltán

Fegyházra ítélték

a forradalom fosztogatói!

Jó erős lett a szíváci fosztogatók büntetése

Noviszadról jelentik: A szombori kerületi törvényszék múlt évi október 14-ikén látévi fegyházra ítélte Kajicsics Vlada stanisicsi munkást, Jurisics György szíváci földmivest kétévi, Jurisics János szíváci földmivest két és félévi, Jurisics Péter sztariszváci napszámost kétévi fegyházra, Pinterics Sztefánt nyolchónapi fogházra, Peranec Milán szíváci földmivest kéthónapi fogházra ítélte, mert 1918 november 26-án, a forradalom idején a szökésben lévő Mátics Milánnal behatoltak Müller Fülöp, sztariszváci jó módú gazda szállására előretartott fegyverekkel, halálos fenyegetések közben arra kényszerítették Mülleréket, hogy a pénzüket és értéktárgyaikat a rablóknak adják ki.

A fosztogató társaság november 28-án Manzer Fülöp szíváci gazdától hasonló módon rabolt pénzt és értéktárgyat. 1919 január 5-én pedig Vollweier Jakab szíváci birtokostól ékszereket és berendezési cikkeket raboltak.

A felelősséget a bíróság jóváhagyta az elsőfokú ítéletet és szombaton a semmisítők elutasította a semmiségi panaszokat. A fosztogatók fegyházbüntetése így jogerőre emelkedett.

Sajtópör

a Magyar-ucca kövezése miatt

Felmentették a rágalmozással
vádolt noviszadi hírlapíró

Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék Primovics tanácsa szombaton felytatta annak a sajtópörnek tárgyalását, amelyet Vujosevics Radován volt kiszélesített városi tanács tag indított Ham Ferenc hírlapíró, a Deutsches Volksblatt munkatársa ellen, mert az lapjában leközölte dr. Popovics Jefta kiszélesített tanács tag közgyűlési beszédét, amelyben Popovics azt állította Vujosevicsről, hogy a Magyar-ucca kövezésére pályázó beogradi vállalkozótól pénzt kért.

Szombaton Plávsics Nikola műszaki tanácsost hallgatta ki a bíróság. Plávsics elmondotta, hogy dr. Frank Mihály építési vállalkozó panaszkodott neki, hogy Vujosevics azt a benyomást keltezte benne, hogy pénzt akar azért, hogy a Magyar-ucca kövezését ő kapja meg.

Dr. Szekulics Milán, a vádlott hírlapíró védője, kérte a tárgyalás elhalasztását, mert párhuzamosan per van folyamatban dr. Popovics Jefta ellen is, akit Vujosevics rágalmozásért jelentett fel, mert, a feljelentés szerint Popovics azt mondotta, hogy Vujosevics nemcsak kért pénzt, de el is fogadott. A védő kérte, hogy ennek a pernek a befejezését várják meg. Dr. Nikolics, Vujosevics képviselője ellenezte az elhalasztást és a kérelemnek a bíróság nem is adott helyt, mert a két perben más és más tényállítás szerepel.

Dr. Nikolics vádbeszédében a hírlapíró elítélését kívánta. Dr. Szekulics Milán nagyhatású beszédében kiemelte, hogy nem méltó Vujosevics Radovánhoz, aki a büszke Montenegróból való, hogy a leggyengébb ellenfelét, azt a hírlapíró keresse ki, aki kötelességét teljesítve, gyorsírói jegyzetek alapján közölte le Popovics Jefta beszédét. A

vádlott hiven teljesítette kötelességét. Ezt dr. Prodanovics Mihály városi főügyész és más tanúk igazolták. Épen ezért Vujosevichoz méltóbb lett volna azt az ellenfelet kikeresni, aki ellene a súlyos vádakát elmondotta. Meggyőződése szerint a vádlott bebizonyította állításait, miért is felmentését kéri.

A bíróság hosszabb tanácskozás után felmentette a vádlott hírlapíró a vád és következményei alól, mert az indokolás szerint sikerült állításainak valódiságát bebizonyítani. A költségekben a panaszost marasztalta el a bíróság.

Dr. Nikolics felebbezett a felmentő ítélet ellen.

A drága szivesség

Az is felelős aki nem tud
a bünről

Az apatini járásbíró pénteken érdekes elvi jelentőségű ítéletet hozott. Az egyik apatini téglagyár hivatalnok, Jancz Ferenc egy uriaszsonyt, mint a téglagyár hivatalnokát bejelentette a munkásbiztosító pénztárnál. Az uriaszsony, aki saját maga kérte erre a tisztviselőt, a bejelentés után néhány héttel megbetegedett, orvosa táppénzutasítványt írt részére, amelyben mint háztartásbelit tüntette fel. A szombori munkásbiztosító pénztár, ahol az uriaszsony, mint a téglagyár hivatalnok volt bejelentve, vizsgálatot indított, amelynek során kiderült, hogy Jancz szivességéből jelentette be az uriaszsonyt, aki nem is hivatalnok a téglagyárban. A munkásbiztosító pénztár a vizsgálat eredménye alapján a munkásbiztosítási kihágásért az apatini főszolgabíróra feljelentést tett Engert Pál, a téglagyár igazgatója ellen. A főszolgabíró az igazgatót kihágásért hatszáz dinár pénzbüntetésre ítélte, ezenkívül ezernégyszáz dinárt állapított meg terhére költségek címén. Engert felebbezett az ítélet ellen s így került az ügy az apatini járásbíró elé. A járásbíró az helybenhagyta a főszolgabíró ítéletét azzal az érdekes indoklással, hogy bár kétségtelen az, hogy a büntetőjog szabályai szerint azt, aki nem követett el büncselekményt, nem lehet büntetni, mégis elítéli az igazgatót, illetőleg helybenhagyja a főszolgabíró ítéletét, mert a munkásbiztosítási kihágásért jogi személyek még abban az esetben is felelősek az elkövetett kihágásért, ha arról nem is volt tudomásuk.

Éjféli támadások dróthurokkal

Igazoltató fia'alemberek rabló-
bandáját fogta el a szolnoki
rendőrség

Szolnokról jelentik: Néhány nap óta furcsa események tartják izgalomban Szolnokot és izgatják az egész környék fantáziáját. Egymásután történtek a város belső részében rablások, valamilyen esetben úgy, hogy az éjjel járóknak dróthurkot dobtak a nyakába, a hurok szorításával eszméletlenül tették őket és azután mindenükből kifosztották. Az első eset a múlt hét hetfőjén éjjel történt a kereskedelmi iskola előtt, amikor Sipos Géza hentesmester volt az áldozat. Kedden két rablás történt. Mátys István iparost mindenükből kifosztották. Kiss Miklós városi végrehajtó azonban véletlenül éppen akkor fordult hátra, amikor nyakába akarták dobni a kutyasíntérek által használt drótlasztót és botjával meg tudta akadályozni a merényletet, mire a tettesek elmenekültek. Szerdán egy detektív ellen történt sikertelen merénylet, viszont Kovács Gergely piaci árustól elvették óráját, láncát és minden pénzt.

A város határtalan izgalommal tárgyalta a gyors egymásutánban bekövetkező és kétségtelenül ugyanazon tettesek által elkövetett rablómerényleteket. A periferiakon este félve jártak az emberek. A rendőrség minden emberre megfeszített erővel nyomozott, hogy a vakmerő rablók nyomára akadjon.

A nagy munkát siker követte. Néhány gyanúsított — közöttük két katona — őrizetbevétele után, akik valamennyien igazolták magukat, a rendőrségnek sikerült pénteken este megtalálnia a helyes nyomot. A rendőrség őrizetbe vette Farkas Antal MÁV tisztviselőt. Farkas István főmérnök öccsét, egy előkelő szolnoki családhoz tartozó fiatalembert. Farkas mindent tagadott, hallani sem akart arról, hogy ő követte el a merényleteket, vagy tudott arról. A rendőrség azonban érezte, hogy helyes uton jár. Szombaton már újabb letartóztatás történt. Az újabb fogoly Baricza Béla, a Hungária-malom szanált tisztviselője. Vasárnap elfogta a rendőrség Fodor Józsefet, a banda harmadik tagját. Valamennyien szolnokiak, nemrégén érettségiztek a szolnoki kereskedelmi iskolában. A kommun utáni igazoltatók ifju vezérei voltak a letartóztatottak és azóta is a szélsőséges irányzat hangos képviselői.

A nyolcadik évforduló

Fényes ünnepek Szuboticán
a szerb hadsereg bevonulásának
emlékére

Impozáns módon ünnepelte meg szombaton Szubotica a szerb hadsereg bevonulásának nyolc éves évfordulóját. Délelőtt kilenc órakor minden felekezet templomában ünnepi istentisztelet volt. Tíz órakor a városháza közgyűlési termében a városi kiszélesített tanács diszko-gyűlést tartott. Az ülésen Gyorgyevics Dragoszláv polgármester és Vidkovic Antal mondottak alkalmi beszédet. A városi tanács javaslatára ezután a közgyűlés a Trenkova-ucca nevét 34. gyalogezred-ucca névre változtatta.

A közgyűlési teremből a kiszélesített tanács tagjai a szabadság emlékszoborhoz vonultak, ahol az emlékszólop talapzatára koszorut helyeztek. A menet innen az ismeretlen Hős szobra elé vonult. A szobor előtt Manojlovics Dusan gyárigazgató a szuboticei szerb hitközség nevében lendületes beszédben méltatta a nap jelentőségét és megkoszorozta a szobrot. Petrovics Koszta városi főmérnök a szuboticei jugszláv szokolegyesület nevében, továbbá a szuboticei Srnao, a gimnáziumi ifjuság, a villanygyár igazgatósa koszorúzták meg a szobrot. A 34. gyalogezred szlavája kezdődött ezután. A menet betért a kaszárnyába, ahol a pravoszláv, mohamedán, római katolikus és zsidó vallás szertartásai szerint tábori miséket tartottak. A misék befejeztével Lukics Dusan ezredes, a 34. gyalogezred parancsnoka lelkes beszédet mondott. Az ezredparancsnok ezután az összes vendégeket megvendégelte. Délután a kaszárnya udvarán katonai ünnepély volt.

Szombaton is megünnepelték a szerb hadsereg bevonulásának nyolcadik évfordulóját. Délelőtt tíz órakor valamennyi templomban ünnepélyes istentisztelet volt, amelyen Petrovics főispán, Rajics Szvetiszláv alispán, Tomics György polgármester és Raketics Milorád ezredes térparancsnok vezetésével a hatóság képviselői is résztvettek. A helyőrség délelőtt diszfelvonást rendezett, utána népnünnepély volt. Este a tisztikaszinóban a polgári dalárda részvételével ünnepélyt tartottak, amelyen Tomics György polgármester mondta az ünnepi beszédet.

HIREK

— **Radikális pártkonferenciák Pancsevön.** Pancsevőről jelentik: Kedden a radikális párt pancsevői szervezete konferenciát tartott Suvakovics Lázár képviselő, agrárreformálminták elnökele alatt. A konferencián megtárgyalták a politikai helyzetet és elhatározták, hogy a pancsevő-beogradi hid felépítése érdekében erősebb akciót indítanak. A radikális-párt délbánái szervezeteinek választmánya szerdán tartott Pancsevön konferenciát ugyancsak Suvakovics Lázár államtitkár elnökele alatt. A konferencián, melyen a politikai helyzettel foglalkoztak, megjelentek az összes délbánái radikális képviselők, köztük Sztojadinovic Milán volt pénzügyminiszter és Dimics Milos képviselő. A pancsevői radikális ifjúsági párt-szervezet szintén kedden tartotta rendes évi közgyűlését, melyen megválasztották az új tisztikart. Elnök lett Milics Milenko tanár, a Banatski Radikal főszervezője.

— **A munkáspénztári tisztviselők fizetésrendezése.** Beogradból jelentik: A szociálpolitikai miniszter jóváhagyta az országos munkásbiztosító pénztárnak a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó határozatát. A jóváhagyott határozat a tisztviselőkre több kedvezményt tartalmaz.

— **Davidovics Ljuba népgyűlése Becskereken.** Beogradból jelentik: A demokrata párt december 4-én országos nagygyűlést tart Becskereken. A gyűlésen részt vesz Davidovics Ljuba is.

— **Flamm József dr. előadása Beogradban a mai Magyarországról.** A beogradi »Szociális és kulturális haladás« körben Flamm József dr., a Bácsme gyei Napló beogradi szerkesztője pénteken este előadást tartott Magyarországról történelmi fejlődéséről és jelenlegi politikai rendszeréről. Az érdekes és tartalmas előadást, amelyet nagyszámú közönség hallgatott végig, élénk vita követte.

— **Pribicevics Szvetozár Becskereken.** Becskerekről jelentik: Pribicevics Szvetozár szombat este hat órákor Becskerekre érkezett, hogy résztvegyen a független demokrata-párt vasárnapi népgyűlésén. Pribicevicsel együtt Becskerekre érkeztek Pivko Ljudevit, Vilder Vetyeszláv, Boskovic Dusan és Zsivanovic Voja tábornok, független demokrata-párti képviselők.

— **Diszdzoktorrá avatás a beogradi egyetemen.** Beogradból jelentik: A beogradi tudományegyetem vasárnap avatja diszdzoktorrá dr. Gyorgyevics Vladan volt miniszterelnököt, a neves író.

— **A Bácsme gyei Gazdasági Egyesület Bajsán is megalakítja a gazdakört.** Szomborból jelentik: A bajsai gazdák kezdeményezésére a Bácsme gyei Gazdasági Egyesület vasárnap délután megalakítja a gazdakört.

— **A Radics-párt szervezkedése Baranyában.** Szomborból jelentik: A Radics-párt szombori szervezete vasárnap két baranyai községben Zmajevácon és Csuzán megalakítja a párt helyi szervezeteit.

— **Amerikában beállt a tél.** Newyorkból jelentik: Amerika keleti és középső államaiban pénteken beállt a tél. Newyorkban és Csikágóban a hőmérő fagypont alá süllyedt és igen sok államban beállt a havazás.

— **Mégsem tartóztatják le Kassák Lajost.** Budapestről jelentik: Az a pénteken elterjedt hír, amely szerint Kassák Lajos, a híres aktivista író, ellen az ügyészség letartóztatási parancsot adott ki, tévesnek bizonyult. Kassák ellen csakugyan volt eljárás folyamatban, amit azonban az ügyészség nemrég megszüntetett és erről értesítették is Kassák ügyvédjét, dr. Györki Imre szociáldemokrata képviselőt. Kassák ügye teljesen rendben van és nem adták ki ellene letartóztatási végzést.

— **A belga külügyminiszter Párisban.** Párisból jelentik: Vandervele belga külügyminiszter pénteken Párisba érkezett és hosszabb tanácskozást folytatott Brianddal. A francia hivatalos jelentés szerint a tanácskozáson a Népszövetség legközelebbi ülésének programját beszéltek meg és megvitatták a Franciaország és Belgium közt még függőben levő kérdéseket is.

— **»A nóta vége« a Népkörben.** November 20. és 21-ikén mutatják be utoljára a Népkörben a nagy sikert aratott háromfelvonásos operettet. A főszerepeket ezúttal is Weisz Irénke, Schlesinger Ily, Török Mancsi, Gál Bözsike, Kladek Károly, Koncz Dani és Szabó Marci játsszák. »A nóta vége« két utolsó előadására jegyek Krécsinél kaphatók.

— **A spanyol direktórium lefoglalta a tüzértiszt szövegség vezetőjének agyonát.** Madridból jelentik: A spanyol tüzértiszt szövegségének egyik vezetője Aguilera tábornok, akit a direktórium a juniusi összeesküvés miatt kétmillió pezeta pénzbüntetésre ítélte, közölte a direktóriummal, hogy a magas pénzbírságot nem tudja megfizetni. Az ügyészség erre elrendelte Aguilera tábornok földbirtokainak és teljes vagyonának lefoglalását.

— **A csernovici érettségi botrány tárgyalásán egy jasszi diák lelőtte az egyik vádlottat.** Csernovicről jelentik: A csernovici törvényszék most tárgyalja az ismeretes érettségi pört. A legutóbbi tárgyaláson, amikor a vádlottak a teremből kivonultak, hirtelen revolverlővéssé hallatszott és az egyik vádlott nagy jajkiáltással összeesett. A pánik lecsillapultával kiderült, hogy Tzalic nevű tizenhét éves tanuló, a vádlottak egyike a sebesült, a tettes pedig Nicolaie Preotu, a jasszi liceum nyolcadik osztályának tanulója. Preotu kihallgatása alkalmával előadta, hogy olvasta a Csernovitzban történeteket és azért jött a tárgyalásra, hogy megbosszulja a román ügyet, amelyet az érettségi botrány szereplői meggyaláztak. A merénylő diákot letartóztatták. Tzalicot megoperálták, de felépülésében nem hisznek.

— **Megnyílt Newyorkban a nemzetközi békekongresszus.** Londonból jelentik: Newyorkban pénteken megnyílt a nemzetközi békekongresszus és már az első nap nagy vita fejlődött a lefegyverzés kérdéséről. Quitte tanár, aki a német békebarátok egyesületét képviseli a békekongresszuson, üdvözlő beszédében azt fejtette, hogy alig van nép a világon, amely jobban volna érdekelve a béke kérdésében, mint Németország. Rámutatott arra, hogy az ugynevezett fekete birodalmi hadsereg jobban fenyegeti Németországot békéjéért, mint a világ-békét.

— **Haldoklik a japán császár.** Londonból jelentik: Yokohamából érkező jelentés szerint a japán császár betegsége komolyra fordult és minden percben tartanak a katasztrófától.

— **Község a jegyző ellen.** Bácska-Pivnica község lakossága a napokban harminc tagú küldöttség útján tiltakozott a belügyminiszternél Ilics Omer községi jegyző hatalmi tulkapásai ellen. A deputációt a községi bíró és a pivnicai radikális párt-szervezet elnöke vezették Makszimovic Bózsó belügyminiszter elé. A küldöttség előadta, hogy Ilics jegyző néhány hónappal ezelőtt került a községbe, teljesen megzavarta a békés hangulatú szerb és szlováklakta község nyugalmát. A községi bíró a jegyző önkénykedése miatt kénytelen volt lemondani állásáról. A küldöttség tagjai, akik között dobrovoljacok voltak, ezt a panaszuakat is előterjesztették a belügyminiszternek, hogy a jegyző szembe helyezkedve a törvénnyel, közmunkára zavarta őket, azonkívül teljesen indokolatlanul több polgárt tetlegesen bántalmazott. A küldöttség tagjait, előadásuk szerint, a jegyző akkor is megfenyegette, amikor megtudta, hogy panaszuat mennek a belügyminiszterhez. A miniszter megígérte a küldöttségnek, hogy panaszuakat felülvizsgálja és miniszteri biztost küld ki Pivnicára.

— **A brestováci árvák pénze.** A Bácsme gyei Napló legutóbb megírta, hogy Brestovac község tanácsa az árvapénztár vagyonát a Brestováci Takarékpénztárnál helyezte el, amely tönkre ment és így az árvák pénze is eluszott. Ezzel kapcsolatban Vlahovics Jován prilevica-szvetiváni községi jegyző a következő közlésére kért fel bennünket: »A kérdéses időben én voltam Brestovac község jegyzője. Az árvák pénze már 4-5 év előtt helyeztetett el a brestováci takarékpénztárban az akkori képviselőtestület határozata alapján. Abban az időben Lambic János volt a jegyző. Én voltam az, aki ezt az ügyet bejelentettem az alispáni hivatalnak, mire a képviselőtestületi határozattal a község, mint erkölcsi testület, magára vállalta az árvák pénzének biztosítását, a pénztézet ellen a fenytőljárást megindította s így az árvák pénze az utolsó fillérig megtérül.«

— **A király büne és a Nóta vége,** érdekes kritikáit közli a Revü legújabb száma, amely a következő tartalommal jelent meg: Fekete Tivadar: Josephine Baker és a probléma. Karin Michaelis: Szülők büne. Mérő Margit: Dr. Végh Lajos nekrológia. Utazás az ehetőség fogalma körül. A világ teremtésétől a világbékéig. (A világtörténelem filmjelenetekben.) Szegedy Emil: A király büne. (Bemutató-est a Népkörben.) Dvorcsák Mária megkezdte vajdasági hangverseny-körütiáját. Ára három dinár és minden szubotcai árusnál kapható.

— **Szilberleitner Ferenc halála.** Szilberleitner Ferenc gyógyszerész pénteken reggel hetven éves korában meghalt Szubotcán. Az elhunyt öreg ur általában ismert és szeretett alakja volt a régi Szubotica társadalmának. Érelmeszedése volt és az utolsó hónapokban betegsége annyira elhatalmasodott, hogy lába üszkösödni kezdett. Műtétet végeztek rajta, de már nem lehetett megmenteni. Temetése vasárnap délután négy órákor lesz.

— **Dvorcsák Mária zongoraművész nő szubotcai hangversenye.** Kivételes zenéi eseménynek ígérkezik az a hangverseny, amelyet Dvorcsák Mária, a világhírű zongoraművész nő, a nagyhírű zeneszerző okokahoga tart november 18-án, csütörtök este fél kilenc órai kezdettel Szubotcán a Népkör termében. Dvorcsák Mária, aki a jugoszláv Szent Száva-rend tulajdonosa, egyike a ma legelismerettebb zongoraművésznőknek, akinek világszerte óriási sikerei voltak már. Legutóbb öt évet töltött a művésznő Amerikában, ahol két északamerikai és tizenhat délamerikai állam dekorálta magas kitüntetésekkel. Ez év tavaszán tért vissza Európába, ahol épügy, mint az amerikai sajtó, a lapok a legnagyobb elismeréssel fogadták művészetét. A nagyérdemű hangversenyre jegyek elővételben kaphatók a Vig-féle könyvkereskedésben.

— **Tolvaj pincérnő.** Noviszadról jelentik: Tamaskó Janin gazdálkodó feljelentette Gregori Jozefint, hogy a Kis Paris vendéglőben 400 dinárt lopott ki a zsebéből. A leány beismerte a tettet, mire a rendőrség letartóztatta.

— **Rendes bíróság elé utalják Garibaldi és a katalón összeesküvők ügyét.** Párisból jelentik: A francia kamara szombat délután megkezdte a költségvetés tárgyalását. Poincaré miniszterelnök délelőtti tanácskozott Barthou igazságügyminiszterrel és a politikai rendőrség főnökével. A megbeszélésen hírszerint megállapodtak abban, hogy Garibaldi és katalón fölkélok ügyét rendes bíróság elé utalják.

— **Sulyosan összeszukkált asztalossegéd.** Noviszadról jelentik: Felbákovics Tosa együtt ivott a Gunduliceva-uccában levő Fekete kakas vendéglőben Obrádovics Milorád földműveléssel. A mulatozásból veszekedés lett, mire Felbákovics eltávozott. Obrádovics utána ment és az Almási-uccában hosszú zsebkésével halkan jába szurt és átvágta az ütőreket. Felbákovicsot sulyosan sérült állapotban beszállították a közokórházba. Obrádovicsot letartóztatták és átkísérték az ügyészségre.

— **Harc a betörökkel.** Noviszadról jelentik: Csütörtök éjjel tizenegy órákor Kurjácski Zsivko szoborbráni birtokos szállásán két ismeretlen ember betörést kísérelt meg. Kurjácski figyelmes lett a zajra, vasvillát ragadott és a betörőkre támadt. Az egyiket úgy oldalba ütötte, hogy az nyomban elterült, mire a másik revolveréből két lövést tett Kurjácski felé. Az egyik golyó Kurjácskit a szemén megsebesítette. A betörők megszöktek, Kurjácskit pedig behozták a noviszadi kórházba.

— **Csalás makulaturapapírral.** Vrsacról jelentik: A múlt héten egy ismeretlen fiatalember sorbajárta a vrsaci kereskedőket és rendkívül olcsó áron makulatura újságpapírt kínált eladásra. Kilonként két dinárt kért a papírért és közben rendeltek néhány száz kilót. Pár nap múlva a fiatalember újból megjelent Vrsacon és felmutatva a vasuti feladó vevényt, igazolta, hogy a megrendelő címére 200-300 kilogrammos küldeményeket feladott. A kereskedők a vevény felmutatására fizettek és nemsokára megérkezett a megrendelt és kifizetett két-háromszáz kilós küldemények helyett két-három kiló. Kiderült, hogy az eladó a fuvarlevélen két zérót írt hozzá a küldemény súlyát feltüntető számhoz.

— **A szombori rádióklub alakuló ülése.** Szomborból jelentik: A szombori rádióklub vasárnap délután tartja alakuló ülését a Beograd-kávéházban. A gyűlés négy órákor kezdődik.

— **A noviszadi Ingenyenyer egyesület divatrevüje.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Ingenyenyer egyesület vasárnapi teadélutánjának attrakciója a Párisból érkezett legújabb divatmodellekből összeállított revü lesz.

Valódi francia

VALDA-pasztillák

gégebajok, rekedtség, meghűlés, akut és kronikus gégehurut, influenza és nátha ellen

Kapható minden gyógyszerertárban

9967

— **Szökött rabot fogtak Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Fodor Mihály bojljeváci rovtomultu betörőt legutóbb két évi fegyházra ítélték és a büntetés letöltésére a mitrovicai fegyházba szállították. Fodor junius 5-én megszökött a fegyházból, de szombaton Noviszadon felismerték és letartóztatták. A szökött fegyencet visszazsallították Mitrovicára.

— **Kézrekerített tolvaj.** Vrsacról jelentik: A rendőrség szombaton elfogta Pájics Nikola vrsaci csavargót, aki a napokban Novákov Julia lakásába betört és onnan több mint ezer dinár értékű holmit vitt el. Kihallgatásakor több más betörést is beismert és megnevezte bűntársát, Sztanovej Dusan is, aki ellen a rendőrség elfogatóparancsot adott ki.

Troubadour

dessert

RUFF

csokoládégyár ujdonsága.

— **Rablógyilkosságot követett el és az elrabolt pénzből adót fizetett.** Gyöngyösről jelentik: Grebes Ilona hatvanéves éves magánzó november 3-án elűnt. Hozzá tartozóinak feljelentésére feltörték lakását, amelyet teljesen felulva találtak. A nyomozás megállapította, hogy az eltűnés napján az öregasszony Szundi Ferenc harmincegy éves földműveléssel szőlőjébe ment. Vallatára fogták Szundit, aki eleinte tagadott, később azonban bevallotta, hogy ő gyilkolta meg az asszonyt, akit a szőlőben kapával agyonvert és holttestét elásta, majd a meggyilkolt lakására ment és onnan két és fél millió készpénzt vitt el, amelyből ruhát és csizmát csináltatott, valamint adót fizetett. A gyilkos által meggyilkolt helyen a szőlőben megtalálták elásva a szerencsétlen asszony holttestét. Szundit letartóztatták.

— A »Hakoah« chanukaestje. A »Hakoah« szubotikai zsidó ifjúsági egyesület december negyediken táncmulatsággal egybekötött műsoros chanuka-estét rendez a Lloydban. A nívónak ígérkező est iránt már most nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Leégett kukoricagóró. Noviszadról jelentik: Noviszad mellett, a Csenel-szálláson szombat délután két óraker kigyulladt Veszelinaries Pavle kukoricagórója. A góróban felhalmozott kukorica elégett. A kár tízezer dinár. Megállapították, hogy a tüzet béresgyerekek okozták, akik gyufával játszottak.

— A szubotikai zsidó Nőegylet és Népkönyha mulatsága. A szubotikai izraelita Nőegylet és Népkönyha december 8-án a Bárányban vidám műsoros esokoládé-délutánt rendez.

— Egy ajánlott levél története. Kikindáról jelentik: Jovanov Arkadia, aki nemrégén tért vissza Amerikából, egy ajánlott levelet akart feladni a postán, melyet a kezelő tisztviselő azzal a kérelemmel adott vissza, hogy írjon rá olvashatóbb címzést. Jovanov erre szidalmazni kezdte a tisztviselőt és a főnökhöz ment panasza. Aki szintén olvashatatlannak találta a címzést, mire Jovanov a postafőnököt írástudatlannak nevezte. Popovics postafőnök és a tisztviselő hivatalnoksértésért feljelentették Jovanovot, akit a kikindai törvényszék tízenöt napi fogházra és 200 dinár pénzbüntetésre ítelt.

— Öngyilkos aggastyán. Pancsevórol jelentik: Jovics Miladin hetvenöt éves piaci árus pénteken elküldte otthonról családját, gyertyát gyújtott és revolverrel föbelötte magát. Jovicsot hazaérkező fia holtan találták ágyában.

— Szokpljében tíz dinárért árulják a hamisított katonai szabadságlevelet. Beeskerekről jelentik: A beeskereki törvényszéken szombaton tárgyalták Hanó Janó bűnügyét. Hanó a vádirat szerint Szokpljében katonáskodott, ahonnan hamisított szabadságlevéllel hazautazott Aradára és két hónapig nem tért vissza a katonasághoz. A tárgyaláson Hanó azt vallotta, hogy a szabályszerűen kiállított szabadságlevelet tíz dinárért vásárolta Szokpljében. A bíróság a vádlottat harminc napi fogházra ítélte.

— A »Pompei végnapjai« második része. Péntek este a rendes előadás befejezése után a Narodni-moziban bemutatott a sajtó képviselői előtt a »Pompei végnapjai« című film második részét. A monumentális film második része az elsőnél sokkal érdekfeszítőbb, meglepően tökéletes alkotás, amelyben csodálatosan tiszta és szép felvételek ábrázolják a Vezuv kitörését. A film Pompei pusztulását megrázó módon tárja a néző elé és a csodával határos, amit a sok ezernyi statisztériát mozgó rendező ebben a részben csinál.

— A Francia Klub teadélutánja. A szubotikai Francia Klub vasárnap délután félöt órai kezdettel tartja teadélutánját. A zenét Pátkai Sándor hegedűművész zenekara szolgáltatja. A klub vezetősége kéri a klubtagokat, valamint azok barátait, hogy a teadélutánon lehetőleg pontosan megjelenni sziveskedjenek.

A világ legnagyobb szépségversenye

Rómában most rendezték meg a világ legnagyobb szépségversenyét az amerikai filmvállalatok. A szépségversenyre összecsiszították Itália valamennyi dímáját, összesen ötvenkilenczren soroztatták le magukat. Az amerikaiak egy szállodát béreltek és ott vizsgálták át a pompás anyagot. A versenyen a szépség fogalmának meghatározása körül nem egyszer élénk vita támadt az amerikaiak és olaszok között.

— Csak olyan nőket fogadunk el szépnek, — jelentették ki az amerikaiak, — akik soványak. Molett nő nem lehet szép, — kövérrel nem is beszélve...

Ez az esztétikai felfogás roppant felháborította a szépségverseny résztvevőit.

— Hát Kleopatra talán kukoricaszár volt? — kérdezte felháborodva egy olasz ügyvéd felesége.

— És Agrippina? — fordult az amerikaiak felé villogó szemekkel egy másik molett hölgy. — Agrippina talán soványító kurákat használt?

Az amerikaiak udvariasan végighallgatták ezeket a kifakadásokat, de megmaradtak amellett, hogy a telt forma rontja az esztétikai benyomást.

— A mi szépségideálunk — mondták — más, mint tisztelt őseinké volt, a mi felfogásunk szerint molett nő nem lehet szép.

E szavakra olyan jelenet következett, amilyen igazán csak Boccaccio hazájában történhetik meg. Egy molett nő — aki talán több is volt, mint molett — félretolt mindenkit és felszaladt arra az emelvényre, ahol az urak a szépségről döntöttek és kipirult arccal állott eléjük.

— Mit — mondta forr hangon — önök azt merik mondani, hogy a molett nő nem lehet szép?

Mielőtt az urak magukhoz tértek volna meglepetésükből, a hölgy vetkőzni kezdett. A könnyű ruhadarabok lerepültek róla, még a kombinének sem kegyelmezett meg.

— Nézzenek ide — szolt kihívóan — én nem vagyok szép? Merjék mondani, hogy nem vagyok szép, mert molett vagyok!

Az urak köhécseltek, elpirultak, pilantásuk odatapadt a molett nőre és... a jó Isten tudja, mit gondoltak magukban, de a valóság az, hogy ezt a molett nőt beiktatták azok közé, akikről filmfelvételeket fognak készíteni.

— Kabaré a Nép körben. A szubotikai önálló iparosok betegsegélyző pénztára november 14-én este 8 óraker a Nép körben nagyszabású kabaréestélyt rendez. Színre kerül három szórakoztató egyfelvonásos, sok ének- és magánzám. Azonkívül a műsoron balett is szerepel. Fel lépnek a szubotikai műkedvelőgárda legjelesebbiei. Reiter Honka, Deutsch Janka, Jurics Mariska, Grosz Joli, Blumenberg Magda, Mayer Béla konferál. Borros Miklós, Weisz Bubus, Szuvajdzsics Kajica, Köszegi Pál, Szabó Gyula és Balázs István kuplékat adnak elő. A zongorakíséretet Eberstärk Magda látja el.

Urinők figyelme! Szinte lehetetlen olesó árban készülnek angol és francia munkák elsőrendű kivitelben Weinert női divatszalonjában I. Paje Kujundzica 22. 8062

— Anyja kívánságára elítélték. Beeskerekről jelentik: A beeskereki törvényszéken szombaton érdekes bünpert tárgyaltak. A vádlott Tendler Anna ernesztováci asszony volt, akit az anyja jelentett fel súlyos testisértésért. A feljelentés szerint Tendler Anna megverte az anyját. A tárgyaláson a vádlott tagadott, mire a bíróság megkérdezte a feljelentőt, hogy kívánja-e a vádlott megbüntetését. A vádló igennel válaszolt, mire a bíróság Tendler Annát két napi fogházra ítélte és ötven dinár illeték megfizetésére kötelezte. A vádlónál azonban nem volt pénz, mire anyja kifizette helyette az ötven dinárt.

— Diazt választották meg Nicaragua elnökének. Newyorkból jelentik: Managuából érkező jelentés szerint Diazot választották meg Nicaragua elnökének, már elnöke volt a köztársaságnak.

Lepedat i Jovanovics szubotikai cégnél vásárolt sorsjegyek közül a november 12-iki húzáson a következő számok nyertek:

Din. 1000 sz. 25432 31581 73144 86436 92497 105819 118883.

Din. 400 sz. 4019 48 56 73 7105 26 85 97 9964-79 10316 48 13819 25 16801 20611 82 700 22755 87 98 26576 93 600 31536 34348 36078 41001 43661 64 65 48283 50565 70 77 51225 56129 47 57942 63113 43 68 67934 54 71009 60 92910 73111 51 76964 80038 81103 36 88 84838 78 86449 88976 89787 92424 39 40 45 60 93 97163 72 99843 89 100221 99 101367 102631 103009 10 30 50 104910 36 72 78 105854 110826 81 112909 9 115627 31 116580 118804 23 74 80 119211 33 120075 80 91 124109 45 126211 127661 80 129413 28 47 130641 131399 132916 62 133662 134840 69 81 92 139329 141841 71 72 142009 40 73 144924 93 14501 55 90 146006 147770 77 148008 12 149811 22 28.

— Dubrovnik 1, Dubrovnik 2. A postaigazgatóság felhívja a közönséget, hogy a gyorsabb kézbesítés érdekében jövőben a Dubrovnikba küldött levelekre Dubrovnik 1-et, a Gruzba küldöttekre pedig Dubrovnik 2-t írjanak.

Kérem. A hazánk területén működő összes magyar olvasókönyvtár-, dal-, zene-, műkedvelő-, nő-, leány-, ifjúsági- és legényegyesületek és körök, kaszinók, ipartestületek és gazdakörök pontos statisztikáját szándékozáva összeállítani, nagyon kérem ezen egyesületek, körök és testületek igen tisztelt vezetőit, hogy egyesültek, körük és testületük címét, elnökük és jegyzőjük vagy titkáruk nevét és lakcímét (házszámmal együtt), a tagok számát, az alapítás évét és az alapszabályok miniszteri jóváhagyásának keltét és számát az illető község (város) megjelölésével nekem írásban, mielőbb bejelenteni sziveskedjenek. Amennyiben lehetséges, sziveskedjenek az 1918. óta megszűnt községbeli (városbeli) magyar egyesületek, körök és testületek címét, volt elnökük nevét és taglétszámát is velem közölni. Tekintsék kérelmem pontos teljesítését fajtestvéri kötelességüknek! Testvéri üdvözlettel: Prukopy Imre főtitkár.

— Az adai iparos olvasókör kulturális akciója. Adáról jelentik: Az adai iparosok egyesülete kulturmozgalmat indított, amelynek során szerbnyelvű kurzusokat, előadásokat és felolvasásokat tartanak. E hasznos és szükséges akció iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Vakmerő betörés Vrbászban. Vrbászról jelentik: Csütörtökön éjjel 12 óra körül vakmerő betörést követtek el Vrbászban. Theisz Pál fűszerkereskedő főuccai üzletébe hatoltak be a betörők, akik a jelek szerint többen lehettek. A tettesek az udvar felől jutottak be a házba, az ajtófélfát késsel kinyitották és így kényelmesen bemehettek a hálóba és a le nem zárt kasszát teljesen kifosztották. Elvitték 2300 dinárt, azonkívül több drága kész és két skatulya Vardar cigarettát. A betörést reggel vette észre a tulajdonos. Azonnal értesítette a rendőrséget, valamint a csendőröket is, akik megállapították, hogy a tettesek csak az üzleti viszonyokkal ismerős emberek lehettek, akik tudták, hogy a kassza nyitva van és ismerősök voltak az udvarban is.

— Pályázat a topolai fogyasztási adó bérletére. A szubotikai kerületi pénzügyigazgatóság a bácsstopolai fogyasztási adó 1927—1928 évi bérletére pályázatot írt ki. A bérlet eddigi összege évi 112.192 dinár volt. A pályázatot legkésőbb december 6-án délelőtt 9 óráig kell benyújtani zárt borítékban a szubotikai pénzügyigazgatóságnál.

BI-OXYNE 3 NAFIB FENES FOGY V
FOTOPOL, MENŐS SZÁRNY N

Eleg volt a szenvedésből!

Szent Rókus lábsó új lábat csinál.

Ezen készítmény, mely külföldön régen és kitűnően bevált, különleges sóessenciából áll, melyet meleg lábvízben feloldunk. Ezáltal egy oxigénnel telített vizet nyerünk, mely csodálatosan jótékony hatást gyakorol a fáradt és fájós lábakra, megszünteti a fájdalmakat, melyeket a cipő szorítása okoz, meggyógyítja a láb puffedségét és égő érzéseit.

Elegendő, ha egy csekély mennyiséget ebből a lábsóból teszünk egy liter meleg vízbe és áztatjuk a fájós lábat 10—15 percig. Ezen idő múlva a láb dagadtsága, zuzódása, a kínzó égető érzések egy csapásra megszűnnek és többé újra el nem kezdődnek.

Hosszabb áztatás megpuhítja a tyukszemet és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyű szerrel, kés vagy beretva nélkül eltávolíthatók.

A legégetőbb, legmakacsabb lábfájsók, fagyások elmúlnak a Szent Rókus lábsó használata által.

Meg lehet Ön győződve, hogy a Szent Rókus-lábsó a lábat tökéletesen újjá alakítja, úgy, hogy a szűk cipő, sőt az új cipő is épen olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Megszabadítja önt a láb különböző zavaraitól, annyit járálhat, amennyit akar, gyakorlatolhat, vagy állhat egy helyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül.

Egy nagy csomag Szent Rókus-lábsó ára 16 dinár. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Ha nem kapná, forduljon az SHS királyság területére jogosított képviselőhöz:

N. I. A. P. R. G. R. A. Kolarci G. br. e. Subotica
Brossmajer va ulica 2.

YES porcellánpuder egyedüli a világon, mely a porusokat nem tömi el.

Orvosi hírek. Dr. Kovács Sz. Imre születés, nőgyógyász-operateur, a budapesti I. sz. női klinika volt gyakornok-orvosa rendelését Zrinjski trg 2. alatt megkezdte. Rendel: d. e. 8—11, d. u. 3—5. Telefon 210.

— Dr. Kemény Lajos orvos rendelőjét Szubotican, Frankopanszka ulica 21. szám alatt megnyitotta. Rendel d. e. 8—10-ig, d. u. 2—6-ig. Telefon 691.

— Dr. Ivó Šercer, a kórház szemészeti osztály-őorvosa rendel hétköznapokon délután 2—4. Bene Szudarevića ul. 25. Sürgős esetekben ünnepnapokon délelőtt a közkórházban.

— Dr. Gál Imre fogorvos specialista orvosi tanulmányutjáról visszaérkezett és rendeléseit Szomborban Kralji Aleksandra ulica (Főucca) 20. megkezdte.

Fogorvosi rendeléseimet újból megkezdtem. Dr. Blum, Szubotica, a gimnáziummal szemben. Női alkalmazottat felfogadok. 10498

R rádiómató k
U öltés-
me takarítás!
GY. IKA" kombinált átalakítóval
4-11 órhon 15' helyi
hűtő- és anodaccumulátorát a változó áramú világítási veze ékről!
Ára din 895.—
Beszerzés hely:
ALTERNO
ÚSZKI VÁLLALATNÁL
Fr. Petra 26. NOVISAD Telef. 414.
A legnagyobb rádiókészülék és alkatrészraktár. 7812
Viszonteladónak nagy árengedmény!

KINTORNA

— Hogy feledkezhetett meg ennyire magáról, hogy megölte a feleségét?
 — Nem is olyan nagy dolog az. Ha török lennék, már biztosan egy feltucatot a másvilágra küldtem volna.

Két ur beszélget a kávéházban:
 — Komám — mondja az egyik — meg vagyok róla győződve, hogy az emberek egy napon kalaplevéve fognak eléd járulni.
 — Igazán? És mikor lesz az a nap?
 — A temetésed napján.

Kohn meséli a kávéházban:
 — Nekünk volt egy rabbink, én a saját szememmel láttam, amikor csodát művelt.

— Hogyan?
 — Egy szegény zsidónak megbetegedett a tehene és miután az állatorvos már lemondott róla, a szegény ember elhívatta a rabbit.

A rabbi el is jött, lehajolt a földön fetrengő tehénhez, megsimogatta és gyengéd hangon szólt hozzá: Kelj fel galambom! Kelj fel csillagom! Kelj fel aranybogárkám!

— Na és?
 — Na és beszélhetett annak, a tehén nem akart felkelni. Erre a rabbi mérges lett és így szólt:
 — Mit? Az én szép szavaimra nem akarsz hallgatni? Akkor döggölj meg!
 — Mit mondjak? Nem telt bele öt perc és a tehén megdöglött.

SPORT

Nem büntették meg a kiállított novi zadi játékosokat

Noviszadról jelentik: A múlt vasárnapi sportbotrány után a noviszadi sporttársadalomban általános volt az a vélemény, hogy a botrány részeseit szigorú megtorlásban kell részesíteni és ezt maguk a labdarúgó kerület vezetői is belátták, mert még napokkal a mérkőzés után szinte egybehangozóan azt mondták, hogy a pénteki kerületi ülésnek kötelessége lesz a kiállított játékosok játékjogát felfüggeszteni, amíg a szövetség nem intézkedik ügyükben.

Annál nagyobb meglepetést keltett a kerületi vezetőség határozata — amelyet elenyésző szótöbbséggel, részben szavazategyenlőséggel hoztak — amely kimondta, hogy a vizsgálatot lefolytatják, de egyetlen kiállított játékos játékjogának felfüggesztését sem rendeli el.

A feltűnést keltő határozatról a kerület egyik vezető tényezője ezeket mondotta:

— A kerület egyetlen játékos játékjogának felfüggesztését sem mondotta ki, mert a bírói jelentés hiányos és mert a jelentés szerint a játékosok zömét csak egymásközti veszekedések miatt állították ki. Igaz, hogy a tettlegesség miatt kiállított egyik játékosnak és ugyancsak tettlegesség miatt feljelentett másik játékosnak, aki a pályáról történt kiállítás után pofozta fel a másik csapat ugyancsak kiállított játékosát, játékjogát sem függesztettük fel, ez

azonban azért történt, mert a bírói jelentés komolytalan volt. Azt mondotta többek között a bírói jelentés, hogy az egyik játékos azért állította ki, nehogy a közönség megrohanja és bántalmazza, pedig éppen a kiállítás után bántalmazták.

A kerület határozatát élénken kommentálják Noviszadon.

Mi lesz vasárnap?

A vasárnapi futballprogram mindenképpen gazdag és érdekes. A Sand-pályán délután fél három órai kezdettel a ZsAK—Sand mérkőzés kerül lejátszásra. A mérkőzést Mázics fogja levezetni. A Bácska-pályán két mérkőzés lesz: délután háromnegyed egy órai kezdettel a Bácska—Kula, utána pedig a Szubotici Sport—Szombori Sport. Az előmérkőzést Zsivkovics, a Szubotici Sport—Szombori Sport mérkőzést Sztipics vezeti le.

Szomborban játszik az elsőosztályú bajnokság negyedik mérkőzését: a Szentai AK—Amateur mérkőzést, melynek bírója Krausz lesz.

A SAND motor- és kerékpárversenye. A SAND motor- és kerékpárszövetsége szombaton délután bonyolította le országos motor- és kerékpárversenyét. Részletes eredmény:

1000 m. kezdők versenye: (15 ind. 2 előfutam). 1. Cziger SAND, 2. Farkas Villanytelep, 3. Szagmeister SAND.

500 méter sprintfőverseny (5 ind.) A célhoz csak Szaulics (Sport) ért be, mert közvetlenül a cél előtt Kopilovics (Sport) nekiszaladt Tenzer I-nek, aki egyensúlyt veszítve, magával rántotta Sildet (SAND), aki ha fel nem bukik, biztos győztese a versenyszámnak.

Hűsági verseny: 1. Györgyfalvai (SAND), 2. Pletikoszics, 3. Nagy.

10 kilométeres motorvezetési verseny: (5 ind.) 1. Sild—Szécsi (SAND) 9 p. 15 mp. 2. Laudansek—Vig (SAND), 3. Czigel—Engl (SAND), 4. Szaulics—Kovács (Sport). Sild—Szécsi főlényesen győztek.

2000 m. kezdők versenye: (10 ind.) 1. Farkas (Villanytelep), 2. Frdélyi (SAND).

10 kilométeres pályaverseny: 1. Sild (SAND).

Zagreb—Budapest. A két város válogatott csapatai vasárnap találkoznak másodsor. A budapesti csapat szombaton reggel már megérkezett Zagrebba, ahol az alszövetség kiküldöttjei várták. A vasárnapi mérkőzés előtt az MLSz delegátusai fontos tárgyalásokat folytatnak a zagrebi, beogradi és szubotici alszövetség képviselőivel a jugoszláv-magyar sportbéké helyreállításáról. A tanácskozásokon, melyeken a szubotici alszövetséget Szegedinszki Nesztor képviseli, elsősorban arról lesz szó, hogy a jugoszláv hatóságok milyen okból nem engedélyezik a magyar csapatok vajdasági vendégszerelését. A zagrebiak Zagreb győzelmét várják, a budapestiek viszont Budapest 1—2 gólarányú győzelmében bíznak. A mérkőzés bírása valószínűleg egy osztrák bíró lesz.

A Szubotici Vivóklub e hó 30-ikán a Bányász-állás összes helyiségeiben tartandó bálja fényes sikerűnek ígérkezik. A meghívókat már kiküldték. A rendezőség kéri azokat, akik tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, hogy forduljanak a vivóklub vezetőségéhez Kr. Alekszandrova ul. 13. vagy telefon 436. Névre szóló jegyek kézbesítése a jövő héten kezdődik.

ENGLISKI MAGAZIN
 főszerkesztő Beograd, Vuka Karadžića 18
 Mértékosztály legfinomabb férfiruhákra
 Fehérnemű mérték után
 Különlegesség: kész angol ústerek, raglánok, eredeti „Burberry” esőköpeny
 Sportruházati különlegességek 3310

KÖZGAZDASÁG

A Száva hajózhatóvá tétele

A november 16-iki közlekedésügyi ankét alkalmából az érdeklődés homlokterébe került a Száva hajózhatóvá tételének kérdése. A gazdasági körök régi kívánsága, hogy a jugoszláv folyókat hajózhatóvá kell tenni, mert a kifejlett hajózási forgalom kiegészíti az ország vasuti forgalmát, különösen a mezőgazdasági országokban, ahol főként csekély értékű tömegcikk szállításáról van szó, amelyeknek vasuti fuvardíja tulsokha kerül.

A tenger felé való forgalmat a Beograd—zagrebi vonalon bonyolítják le és az eddigi egyedüli sinpár megközelítőleg sem elegendő a forgalom lebonyolítására úgy, hogy a tenger felé való forgalom sokat javulna, ha a Száva hajózhatóvá volna téve. Természetesen a tengeren át a Vajdaság felé gravitáló külföldi áru is legközvetlenebb és legolcsóbb utat találja a hajózhatóvá tett Száván át. Az okos belföldi kikötőpolitika is azt kívánja, hogy a tengeri kikötőkbe vezető utakat kiépítsék és ezáltal a kikötők forgalmát emeljék. A természetes ut erre a Száva szabályozása, melyért a gazdasági körök most egyértelműen sikra szállnak.

Még novemberben kibocsátják a Népszövetség bolgár-menekült kölcsönét, Londonból jelentik: A két és negyedmillió font sterling népszövetségi kölcsönt, amely a bolgár menekültek letelepítésére szolgál, még ebben a hónapban fogják jegyzésre bocsátani a londoni és más nagy tőzsdéken.

Kína sorban fölmondja szerződéseit. Londonból jelentik: A kínai események Angliában ismét nagy nyugtalanságot keltenek. A katonai csapatok állandóan előnyomulnak és legújabbban a pekingi központi kormány is az európaiakkal szemben akadékoskodni kezd. Peking legújabb fölmondta a belga—kínai szerződést. Az európai államok e lépésekben a fehér népek exterritoriális jogainak és kereskedelmének korlátozását látják. A Westminster Gazette szerint elsősorban a londoni kereskedelmi körök nyugtalanok a helyzetet rendkívül veszedelmesnek tartják. Belgium után valószínűleg sor kerül az Angliával kötött szerződések fölmondására is. A lapok egyöntetűen gyors és energikus akciót követelnek.

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Hétfő, november 15

Bécs (531): 10: Kórus. 11: Zenekari hangverseny. 16: Koncert. 18.10: Kamarazene.

Milanó (320): 16.30: Jazzband, 21: Az »U. R. J.« hangversenye. 23: Jazzband.

Zagreb (350): 19.45: Népszerű történelmi előadás. 20: Tambura hangverseny. 21.30: Hírek, devizakurzusok. Lipcse (357): 16.30: Koncert. 22.15: Hangverseny.

London (361.4): 17, 17.30 és 19: Táncczene. 20.30: Hangverseny. 22.45: Koncert. 23.30: »Finella« N. Lambelet operája.

Róma (425): 17.30: Mendelssohn-est. 21: Szimfonikus hangverseny.

Berlin (504): 17: Kamarazene. 21: Respighi-est. 22.30: Táncczene.

Budapest (560): 9.30, 12 és 15: Hírek, közgazdaság. 17.02: Előadás. 17.40: Cigányzene. 20.30: Hangverseny. 22: Táncczene.

Kedd, november 16

Bécs (531): 11: Koncert. 16.15: Hangverseny. 20.05: Zenekari hangverseny. Milanó (320): 16.30: Kvintett. 21: »Tosca«, 23: Jazzband.

Zagreb (350): 19.45: Eszperantó kurzus. 20.15: Kamarazene. 21.45: Hírek, devizakurzusok, időjárás.

Lipcse (357): 16.30: Koncert. 20: Battistini hangversenye. 21.30: Kamarazene.

A rádióállomások hiteles jegyzékét elegáns kartonlapon 2 dinár portó ellenében mindenkinek megküldi

KONRATH D. D. SUBOTICA

London (361.4): 19: Jazzband. 21: Az Olaf szekstett hangversenye. 23.30: Táncczene.

Róma (425): 17.15: Az »U. R. J.« hangversenye.

Berlin (504): 17: Kamarazene. 20: Operett-est.

Budapest (560): 9.30, 12 és 15: Hírek, közgazdaság. 17.02: A m. kir. Operaház zenekarának hangversenye. 18.15: Rádió amatőrpósta. 19.30: Filharmónikus hangverseny.

TŐZSDE

Zürich, nov. 13. Zárlat: Beograd 9.15, Páris 17.15, London 25.15, Newyork 518.5, Brüsszel 72.175, Milanó 21.40, Amszterdam 207.45, Berlin 123.15, Bécs 73.15, Szófia 3.75, Prága 15.375, Varsó 57.5, Budapest 72.75, Bukarest 2.85.

Szentai gabonaárak, nov. 13. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 290—292.50 dinár. Tengeri morzsolt december—januári szállításra 120—122.50 dinár. Tavasz szállításra 135—137.50 dinár. Takarmányárpa 132.50—135 dinár, Sörárpa 147.50—150 dinár. Zaz 130—135 dinár.

Noviszadi terménytőzsde, nov. 13. Buza 1 vagon bácskai 295 dinár, 7 vagon bácskai 75 kilós 2%-os 285—290 dinár. Árpa 2 vagon bácskai 62—63 kilós 180 dinár. Zab 1 vagon bánáti 150 dinár. Kukorica 1.5 vagon bácskai új decemberre 132.5 dinár, 4.5 vagon bácskai új novemberre paritás Kelebia 142 dinár, 1 vagon bánáti régi 173 dinár, 1 vagon szerémi régi aranyfogu 4—5%-os 185 dinár, 8 vagon szerémi száritott 155—156 dinár. Liszt 1 vagon 0-ás G, bácskai 455 dinár, 1 vagon 6-os bácskai 295 dinár, 1 vagon 7-es bácskai 195 dinár. Korpa 5 vagon szerémi november—decemberi juta zsákokban 110 dinár, 1 vagon bácskai jutazsákokban 112 dinár. Irányzat: csendes. Forgalom: 39 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 13. A határidőpiacon a csikágói gabonapiacról érkező jelentések miatt, amelyek szerint 3—4 centes áresés állt be, a spekuláció realizációs eladásokat eszközölt. A buza 6—7000, a rozs 4000 koronával olcsóbbodott. Hivatalos ármegeállapítások ezer koronákban: Buza márciusra 427—430, zárlat 427.5—428, májusra 427.5—430, zárlat 428—428.5, rozs márciusra 331—333, zárlat 332—333. A készárupiacon a külföldi vásárlások redukciója következtében a forgalom mecsappant és az irányzat gyengült. A buza és rozs 2500, az árpa 5000 koronával olcsóbbodott. Hivatalos árfolyamok ezer koronákban: Buza 382.5—412.5, rozs 297.5—305.5, árpa 250—270, sörárpa 320—370, köles 190—200, tengeri 265—270, ujtengeri 192.5—197.5, zab 222.5—240, repce 565—570, korpa 167.5—170, lucernamag 27—31, lóheremag 24—27.

Csikágói gabonátőzsde, nov. 13. Buza decemberre 137.5, buza májusra 142.5, buza júliusra 134.625, Tengeri decemberre 68.25, tengeri májusra 77.25, tengeri júliusra 80, Zab decemberre 42, zab májusra 46.275, zab júliusra 45.5. Rozs decemberre 96.125, rozs májusra 103, rozs júliusra 102.5.

Newyorki gabonátőzsde, nov. 13. Buza őszi vörös 150, buza őszi kemény 152. Tengeri 82.25. Liszt 700—735.

KÖNYVEK

Zola: A föld

(Fordította: Szabó Lőrinc)

A Révay irodalmi intézet a klasszikus regénytár sorozatban most Zola *Föld* című regényét adja ki.

Zola e regényének színhelye a termő-síkság, a falu; aktorai pedig a gazdák és parasztok. Zolának ebben a művében egészen új művészi lehetőségei nyilatkoztak a milieu és ember ábrázolására s ezt a feladatát grandiózus módon oldotta meg. A könyv megjelenésekor a meglepetésnek az a moraja hangzott fel, mint amidőn sokkal később Móricz Zsigmond és Szabó Dezső leplezték le kiméretlenül a magyar falusi életet, ahogy ők látták. Amit korábban rajta ki-fogásoltak, hogy szennyet és bünt, ál-lítólag szenzációhajhászatból durván tálatja élénk, az mellékes és muló sal-langnak bizonyult ama hatalmas és mély benyomással szemben, amelyet reánk ez a nagyszabású, földes ízű epopea és két vezérmotívuma gyakorol. Ez a két motívum: egy nagy paraszt család ö-ldőklő harca Jean Macquart-al, a beván-dorlottal szemben, az öreg, meggyilkolt Juan öröksége körül. Senki sem érez-hette hasonló erővel az anyaföld vonzó erejét, a röghöz kötöttséget, a földh-séget, a termékeny föld bírásáért folyó ádáz viaskodást s a fizikai szenvedélyek vulkánjait. Óriás, emberfölötti méretek, mélységek és távlatok mindenben; a fi-zikai és lelki világ páratlanul eleven, drá-mai és lírai megismerése, amely ma is, mint modern aktualitás feszíti meg idegeinket és rázkódtatja meg lel-künket. A congeniális fordítás Szabó Lőrinc munkája.

Az 500 lapnál terjedelmesebb mű el-sőrangú kiállításban jelent meg. Ára 100 dinár s a Minerva könyvosztályában kapható.

A „Korunk“ novemberi száma

A Korunk novemberi száma rendki-vül érdekes cikket hoz Werner Som-bart viláhirű német szociológus tollá-ból, a *jövő gazdasági életéről*. Sombart állást foglal úgy a kapitálisták, mint a kommunisták egyoldalú álláspontjával szemben és azt fejtí ki, hogy a jövő gazdasági életében, bár az inkább kö-zös (ahogy ő nevezi) tervgazdaság alapján fog állani, vegyesen lesz kapi-talista és kollektivistá gazdálkodás. Mert a gazdasági élet tendenciája mon-ja Sombart az, hogy akkumulálja a gaz-dasági rendszert. Nem merev, élettelen csinálmány a gazdaság, hanem eleven élet, amely ép oly organikus fejlődik, mint egy növény. Raith Tivadár a Bu-dapesti megjelenő *Magyar Irás* szer-kesztője, a *XX-ik század magyar iro-dalmát* vázolja, az európai szellem áramlataiban. Eugen Fiszher a kitünő német tudós, a *modern antropológia problémái* cím alatt azt mutatja meg, hogy milyen más lett ma már az an-thropológus, mennyire kiszélesedett a területe. Hevesi Iván Kassák Lajos köl-tészetéről ír kitünően felépített alapve-tő tanulmányt, amelyben vázolja Kas-sák költői fejlődését első kezdő lépé-seitől legújabb most megjelent kötetéig a *»Tisztaság Könyvéig«*. Hevesi soka-kat fog hozzásegíteni Kassák megérté-séhez. S *Mister Pókhás* folytatja önélet-rajzát, s mélyen bevezet egyelőre a newyorki getto rejtelmes életébe, hogy majd később a »nemzetalkotó« rétegek képtelen romlottságát mutassa meg.

A »Kulturkrónika« rovatban több ér-deges cikket találunk. A *Matematika kríziséről*, amely abban áll, hogy kez-dik kétségbevonni azt, hogy a logika alaptételei a matematikában tapasztala-tati megerősítés nélkül érvényesek vol-nának. A *szerum diagnosztikáról a bo-tanikában*, amely az élőlények rokonsá-ga megállapításának új módszeréről számol be. Székely Béla az asszimilá-ciót analizálja Freund módszerével. Gró Lajos a *beszéd filmről* ír. *Schönberger Mór kurzuslás és pszichoanalízis* cím alatt Freud új könyvét ismerteti. A »Szemle« rovatban Ligeti Pál, Irk Al-bert, Henri Poulaille A béke születése

című könyvekről, a *Szintézia* új kiad-ványáról, az európai életstandard csök-kentéséről s ib. estk szó.

A Korunk havonta 80 oldal terjed-elemben jelenik meg. Előfizetési ára ne-gyedévre 20 lei, félévre 360 lei. Szer-kesztőség és kiadóhivatal Cluj-Kolozs-vár Strada Regala 47. Mutatványszámot ingyen, küld a kiadóhivatal.

Szerkesztői üzenetek

I. M. Szubotica. Önnek utána kell nézni, hogy a lelépési ügy az ügyességen van-e. A volt háziasszonya ellen, aki az Ön tudta nélkül engedett be az Ön által bérelt lakásba valakit. kártérítési joga van és ennek érvényesítése végett ügy-vezéthez forduljon.

H. B. Markisevci. Az örökösöket megilleti a fél vagyon. A jogközösség megszüntetése iránt az örö'ösöknek jog-guk van pert indítani. az esetben bírói árverésen eladják a birtokot és pénzben kapják meg az örökösök a részüket. Sokkal jobb volna velük kiegyezni.

B. G. Szombor. A lakástörvény ér-telmében csak akkor igényelheti a há-zában bérbeirt lakásnak a felmentését, ha igazolni tudja azt, hogy Ön kiskeres-

kedő vagy kisiparos, akinek a létfentar-tására szükséges a lakásból folyó jöve-delem.

Cs. Gy. Szombor. Ügyében Jogvé-dő Irodánk el fog járni és az eredmény-ről értesíteni fogjuk.

Pech. Nem közölhető.

Kelet. A tudományban vannak már olyan elméletek is, amely szerint az ember egyidejűleg és párhuzamosan több életet él, amely önállóan, egymástól tel-jesen függetlenül folyik le. Az olyan éle-tet, amelyről ma még halvány sejtél-münk sincs, kozmikus életnek nevezik és Bucke amerikai orvos szerkesztésé-ben folyóirat jelenik meg, amely ezzel a kozmikus élettel foglalkozik.

Táncraizgó. Hogy kik szeretnek jobban táncolni, a férfiak vagy a nők, azt nem tudjuk. A táncolás világrekord-ját eddig egy férfi tartja, aki tíz napon át táncolt szakadatlanul. Ámbár bizo-nyosan vannak hölgyek, akik azt hiszik magukról, hogy ha »Vele« táncolnak, akkor ők is kitartanak a tíz napot. (c)

Szentai olvasó. Az egész országban érvényes telefonkönyvet a postahivatal-nál kaphat, bizonyos díj lefizetése elle-nében. Ez azonban csak ciril szövegű. Az egyes postaigazgatóságok területén kiadtak latinbetűs telefonkönyveket is. A Sombori Hadirokkant sorsjegyek lu-zása valószínűleg február 25-én lesz.

G. I. Novakanizsa. A dardliátékban az van ki, aki ráadás nélkül éri el az 501-et, tehát ha A kijátssa a felsőt és csak azzal volna ki, B. ellenben tercet mond és nem ad rá a felsőre és azzal van ki, a játékot B. nyerte meg, mert A csak akkor volna ki, ha a felsőt haza is vinné. (b.)

Többeknek. A rejtévény bairnokver-senyben az is részt vessz, aki *nein tud* minden rejtévényt megfeiteni. Igy pl. a mult vasárnap közölt képrejtévényeket alig valaki fejtette meg, azonban termé-szetesen ha a többi rejtévényeket meg-fejtik résztvesz a bairnokversenyben. A jövő vasárnap közölni fogjuk a bair-nokverseny állásait.

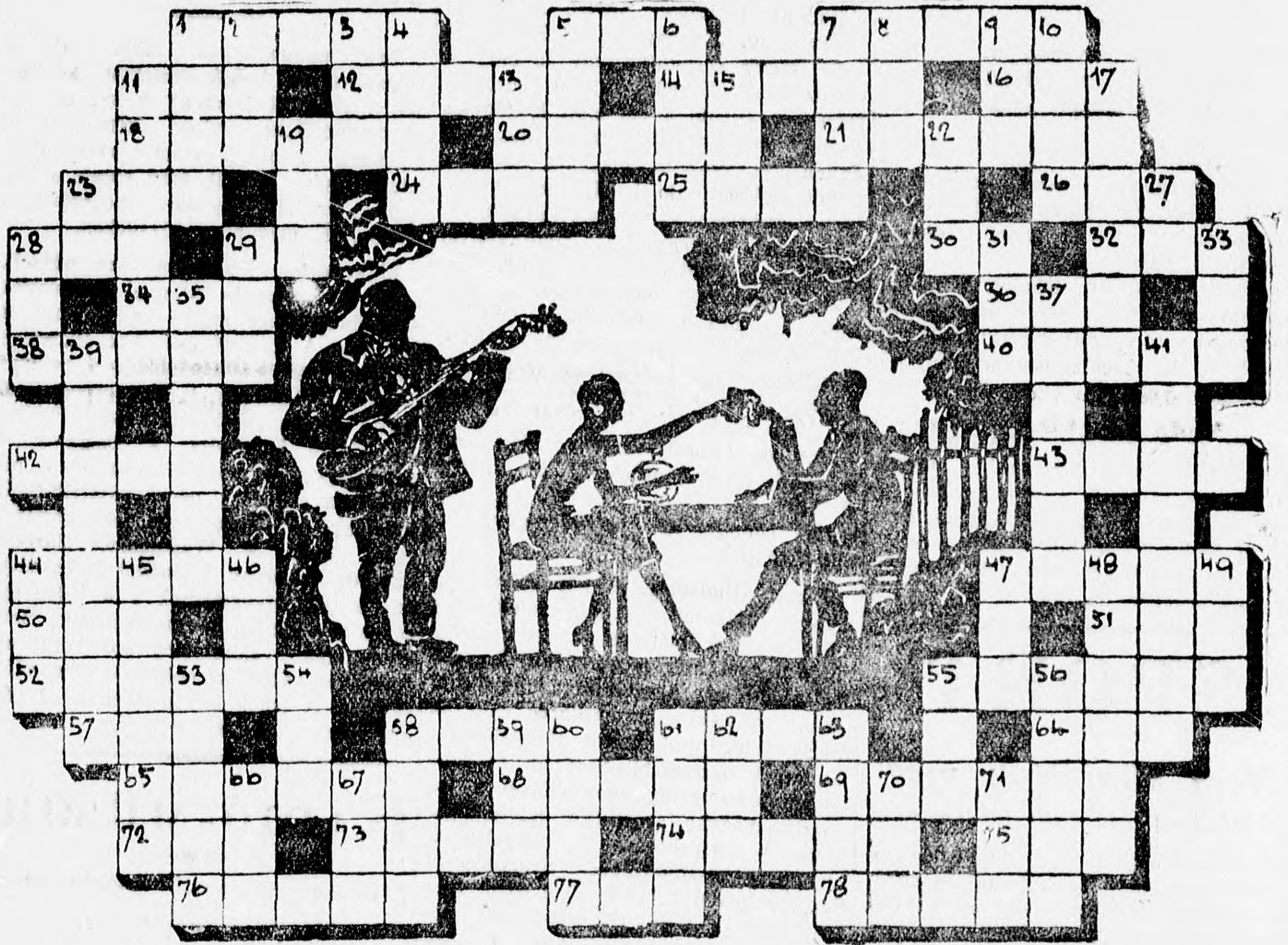
B. J. Gyermekbaraságban, a gyer-mektartásdíj nem fizetése miatt nem emlík be.

B. M. Novibecsei. A házbéradó fizetése az alapja a bérbeadott lakás. Le-lát akárhány van a lakás bérebe adva, ha az illető háztuladónos, ezért bérjöv-e-delmét kap, házbéradót kell fizetni. A házbéradó alapja a lakó állal fizetett bérösszeg 10%-a, azonban a különböző pótlékekkel helyenkint más. Subotican 75%. Becejen is emyinek hisszük.

Beocin. A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyesülete Budapes-ten meg van. Jugoszláviában nincs fiók-ja. A budapesti cím: Alkotmány ucca.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

(Megfejtése 10 egység)

Vizszintes:

1. Népfaj is, meg vidám ige is
5. Férfinév becézve
7. Tengeri fiú
11. Dohányfaj
12. ... madárka a szerelem
14. Sok ilyen van a »Filkó«-ban
16. Népfaj
18. Latin szó, ösztönöz
20. Klasszikus szerelmes
21. A gyenge költő
23. A tanító teszi a rossz diákkal
24. Ugyanennek az igének más alakja
25. Költőies hangzású női név
26. Testrészt
28. Sereg, másképpen
29. Bácsmegyei Napló rövidítése
30. Megvert gyerek
32. Isteni parancs tiltja, hogy ezt tedd
34. Schweizli kanton
36. Fém
38. Kereskedelmi kifejezés
40. Görögök szent helye
42. Híres jugoszláv likörgyáros (fonet.)
43. Időegység
44. Férfinév
47. Az orosz szovjet egyik szerve
50. Női név
51. Helyhatározó rag
52. Foglalkozás
55. Butordarab
57. Maró folyadék!

58. Támadás
61. Különös — másszóval
64. Évben — latinul (fonet.)
65. Elhunyt bácskai plébános
68. Másképp: ráma
69. Névmás
72. Megduplázva híres színész név becéző neve
73. Operett címe
74. Amíg az ember él, mindig ...
75. Ezzel verekszünk
76. Egy mozt neveztek el erről
77. Számnév — államnnyelven
78. Régi pénzegység

Függőleges:

1. Kötőszó
2. Kevés ilyen ember van
3. Nagyközség Bácskában
4. Híres magyar történettudós és költő (fonet.)
5. A vaskereskedést ilyen üzletnek is hívják
6. Közhasználatu latin szó
7. Magyar könyvkereskedés
8. Magyar családnév
9. ... oda
10. Az elveszett sulymennyiség
11. Macska másnéven
13. Magyar futballozó neve (fonet.)
15. Király — franciául
17. Szubotica szalámigyáros
19. A büszke paripa

22. Sav teszi
23. Állati hang
27. Kosáryné írói monogramja
28. Üdvözt
29. Angol férfinév
31. Koresma egy része
33. Megfordítva ló színe
35. Sem... sem ismerőse
37. E keresztrejtévény definíciója ilyen
39. Minden tizenhatéves leány
41. Aki gyakran veszekedik
44. Többesszám ragja
45. Évszak
46. Bánáti köv
47. Megduplázva szavakban előforduló női név
48. Elefántesont
49. Erdei sétány
53. Vasuti értesítőlevél
54. Eső után van
55. Konyhanövény
56. A szentai határ egy része
58. Vonatkozó névmás raggal
59. Ugyanaz rag nélkül
60. Régi levelek így kezdődtek
61. Férfinév becézve
62. Magyar elsőosztályu futbalcsapat
63. Mindennek a befjezése névelővel
66. Leány zsidónyelven
67. ... kapa választ el
70. Olasz határváros
71. Ilyen posztó is van

TÖLGYFA KOMLÓOSZLOPON

legolcsóbban minden hosszúságban és vastagságban kapható
Erdőipari Társaságnál, Stari-Futog

NYILT-TÉR

Értesítés.

Tudomására hozzuk, hogy Sombor és környékére **Pojs Piroška Sombor, Rókus ulica 21.** a megbízottunk, feljogosítva van arra, hogy a „Nada“ egyesület részére tagokat felvegyen, valamint „Pomoć“ tagokat is az eddig már befizetett összegek betudásával és az összegek felvételével is feljogosítja.

„Nada“ vezetősége
 Subotica, Sudarevićeva ul. 52.

10507

Értesítés

A „POMO“ egyesület elnöknője közgyűlés címe alatt f. hó 11-én Somborban ülést hívott össze. Megjelentek az egyesület pénzbeszedői és néhány tag és az elnöknő biztatására — néhány tag tiltakozása dacára — megegyeztek, hogy még egy utolsó kísérletet tesznek, dacára annak, hogy az elnöknő és társai Suboticán a **Nada vezetőségével** október hó 28-án szerződést kötött a tagok érdekeinek teljes megóvása mellett. A megegyezés alapján a **Nada vezetősége** a **Pomoć elnöknőjével** részben körutazással, részben hírlapok útján felhívta a tagokat a belépésre azzal, hogy az eddig befizetett összegeik elismertetnek.

A **Nada** egyesület jogait, tudni fogja érvényesíteni ilyen eljárással szemben, de újból kötelességének ismeri felkérni a tagokat, hogy közvetlenül forduljanak az egyesülethez és ne pénzbeszedők, megbízottak útján, kik a megegyezéstől félnek a **Nada vezetőség** által már eddig ismert és okiratokkal igazolható okokból.

Ne mulasszák el tehát a tagok a kedvező alkalmat és saját érdekükben jelentkezzenek.

Nada vezetősége minden kifizetésért felelős.

Nada vezetősége.

Értesitem a n. é. közönséget és rendelőimet, hogy

szabó üzememet

Strossmayerova ul. 8. sz. alá, Engler Albert üzlete mellé, az udvarba helyeztem át.

Továbbra is szíves támogatást kér

Tilly Ádám
 uri divatszabó.

Ugyanott tanonc felvétetik.

10370

Értesitem a n. é. közönséget és rendelőimet, hogy

szabászatomat

Strossmajerova ul. 6. sz. alá, Engler Albert üzlete mellé az udvarba helyeztem át.

Továbbra is szíves támogatást kér

Tilly Ádám
 ur divatszabó.

10370

Hirdetmény

A felszámolás alatt levő **Keresztény Fogyasztási Szövetkezet Stara-Kanjiža szállás (Dolina)**. A f. évi november 20-án d. e. 10 órakor a helyszínen nyilvános önkéntes árverésen el fog adni. Kikiáltási ár 50.000 dinár, a venni szándékozók az árverést megelőzően 10% bánatpénzt a felszámoló bizottság kezéhez letétbe helyezni kötelesek.

Doline, 1926. október 25.

A felszámoló bizottság
Rövid András

elnök.

91147

Meghívás

A Slavija temetkezési egyesület nov. 15. d. u. 3 órakor (Sudarević ul. 52.) tartja rendkívüli közgyűlését, melyre a tagok tisztelettel meghívattak. Tárgy: 1. a kiküldött ötös bizottság jelentése és előterjesztése. 2. Egyéb indítványok.

Az elnökség

ÁLLATTENYÉSZTŐK!

Az országban már mindenki tudja, hogy májmételykór ellen a legjobb szer a

„DISTOL“

amelyet a hazai **KASTEL** d. d. vegyészeti, gyógyszerészeti gyár r. t. gyárt.

Őrizkedjék utáztatoktól és hamis Distol-tól

Csak olyan kapszulát fogadjon el, amelyen a „DISTOL“ bélyegző látható

A „DISTOL“ árai:

Kapszula bárányoknak drbja 3-50 din.
 „ szarvasmarháknak „ 11-50 „

Kapható minden gyógyszerertárban
 Utasítással és felvilágosítással szolgál a gyár

ADAGOLÁSI TÁBLÁZAT

Bárányok és kecskék:			
20 kg-ig	2	báránynak való kapszulát	2 napra
20-25	3	„	2 „
25-35	4	„	2 „
35-45	5	„	2 „
45-55	6	„	2 „
Szarvasmarhák:			
50 kg-ig	2	marháknak való kapszulát	4 napra
50-100	4	„	4 „
100-150	6	„	4 „
150-200	8	„	4 „
200-250	10	„	4 „
250-300	12	„	4 „
300-350	14	„	4 „
350-400	16	„	4 „
400-450	18	„	4 „
450-500	22	„	4 „
500-550	22	„	4 „

„KASTEL“ tvornica kemijsko — farmaceutskih proizvoda d. d., KARLOVAC 8459

Szabó!

VATTA

Paplan!

eredeti gyári áron kapható

S. KRAMER, SUBOTICA

Nagyban!

T. umbićeve ul. 11.

Kicsinyben!

10046

Mindenki csak a PYRAM

cipőkrémet használja!

Téglagyár

Száva mellett, kemence teljes felszereléssel, elsőrendű anyaggal, biztos és jövedelmező egzisztencia, haláleset miatt

eladó

Özv. Elezsánszky Zsigmondné
 Nova Gradiška, Slavonia

10501

Alkalmi vétel

Más vállalkozás miatt olcsón eladó:
 1 nehéz esztergapad, egy vas gyalugép, 2 nagy furógép és egy nagy hengergép.

Novisad, Pósfaliók 22.

1044

A szép tiszta, fehér és bársonysima arc titka

a nagyenyedi Kovács-arckenőcs és borax-szappan használata

Kapható minden gyógyszerertárban, drogériában és illatszertárban

Főlerakat: Hercei drogéria, Subotica
 Aleksandrova ul. 1., Beograd-szállóval szemben

10217

Lignose

Vadászfegyverek, pisztolyok, eredeti füst nélküli vadásztöltények, vadász hűvelyek, pisztolyműnició

Vezérképviselőt és gyári lerakat!

PIRA D. D.
 Zagreb

Račkoga ul. 7/d 9766

Tűzifa

I-a gyertyán, eser, kőris, tölgyhasáb keverve

36 dinár

I-a bükkhasáb

38 D.

apritva és házhoz szállítva. Pontos mérés

Vujković J. és Társa fatelepén, Jukićeva 41. Telefon 669.

Tűzifa vagontelekben olcsó napi áron.

RELIEF
festéshez alapozó festék, színes lémor, csillámgyöngy, selyem és posztópor minden s ínté
TEMPERA festék
TEMPERA pátlfesték
BATTIK festék
és minden hozzávaló kellekét nagy választékban legutányosabban szállít
BRÓDERIKOVÁCS
NOVISAD
Futoski put 43.

TÜZIFA
KOKSZ SZÉN
FASZÉN
garantált elsőrendű minőség kicsinyben és nagyban
Pontos mérés.
A legkisebb mennyiséget is házhoz szállítom
Illgen Károly
Sokolska (vált Gombkötő) ul. 17.
Mész és cement
I-a minőség állandóan raktáron

Olasz mortadella, sonák, töltött láb, májas pástétomok naponta frissen készülnek
Szabadosnál
Subotica, Városház-épület
Tanoncok felvételnek. 9581

Komlógyökér!
(Komlóültetéshez)
Ki komlógyökeret venni akar, forduljon
Rakić Emilhez
Begeč (Bačka)
Posta: Futog 1048

Veszek
LIBAZSIRT
minden mennyiségben 30 dinár rt kg-ként
BERGER SANDOR
NOVISAD, Ustavka ul. 3 1043

Biztos existencia
Társ kerestetik kisebb tőkével monopol vállalathoz. A tőke biztosítva van.
Novisad, postafiók 22. 1047

JELLINEKIDRUG
SUBOTICA
Paja Kujundžićeva ul. 4.

Asztalosok, faiparosok figyelmébe! 10430
Mielőtt fiamunkától gépeket vásárol, tekintse meg legmodernebb Leipzig-i gépeinket, vagy kérjen ajánlatot.
Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.

Szücs- és szőrmemunkák
a legjobb kivitelben és legolcsóbban
Kopilovics szücsnél
Subotica, B. Sudarević ul. 2

Előnyömdát
legújabb rajzokkal felszerelve
olcsón szállít
Bleier Márk
I. Jugosl. Előnyömda Berendezési Gyára
— SENTA —

Bársonyalapok
már 150 dinártól kaphatók
„PÁRIS”
SZENDI JOLÁNKA
kalapszalonjában
Subotica, Pašićeva-utca 9.

Újves manikűrözönöt
aki jól tud ondulni vagy női fodrászt
azonnal fölveszek.
Csakis elsőrangú munkások jelentkezzenek.
Gyerman Pál
női fodrász Vel.-Bečkerek, Aleksandrova 4.

Autorizált képviselő Lincoln, Ford és Fordson
»AUTOCAR«
Műszaki vállalat
Automobilok, gépek eladása

Trišković trg 5 **NOVISAD** Jovanović-féle palota
Tisztelettel értesítjük b. vevőinket és üzletfeleinket, hogy cégünkbe nyilvános tagnak belépett a kitünően renomé t
Sam. Löbl és Fia B. Palanka
cég és hogy cégünket továbbra is változatlanul
„AUTOCAR”
LÖBL és FUCHS
név alatt fogjuk vezetni.
E fuzió következtében üzletkörünket jelentősen kibővítjük és biztosítjuk b. vevőinket, hogy minden konkurenciát kizáró árak és minőség mellett fogunk kiszolgálni.
Együttal értesítjük, hogy nagyobb mennyiségű Ford és Fordson autós és traktoralkatrész érkezett, valamint a többi autófelszerelések is, melyeket állandóan raktáron fogunk tartani.
Egyidejűleg kaptunk Ford autót és traktorokat mindenféle kivitelben, benzín-, petróleum- és naftahasználatra.
Vállalunk autóbusz-, teherkocsimegrendeléseket és raktáron tartunk használt autóbuszokat is.
Vállalunk megrendeléseket automobilonkra, traktorokra, autóalkatrészekre és más felszerelésekre.
Állandóan raktáron tartunk minden méretű és legjobb, világhírű gyártmányu gumikat.
Tisztelettel megkérjük, hogy új cégünk iránt is bizalommal legyen és biztosítjuk újból, hogy minden megrendelését a legkülönlegesen fogjuk teljesíteni.

Cipészüzletemet
Cara Dušana ul. 5., saját házamba (Vas Ádámmal szembe) helyeztem át,
ahol mérték után a legolcsóbban és a legújabb modellek szerint vállalkok rendelést
NAGY FERENC cipésmester

Első
Subotica Esernyőkészítő Műhely
megrendelés szerint 2 óra alatt készít bármilyen ernyőt.
Anyagokban nagy raktár!
Vidéki megrendeléseket tucatonként teljesít.
Özv. GERBER JAKABNÉ SUBOTICA
Bene Sudarevićeva ulica 32.

KÉPHERET KÜLÖNLEGESSÉGEK
FESTMÉNYEK GOBELINEK SZAKSZERŰ KERETEZÉSE
F. BACHINGER
SUBOTICA.
ÜZLET: KRÁLJA ALEXANDRA ULICA 13.
ÜZEM: BENE SUDAREVIĆEVA ULICA 34.

Leopold Fürst Subotica
cipézkellékek üzlete
valamint **WINKLE**-kaptafagyári és **R.-Toplicei** faszark gyári képviselői irodája és iherakata, jelenleg **VI. Sienkovićeva (Gréc.)** ul. 11. szám. — Telefon 3—74 szám.

Kérje mindenütt a vevőváci **Gross-féle csemege vaját és fröhstücsk-käset**
Nagybani eladás
J. PETROVIĆ sü zerüzle **SUBOTICA**

Ki akar érettségizni?
Összevont magánvizsgát tenni?
Teljes anyagi felelősséggel előkészít a
BAROSS-GÁRDOS TANINTÉZET
BUDAPEST, RÁKÓCZI-UT 57/A. INTERNÁTUS.

MIGNYILT
a Vojvodina
legszebb és legmodernebb fűszer- és csemegeüzlete
SUGÁR MANÓ SUBOTICA
FELTŰNŐ OLCSÓ ÁRAK!

Bankgaranciával
szemben 100.000 dinárig terjedő
kauciót adnék
azon városi vállalatnak, mely állást adna
Választ „Kereskedő” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

SPECIALIS ÜZEM
RADIÓ, AUTOMOBIL és STAB L
AKKUMULÁTOROKBAN
Ujjonnan épít minden cél a akkumulátor telepeket javít és tölít bármilyen gyártmányut a legjobb gyártmányu anyaggal, garanciával.
E szakmában bárkinek szaktanácsot szolgál
WILHELM LÁSZLÓ, PAŠIĆEVA UL. 2.

Szücs- és szőrmemunkák
a legjobb kivitelben és legolcsóbban
ZSULYEVICS szücsnél
Subotica, Sokolska ulica 15
a y választék mindenmü szőrmékben 8686

Készíti BRÁČA SPITZER Subotica
Kérje új képes árjegyzékünket

Jól bevezetett illatszeriár
biztos megélhetést nyújt, amely 20 év óta fenáll, forgalmas helyen Suboticán áru-raktárral együtt el-ado. Ajánlatokat „Illatszeriár” jelige alatt a kiadóba.

ELŐNYÖMDÁT
MODERNŰ FELSZERELVE, LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT:
Leopold Sámuel
előnyömda berendezési gyára
Senta
4852

Borbélyok figyelmébe
Valódi bécsi mintájú masz-sziv forgószéket 550 dinárért csak
SZÖLLŐSI JÓZSEF
asztalosnál kaphat
Subotica, P. Kujundžićeva ulica 20 9297

I-a kályhaszén
I-a diókoksz
I-a bükk és gyertyánfa
aprítva, házhoz szállítva legolcsóbban kapható
WEISZ DEZSÓ
lakerekesdönél
Poštanska ulica 4. 10104

Háziaszonyok figyelmébe!
Olcsóbb, mint bárhol Sphinx I-a korál és öntött **VASEDÉNYEK**
kefék, sziták, piaci utazó és papír **KOSARAK**
virág és kézimunka állványok **METEOR-KÁLYHÁK**
tűzhelyek és kályhatálcák **LÁBTÖRLŐK**
nagy választékban
Ehrenfreund Géza
háztartási és konyhafelszerelési üzletében, Rudić ul. 1

„KATZKI”
TŰZHELYEK
folytonos
IR-KÁLYHÁK
feldümulhatatlanok
Kérjen árjegyzékét!
KATZKI, ZEMUN
Telefon: 169. 10443

Novisad egyik főutcáján nagy vevőkörrel rendelkező
fűszer- és csemegeüzlet eladó
Írásbeli érdeklődéseket **SCHMOLKA** hírdetőiroda Novisad, Jevrejska ul. 7. továbbít.

November-decemberi szállításra 3500 drb saját, kiszállási (Bács-megye) termésű 6—7 és 8 cm. hosszú, 12—18 cm átmérőjű
akác-komlókarót
bocsátunk eladásra. Ajánlatot kérünk: **Kisszállási uradom** Budapest, IV. Városház u. 14.

Cipészek figyelmébe!
Speciális felsőrész készítés mindenféle fazon szerint legolcsóbban és legmodernebb kivitelben
Róka István 7344
cipőfelsőrész-készítő, Subotica, Zrinjski trg 18. (az udvarban)

Nea-Crem
legmegbízhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Értesitem a n. é. közönségre hogy
cipészüzletemet
Manojlovićeva ulica, Plettkosai palotába helyeztem át, ahol, **mérték után** a legolcsóbban és a legújabb modellek után vállalkok rendelést
TÓTH ANTAL
cipésmester 7048
Cons-tűkör eladó

Ujságárusítók
felvételnek
Jelentkezni lehet:
Molnár Sz. Vincénél
Senta 10367

LEVELEZÉS

Mindene lennék annak az idősebb leánynak vagy özvegynek, aki pillanatnyi pénzszavaramból kiségitene. Leveleket »Esetleg« feljére a kiadóba kérek. 10455

Daruák vannak hárman és levelezés által ismeretséget keresünk. három fiatal, szintén barna leánnyal, kiket anyagilag is támogatnánk. »Fényképet« kérünk feljére. Cim a kiadóban. 10481

Az uram nem ért meg. Melyik feltétlenül diszkrét, korrekt, intelligens uriember vállalkozna többnyire egyedüllevő asszonykának bus magányát szellemes leveleivel világosabbá tenni. Leveleket »Érintetlen asszony« feljére a kiadóhivatal továbbít. 10375

Levelezniék egyelőre szórakozás céljából intelligens, szellemes, komoly urleányokkal. Leveleket »Felnői 24« feljére a kiadó továbbít. 10444

Unatkozó fiatal emberek szórakozásból levelezésbe bocsátkoznának unatkozó leányokkal. Leveleket a kiadóba »Mákvirág«, »Jóképű Don Juan« és »Casanova« feljére. 10496

Helyesbítés!

Hajvágás, ondulás, hajmosás, manikűr, hajfestés, babaajavítás. Kibullott és vágott hajat veszlek. Ugyanott egy elsőrangú férfi, női fodrászegység magas fizetés-él fevérték. — Kisebb használt kirakatpor-itt keresek megvételre.

Lagner János
ur- és női fodrász
Subotica, Pašičeva u.

HÁZASSÁG

Intelligens leány, ki önálló keresettel rendelkezik, ismeretségi hiányában ezúton keresi 35—40 év körüli művelt uriember ismeretségi házasság céljából. »F. T. M.« feljére Pandévo postrestant. 10470

Házasságot urikörökben, úgy bel- mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrétcióval. — Marie Feies, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 10258

Csinos, intelligens, husz éves r. k. árva urleány keresi korrekt uriember ismeretségi. Házasság nincs kizárva. Csakis partiképes, komoly szándéku usak küldték leveleket »Örök hűség« feljére a kiadóhivatalba. 10404

Egy liter pörkölt fe ér 6 din.

Tea-rum, cognac, liqueur, pálinkafélék kímérve és palackokban, leszállított árban kaphatók

Szila i Sándornál
Trnbičeva ul. 16.
10007 (Csirkevár)

FOULALKOZÁS

Papucsoszegéd állandó munkára felvétetik Kovács Péter papucskészítőnél, Zaball. 10271

Szilyvartó elmenne uradalomba. Ajánlatokat Szelek József szilyvartó Drač kérek. 10316

Könyvszakértő az egyszerű és kettős könyvvitelben, német nyelv és kereskedelmi levelezésben írók mellett tanítást vállal. Cim a kiadóban. 10300

Műszaki tisztviselőt keres villamos cég azonnali belépésre. Német, magyar nyelvtudással levelezőt keres, szerb nyelvet beszélők előnyben. — Cim: »Pontos« feljére a szombori kiadóban. 10349

Elárusító vagy elárusítónő papirkereskedésbe azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok Ivkovic György papirkereskedő fiókületébe Noviszad, küldendők. 10360

Villanyzseréfők felvételnek Konrath d. d. Pašičeva ul. I. 10365

Megbízható mindenféle anyt, özvegyasszonyt keres kéttágu urcsalád. — Szent Antal-nyomda. 10301

Zongoristát, fiatalit keresek Topolai mozim részére szombatra és vasárnapokra. Nagymozgó. 10378

Siappangyár

kisebb üzemű, olaj és doboz készlettel előnyös árért szabadkészből

eladó.

Feltételek dr. Róna Gyula ügyvédi irodájában Somborban megtudhatók.

Telefon 369.

Bárkinek adok kétezer dinárt, aki álláshoz jutna. Ajánlatokat »Kereskedelmi végzettség« feljére a kiadóhivatal továbbít. 10410

Két szücseszedet, kik finom munkához értenek, keresek azonnalra. Fizetés képesség szerint. Josip Lohic, krznar, Samobor. 10083

Pénzbeszedői vagy ehhez hasonló állást keres kaucióval is rendelkező evén. Cim: Márványipar. 10448

Egyedülálló asszony vagy leány takarításért lakást és fűtést kaphat. Pašičeva ul. 6. földszint. 10475

Középkorú gazdász szőlőkezelésben teljesén, a gabonaszakmában némileg jártas, állást keres. Cim a kiadóban. 10428
Üres vashordók 200—400 liter tartalommal utányosan kaphatók. Braća Čeliković Noviszad. 10442

Soffőr jó bizonyítvánnyal rendelkező, állást keres luxus teherautó vezetőséghez. Cim a noviszadi kiadóban. 10489

Intelligentes deutsches Kinderfräulein, wird zu einem 3 jährigem Mädchen gesucht. Schriftliche Offerte zu richten an Schmolka Annoncen-expedition, Noviszad, Jevrejska 7. 10488

Üzves női fodrásznő, aki jól ondulál és manikűröz, azonnali belépésre kerestetik: Rudolf Jakobi fodrász, Vinkovci. 10497

Suche ein Fräulein zu meiner 6 jährigen Tochter, die der deutsch-französisch-serbischen Sprache mächtig ist. Offerte Fischer Leopold Vel.-Kikinda. 10492

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Logikisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felblyegzett jelgés leveleket továbbítunk. Kérdések-közlésekhez válaszbélyeg melléklendő.

Jömenetelésű kezdő pítő felvétetik Korzó-kávéház. 10382

Magyar, német és szerb nyelvet beszélő urleány nevelőnői állást keres azonnalra 3—6 éves gyermekekhez. Leveleket »Szereget« feljére a kiadóba kér. 10402

Intelligente junge deutsche Dame sucht die Bekanntschaft eines gebildeten, intelligenten Herrn. Postlagernd Subotica, Chif. »Ideal.« 10408

Jövedelmező ipar, kereskedelmi vállalatba vagy irodmetelő üzletbe, biztosíték mellett 20.000 dinárral (később 100.000) közreműködő keresek belépni vagy övadék ellenében tisztviselői vagy bizalmi állást vállalnék. — Ajánlatokat »Kereskedelmi és textilzakiskolát végzettség« feljére a kiadó továbbít. 10409

Kocsis azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 10503

Jövedelmező iparvállalatba vagy jó menetelő üzletbe befektetnék biztosíték mellett 20.000 dinárt, ahol magam is közreműködhetnék. Cim a kiadóban. 10474

Manikűrözőnő vidékre ajánlkozik. Ajánlatokat »Szorongalmas« feljére a kiadóba kér. 10509

VÉTEL-ELADÁS

Eladó. Jömenetelő élelüzlet berendezéssel együtt, havi jövedelem 60.000 dinár, utányos áron megvehető. Cim: Zemun, Postafiók 8. 10334

Halálozás miatt visszamaradt ui füstölt tölgy ebédelő vitrinnel és tíz bőrozott székekkel, valamint egy citromfaháló mélyen áron alul eladó. Cim a kiadóban. 10464

Olcso cipővásár. Üzletátvezetés miatt az összes raktáron levő cipőmet minden elfogadható árban elárusítom. Gonda cipőüzlet, Pašičeva 7. 10062

2 dinár:
60 cukrászsütemény
60 dinár 1 kiló
INSTITORISZNÁL
Wilsonova ulica 44 szám. 10116

Nag. 5 tonnás, maidnem ui autó eladó. Mesešan, Noviszad. 10166

Ui, szabadalmazott tömegcikk gyártásához kis tőkével társ kerestetik. A kész cikk megtekinthető Molnár Károly tanárnál Bačka-Palánkán. 10306

150 dinár egy vagon dunai homok, vagonba rakva, Dunapart, Bogojevo. A szállítást az árív után újra megkezdtem. Ádám József. 9586

10 lánc föld Palicson tanvával és 6 lánc a napkeleti ugarakban kiadó. Érdeklődni lehet: I. kör, Wilsonova ul. 28. — Ugyanott pincehelyiség és nagy udvarhelyiség kiadó. 9945

Ui zongorák raktára Somborban. Bécsi és berlini evártmányu zongorák állandó nagy választékban vannak. Bármilyen javítások olcsón és szakemberesen lesznek elkészítve. Harkai Ferenc zongorakészítő, Sontai ut 2. 10222

Motoros-morzsoló, szívógáz és benzin üzemre, utányosan eladó. Üzemben megtekinthető Vadócz Károlynál, B.-Topola. 10188

Ui ház a beltéren, mely áll hét szobából: előszoba, fürdőszoba, cseléd-szoba, konyha, éléskamra, fűskamra, mosókonyha, pince, házmesterlakás, ártezi kut és egy hatvan méter hosszú és nyolc méter széles, csukott raktár 12 évi adómentességgel eladó. Bövebbet I. Brozova ul. 10. 10332

Tüizfaaprítóbaltázógép kétkaru, szalagfűrészgép, erős Kirchner 700, villanymotor 35 HP 220—230 volt, mind kifogástalan karban olcsón eladó. Jellinek, Subotica, Paše Kujundžića ulica 4.

Kukoricagöré jó állapotban olcsón eladó. Suda-rević ulica 40. 10445

Legolcsóbban vásárolni kész férfi-, női- és gyermekruhákat Földes Samu újonnan berendezett ruhaárúházában. Gyümölcsplac, Rudics utca. Divatos férfilitőny 500 din., férfi raglán 600—700, fiu télikabát 475, lánykabát 350, női raglán 550, gummi köpeny 250, szövetszumi 450, bőrkabát 850, szőrmehéjéssel 975, divatnadrág 225, munkaköpeny 145 és öltöny 165. Vidékre utányvétel, meg nem felelés esetén a pénz visszaküldöm. — Saját érdekelten üvevelien a címre. Földes Samu ruhaárúháza. Külön osztály mérték utányi rendelésre. 5905

Paplan részletfizetésre evári áron, heti vagy havi fizetésre. Raktáron klot és vatta minden mennyiségben, paplanok minden színben és minőségben 140.— dinártól feljebb, paplan-varrás 55.— dinár. Buliović Béláné Német Margit paplanos, Subotica, Pašičeva 8. — Edénydiac, Gözfűrdő során. 9549

Faciót (klumpa) kicsinyben és nagyban. Árjegyzék ingyen. Moser István Apašin (Bačka). 10307

MÁV gyártmányu 32—35 és 20—22 lóerős szívógáz magánjáró, hozzá 48" és 54" golyócsapágyu MÁV egy és kétéves cséplőszekrények, 28—35 lóerős Lanz szelepes vezérművű magánjáró, hozzá hároméves MÁV 54 golyós cséplőgép, 15—18 lóerős Hoffherr magánjáró hozzá 42" egy éves MÁV golyós cséplőgép, 10—12 lóerős angol gyártmányu nyersolaj lokomobil ui. Más vállalkozás végezt azonnal eladó. Mészáros Adám Subotica, I. Brozova ul. 10. 10331

Eladók asztalösszerszámok, gyalupad és butor mintalapok. Cim a kiadóban. 10156

Iólménő régi fűszer- és vegyesáru üzlet pálinkaműréssel, hirlanegvedárusítással családi körülmények változása folytán szabad kézből azonnal eladó. Közlebbiekét özv. Nagy Bélánál. Jajša Tomičon (Módos). 10450

Vadbarack csemete 20—60 cm. magas, háromezer darab, 500 dinár értékű, 2—3 méter magas Sofára 4 dinárért darabja eladó. Egy éves róza caninám is van eladó. Bodor kertésznél Adán. 10427

Modern berendezésű mozi teljes felszereléssel, német és szerb községben betegség miatt eladó. — Azonnal megnyitható. — Cim a noviszadi kiadóban. 10361

Starakaniján eladó az Ehrenfeld Ignác-féle csőtömeg, mely kevés fűszeráruból, szép berendezésből, fél vagon festékből áll. Bövebbet Batta Péter dr. tömeggondnoknál, Starakaniján. 10362

Két használt télikabát, egy bőrbekécs, két jó karban levő gyermekkosci eladó: Mucsv-telep 4. 10363

Olaitengelyes, födeles hintó, utányos áron eladó. Radašić, Miloš Obilić ulica 21. 10364

Megvételre keresek 8-as MÁV cséplőgarnitúrát, 12 éven alulit, ármezielőléssel. Nálam pedig eladó egy 2 1/2 HP Kann és Heller gőzmotor, Deák István Staribecsei. Sugár ul. 51. 10490

Eladó téli almák Jonathan, Aranyparmien, Sz. szeresika, Sárga bellefleur, Kapható Sefőicnél, Save Tekelije 8. 10451
Házisasszony intelligens nő, ki jól tud főzni, állandó alkalmazást nyer. Balthes Kálmáné. Szaribecsei. 10453

Modern tölgyebédő vitrinnel, tíz börszékekkel, továbbá egy citromháló mélyen leszállított áron halálozás miatt visszamaradt, eladó. Cim a kiadóban. 10464

SUDÁR
cukrászdában
legfinomabb
teasütemény
70 dinár
Aleksandrova ulica 1.

Bőrgarnitúra (diván és 2 fotel), hibátlan állapotban olcsón eladó. Krausz speediteur, Karadžićeva ul. 10.

Lépesmézet veszek minden mennyiségben. Ajánlatokat a mennyiség és ár mezielőléssel kérek. Franjo Koller, Borovo-Vukovár. 10401

Megvételre keresek Klaszszikus regényvár, Jókai és Magyar Tudományos Akadémia könyvkiadó vállalatának egyes kötetit, vagy teljes gyűjteményét. — Ajánlatokat »Magas ár« feljére a kiadóba kérek. 10416

Eladó 503-as »Fiat«-autó, Stara-Kanija, Vinczer. — 12.000 km.-t futott. Ugyanott egy iókarban levő Ford is eladó. 10403

Zsablán 18 hold elsőrendű szántó becskeréki országut és csatorna között szállással és két ház a földcán eladó. Tudakozódn: Milošev-Pelin Miloslán. 10491

ZENEMŰVER

Vig Zsigmond Sándor
zenemű és könyvkereskedésében
Subotica
Olcsó árak! Ingyen árjegyzék!

KORZO MOZI

Vasárnap utoljára a nagysikerű Conrad Veidt, Elisabeth Bergner attrakció

Florenai hegedűs
Hétfő—szerda HOOT GIBSON az ellenállhatatlan lovas bonviván és csodaparipája

ARANYKIRÁLY
fellépéssel a legmerészebb kalandor attrakció

Pokollovas
A film főbb attrakciói: Széltitelt vadlovak és bivalyok Lóverseny a legnagyobb amerikai sportpályán. Versenyfutás életre-halálra.

LIFKA MOZI

Vasárnap utoljára Puskin remekműve Bánky Vilma, Rudolf Valentínó tomboló sikert aratót nyújtás

FEKETE SAS.
Hétfő—szerda

Atalanta tengeralattjáró
(Agyuk tüzeben) Az afrikai partok közelében cirkáló tengerialattjáró véres átközése egy kémkedési szerelmi történet keretében.

Főszereplő: Suzy Vernon
Jón a világ legszebb filmje a Nordisk filmgyár jubileumi pályadíjat nyert attrakciója a Maharadzsza gyönyge, Gunnar Tolnass diadalmas indiai szerelmi regénye 9 felvonásban

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapotól és emezső költségvetés számát. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felblyegzett jelzés leveleket továbbítunk. Kérdésekkel forduljon válasszabályoz melléklet.

Kétszobás szabad lakás beltéren kiadó. Családi házak minden árban eladó. Pincehelyiség beltéren kapható. Hálók és ebédlők, perzsa szőnyeg, zongora, cimbalom, Me-teorkályha, festmények eladó. Langné Pašičeva ul. 3. l. 10459

Hallottad? Mesés szép női prémundák érkeztek Eisler Izsó konfekció üzletébe és olvan olcsón lehet ott vásárolni leány és fiukabátokat is. Legolcsóbban csak Eislernél vásárolhatunk! Barátok temploma során. 10234

Varróépjavitás. Ujjonnan felszerelt és elsőrangú szakember vezetése mellett levő műhelyünkben elvállalunk mindennemű varróépjavitást legújtanvosabban és iótállás mellett. Singer varrógépraktár. Subotica. Halpiac. 6955

Keresek 1 darab üzletaitót redőnyvel 250 cm. magas, 140 cm. széles, 3 darab régi nagy vasablakot. Ugyanott eladók keramitlapok, színes cementlapok, fajence falburkolatok, samottégla és samottpor, régi Meteor-kályha. Érdeklődni Pašičeva ul. 10. Ház mesternél. 10483

Modern uccai szoba konyhával, a beltéren, mellélékelyiséggel, butorral vagy anélkül azonnal átvehető. Cim a kiadóban. 10476

Észak- és Délamerikába. Kanadába, Braziliába, Argentínába utazóknak ingyenes felvilágosításokkal szolgál a Nemzetközi Tudakozó Iroda, Subotica. Aleksandrova ulica 9. 10479

Teliesen új modern ebédlőbutor iutányosan eladó. Cim a kiadóban. 10500

Állampolgársági ügyekben szerény honorárium mellett a legsikeresebben közvetít a Nemzetközi Tudakozó Iroda, Subotica. Aleksandrova ul. 9. 10478

Olcsón eladó 6 HP magnárió Vondri-féle petroleummotor cirkulával, felszerelve üzembn megtekinthető. Ugyanott eladó két hónapig használt négy luku morzsoló golyóscsapágyakkal, 4.5 HP gyvsorforgású vezérelt szelepes gyertyagyújtósos Pechát és Roth-féle petroleum motorral. Antal Jenő Bačko-Gradište. 10469

Ólőforgalmu. 3 járatu szél és motormalom halálczás miatt hűrgősen eladó. — Mándi Antal Bačko-Gradište. 10462

Nagy takarításkor előforduló, padló, ajtó, ablak és konyhaberendezések átfestését legolcsóbban

MEZEI
mázoló mester

végzi, — hívásra azonnal jön. Ilirska ulica (Tuba u.) 15. a Kakas-iskola közelében. 10285

Elcserélném vagy eladnám VIII.-ik körű házat, mely áll két épületből: az egyik épület cserentetés, 3 szobából s az összes mellékhelyiségekkel áll, a másik egy 2 szoba és egy 1 szoba s mellék-helyiségekből álló lakásból, mindegyik lakás padlós — megfelelő helyen fekvő három nagy szobás lakásból álló ház, amely az összes mellék-helyiségekkel, pince, kamra stb. rendelkezik. Esetleg árkülönbözetezést ráfizetem. Érdeklődni Pallas Reklam Paie Kundžić ul. 4. 10429

Kis álló kazán gőzfűtésre, forralásra alkalmas, egy három HP gőzlokomobil, kis benzín- és szivógázmotorok eladók. Keresek 8 HP fiatalabb pontos vontatós gőzlokomobil adnak 54 colos MÁV cséplőt, 8 HP magnárióróert, szivógázmotorért vagy traktorért. — Bálint Károly, Staramoravica. 10495

Butorozott szoba a gőzfürdő közelében azonnal kiadó. Usporedna ul. 1. 10477

Kiadó Subotica központján iroda, raktár, üzlet, műhelyhelyiség. Ház eladó. Dr. Blumnál. 10499

Pincehelyiség üzletnek, nagyobb műhelynek kiadó. Beogradski put 104. 10508

KÜLÖNFÉLE

Plisszó és kouvrirozást a legújabb bécsi mintákkal olcsón és pontosan vállal özv. Holländerné. Párhuzamos-ut. Cziglerház. 9157

HÁROM IGAZ SZÓ:
GINGOLD RUSZLI JÓ!
„GINGOLD“
HALKONZERVGYÁR SUBOTICA

Legelsőrangú üzlet!
Kalapszalón „ESTERKA“
a KORZÓN, „Aleksandrova ulica 9.)

Bársonykalapok legszébb anyagból és elegáns kivitelben
90—100—150 dinár

Filzkalapok 80—100—150 dinártól és feljebb

Frissen érkezett bécsi és párisi modellek. Elegáns alakítások olcsó áron!

500 DRB. ÓRA INGYEN
Minden **IDOL-KREM** dobozban van egy betű az

J D O L K R E M

szóbol. Ha azokat összegyűjti és beküldi az üres dobozokkal együtt jutalmul kap egy órát

Kérje Ne fogadjon mindenhol! el mást!

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D. NOVISAD

Narodni Bioskop

Ma vasárnap utoljára szenzációk szenzációja
Pompéji végnapjai
I. rész

Hétfő, kedd, szerda
A hatalmas méretű, rendkívüli izgalmas
II.-ik rész.
Tüzes, hamuzápor, földrengés, lávaörvény, vulkánikus vihar tombol... istenítélet pusztítja el szemünk láttára Pompeji városát a föld színéről. Babonás kékséggel izzik a pazar napolyi ég, hogy aztán annál retentőbben szakadjon rá egyszerre mindenre a borzalom, a tüzes pokol

VÁRKONYI, LIGNORO és KORDA MÁRIA
eddig nem látott remekművét felejthetlenné tették.

Apollo Novisad

November 12—13—14
óriási filmattrakció
Maciste az oroszlanok között
Hatalmas cirkuszfilm szép műsorral, attrakciókkal, pánikkal stb.
6 felvonásban
Főszerepben:
MACISTE
November 15—16—17.
Jön a nagy világláger a **Maharadzsza gyönyge**
9 felvonásban, Karina Bell Gunar Tolnás

Bádogból raiz vagy minta szerint géppel szépen és olcsón készít tömegcikket. »Bádogáru« Pallas reklám. 10406

3x4 méteres valódi Argeman-szőnyeg. 12 gyönyörű ebédlőszék, perzsa szőnyegek, klub garnitúra, pénzszekrény, eredeti festmények. Cim a kiadóban. 10412

Szépen butorozott szoba a beltéren két urnak kiadó. Cim: Cara Lazara ul. 8. szám. 10425

A legújabb minőségű fából szállít 550 dinárért kocsi-kerekeket bárhová, speediteurkerekereket 650 dinárért. Jó munkáért szavatolok. Ifj. Tallosi József bogár, Bezdán. 10435

Uccai világos, száraz pincehelyiség a beltéren azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 10447

Hálószoba, konyhabutor és evőpad eladó. Cim: Mandl, Ferrum-telep. 10465

Butorozott szép uccai szoba, esetleg ellátással kiadó. Cim a kiadóban. 10466

GUMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegevei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Révai Adolf
Subotica
Sokolska ulica 2. (volt Gombkötő-ucca, Kunetz-féle ház). Telefon 551

Ajánl:
Szavatolt kömentes építőmeszet, elsőrendű fehér darabos meszet, beoćini portland cementet, elismert kiténő minőségű tešlicai **RETORTA FASZENET** pécs-szabolcsi kétszer mosott **KOVÁCSSZENET**

Polgári iskolai tanárnő szerb nyelvből és festészetből órákat ad. Középiskolai tanulókat instrukcióra fogad. Mérsékelt árak. Azina-ujica 5. Délben 1—2 órákor odahaza. 10468

A palicsi vonalon

Az első koci indul a Rudics kitérőtől 5.37 órákor
Az első koci indul Palicsról 6 órákor
Az utolsó koci indul a Rudics kitérőtől 20.30 órákor
Az utolsó koci indul Palicsról 21 órákor

Vasárnaponkint külön koci indul Palicsra a Rudics kitérőtől 24 órákor
A kocsik 16 percenkint közlekednek reggel 8 óráig, azontul félóránként.

Az aleksandrovói vonalon

A közlekedés változatlan marad

Nyolc esztendő

Írta: Sokcsics József

Nyolc éve ma, hogy a vitéz szerb hadsereg Franchet d'Esperey francia tábornok vezérlete alatt megtörte a szalonkai véres frontot és Szerbia régi területét visszahódította, megszállta a magyarországi Bácska, Bánát, Baranya megyéket, a mai Vajdaságot. Nyolc éve, hogy a szerb hadsereg bevonult a Vajdaságba. Ezt a napot, az új állam nyolcadik születésnapját ünnepli ma a Vajdaság. Az öröm ünnepe kellene hogy legyen ez a nap. A szabadság, testvériség és jólét ünnepe. De, sajnos, a jólétet elszakították tőlünk a napi gondok, az örömet kilopja szemükből az adóvégrehajtó és szabadságunkat, a sokszor megígért autonómiánkat agyontámassza az a felfogás, hogy arra mi még nem vagyunk eléggé megbízhatók. A mai nap mérlege tehát: mosolyogni a súlyos gondok terhe alatt, fölhevült lelkesedéssel fogadni az adóvégrehajtót és örömmel, ujongva fogadni a belügyminiszter válaszát, hogy a Vajdaságban nem lesznek kisebbségi választások.

Miért éppen a Vajdaság az elhanyagolt, lerongyosodott mostoha gyermek?

Hányszor kérdeztük már és hányszor felelték hallgatással az illetékesek. És mi ezzel is megelégedtünk. Miért ne? Hisz mi Vajdaságiak vagyunk.

Tíz év előtt, puskaropogások idején mi szlávok sem így képzeltük el az egyesülést és felszabadulást ünnepet. Talán túloptimisták voltunk, amikor az ígéretek szavában hittünk és bizva biztunk hogy a világháború után jön egy új korunk, egy boldogabb és szebb jövő. De mit látunk? A Vajdaságban mindenütt elhomályosodnak a kedélyek, a vajdaságiak nemzetiségre való tekintet nélkül kiábrándulva, csalódva látják az ígért szép jövő helyett a sivár jelent s fájdalommal türik az adógyuk tüzelését és a rendet, a tisztaságot, a közszabadságok és közmorái ellen irányuló gépfegyver tüzeit.

A Vajdaságban még most nyolc év után is dúl a nemzeti viszálykodás láza. Sokan és olyan intenzíven szítják az ellenségeskedést, olyan vak dühvel szórják a megbízhatatlanság üszkét, hogy lehetetlen buzgalmuk mögött észre nem venni — az üzleti érdekeket. Ez lenne tehát a konszolidáció, vagy ut a konszolidáció felé?

Mikor jut nyugovóra a nemzeti viszálykodás, mikor vágiák már el az önállóságot köldökzsinórját és miért nem adnak lehetőségét a polgári érdekek védelmére. Meg lehet jósolni, hogy nálunk ilyen kikristályosodásra hamarosan nem kerül sor. Az országos és községi politikai életben — amennyiben az utóbbi-ról egyáltalán szó lehet — elképzelhetetlen ezidő szerint olyan polgári front, kialakulása, amely a nemzeti viszályokat kiküszöbölné és a nyugateurópai keretbe terelné a kormányzást és közigazgatást. Nemcsak a magyar és német kisebbségek sérelme ez, hanem sérelme a vajdasági szerbeknek és bunyevácoknak is, amely jogokban, megbízhatóságban ép oly kifosztottan áll a holnap előtt, mint a magyar vagy német. A kormányzat még nem képes levetni tulzó nacionalista tendenciáit és nem tud olyan mérsékelt politikai platformra helyelkedni, aminőre már Csehszlovákia és Románia is rákényszerült s ami bennünket kielégíteni tudjon. Habozás, félelem és sovíniszta tulbuzgalom jelentkezik minden oldalon és az a csalódás, amely Radics István kijelentései és a megegyezés létrehozása után nőttön nő a korlátolt szabadsággal felruházott háromnyelvű Vajdaságban, bizonyítja, hogy nálunk még nem érkezett el a kölcsönös bizalom s a megértés korszaka. Nem állott elő a Vajdaság adóbombákkal alárakott földjén az a szerbiai szerb, aki kijelentse: ki kell elégiteni kertelés és minden hátsógondolat nélkül a vajdasági szlávok; el kell feledtetni a vajdasági magyarokkal és németekkel a kisebbség gyötrő, sanyargató állapotát s a multak igazságtalanságait, teljesíteni kell a Vajdaság követeléseit, hogy ki-

dobhassuk a nemzeti surlódások, viszálykodások ballasztját, hogy bizalmatlanság és gyanakodás nélkül összeállhassunk és a magunk közös érdekeinek stabil képviselőit megteremthessük.

Az objektív megfigyelő úgy látja, hogy az országos politika vezetésében erre nincs is szükség, mert Beogradban a Vajdaságot nem tekintik még jelentős faktornak.

De mi lesz akkor, ha a Vajdaság háromnyelvű népe egy közös táborba gyűl?

Ma igaz, szétforgácsolódunk. A Vajdaság népe öt-hat politikai zászló alatt gyülekezik és csupán csak azért, mert nincs egy *Hetedik Párt*. A Magyar Párt életrekelése a Vajdaság ellenes, szűklátókörű politika újabb diadala volna, mert ezzel egy egységes gazdasági és vajdasági szempontból nélkülözhetetlen politikai párt esélyeit sikerülne csökkenteni.

A Vajdaság csak öntudatos és együttes munkával tudná letörni a bizalmatlanságnak a politikáját, amelynek mér-

gét politikai és gazdasági ellenfeleink mesterségesen után igyekeznek a lelkebe beoltani.

Mi, vajdaságiak, akik évszázadokon keresztül egyetértésben testvériesen élünk és mindig, a legnehezebb időben is egy politikai szint vallottunk, tegyük félre minden mellékes szempontot, függesztjük fel a közéleti munkálkodás hevéletében kiélesedett ellentéteket és felejtsük már el a multak keserűségét. Öltjük magunkra a testvéri, rokoni tradíciók szöte egyenruhát, uniformizáljuk a lelkeket, mert ha őszintén összetartunk és nem rettenünk vissza az ijesztgetésektől és próba-elzárásoktól, jobb napok, örömteljesebb ünnepek fognak virradni erre a dolgos, munkás, élni akaró, értékeket termelő népre.

Ünnepeljük azzal a meggyőződéssel az új állam nyolcadik születésnapját, hogy a Vajdaság népét a kilencedik születésnap boldog együttértésben, hatalmas megbonthatatlan tábor keretében, jobb, szebb és boldogabb jövő közeledésének reményében találja.

ŐK KETTEN

IRTA: BAEDEKER

A kitünő író titkára kezdte meg a társalgást:

— Utóbbi együttlétünk alkalmával a Mester úgy nyilatkozott, hogy jobban szereti a könyvtárát, mint X. asszonyt. Mit akart ezzel mondani?

— Hogy kevésbé szeretem ezt a kedves hölgyet, mint a könyveimet. — Egyebet semmit? Megszoktuk, hogy amit Ön mond, az jelent még valami mást is.

— Ezuttal nem... Csodálkozik az állításomon?

— De mennyire! Azt hittem, hogy a nőket még a könyveinél is jobban szereti.

— Ugy is van. Ez édes teremteseket valóban jobban szeretem. De közülük egyet! Hová gondol? Annyi könyvet s köztük oly sok szépet, inkunabulumokat is (amelyek könyvtárakban ugyanazt a szerepet játszik, mint szüzek egy háremben), csak nem adok oda egy nőért, ha az még oly kívánatos!

— Ön hát, drága Mester, a nőket általában többre becsüli, mint azt az egyet, akit mind közt a legjobban szeret?

— Mért legyen ebben a kérdésben kivétel? Ismer ön férfit, aki jobban imád egy bizonyos asszonyt, mint az egész nővilágot?

— Browning tán ilyen volt.

— Sir Robert? Meglehet. De csak azért, mert az a nő, akit szeretett, neki az egész női nemet jelentette. Én nem voltam oly szerencsés (vagy szerencsétlen?) természet. S talán ez az oka, hogy késő vénségemig nőtelen maradtam, míg a nagyszerű Browning feleségül vett egy vele kongeniális hölgyet, akinél ő fiatalabb, egészségesebb, szebb és gazdagabb volt. Csak olyan asszonyba lehet egy férfi ennyire szerelmes, akinél ily fogyatkozásai vannak... Nincs nagyobb hódolat a nőkkel szemben, mint ha az ember nem veszi el őket. Az az egy, aki számított ránk, sohase bocsájtja meg, hogy a zsarnokunkká vagy a szolgálónkává tettük, de a többi... A többi meg sohase felejt el, hogy így ki-tüntettük őket... A házasság többé-kevésbé elveszett részükre. A hitesebb, ha még oly *trigida*, s ha a férj még oly szoknyavadász, valamivel mindenestre megrövidíti a többit. Képzem, hogy haragudtak Robert urra azok az angol lady-k, akik a kezére, szívére, poézisére s a gyönyörű velencei palazzo-jára pályáztak s a nagy szonettköltőre, a boldog Elisabeth-re, aki mindez értékek társtulajdonosa lett!... Igen, én sokkal jobban szeretem az asszonyokat, semhogy ilymód foszthattam volna meg magamat tőlük. Csak akkor s oly későn házasodtam meg, amikor már nem veszthettek velem semmit.

Tudom, hogy az ily késői házasságban van némi kómikum, s ha hallunk róla, molière-i komédiák jutnak az eszünkbe és nem *minnelied-ek* meg Petrarca-versek, s én nem kívánám végighallgatni azokat a vicceket, amelyeket az akadémában, a színházak *parloir*-jaiban s a kávéházakban csináltak a rovásomra abból a szomorú alkalomból, hogy törvényessé tettem egy viszonyt, amely az én szememben mindig az volt, de a világ és a törvény előtt nem, mert ezeknek az törvényes, ami természetellenes: a házasság, és törvénytelen, ami természetes: egy kölcsönös vonzalmon és szabad megegyezésen alapuló szerelmes életközösség... Ugy-e, sokat nevettek az esetemen?

— Oh, Mester! Legyek őszinte? Ha Flers ur egy vigjátékán félellyel nevetnek, akkor az újságok másnap arról számolnak be, hogy ebben a színházban ilyen jól még sohase mulattak.

— Helyes. Mindig annak van igaza, aki nevet. Én is mosolygok magamon s néha azt hiszem, cirkuszban játszom s az arcom be van lisztezve... De hát az én koromban már nem bánja az ember, ha ki is nevetik, s több sőtise-t tud elviselni, mint az élet tevékeny és termékeny éveiben. Az öreget mindig kinevetik, ha olyat tesz, amit fiatalok szoktak cselekedni. És mi, sírfelényatatók, mi sokszor viselkedünk úgy, mint ha fiatalok lennénk, — például néha fiatalabb könyveket írunk, mint egynémely ifjú, aki esetleg olyan irodalommal rukkolt ki, amely fölött mi már a mult században napirendre tértünk. Mi öregek ilyenkor nem nevetünk, inkább szomorkodunk. Mert ez illik a mi tisztelteméltó lenézett korunkhoz... Nini, megint irodalomról beszélék! Végül mindig ide lyukadunk ki.

— Hiába, ez az ön nagy gyöngéje, Mester.

— Mert elég erősnek érzem magam benne, fiam... De ez csak az egyik.

— S a másik?

— Ugy tesz, mint ha nem tudná... Ami minden rendes férfié: a nő. S van még egy harmadik: a könyv.

— A könyv? Hiszen az bennfoglalatik az irodalomban.

— Néha. A könyv sokszor valami egészen más. Gyakran szerettük a szerzőjére való tekintet nélkül, míg az irodalmat a szerzővel együtt és őértte szerettük vagy unjuk. Aldus-t, Elzevrt vagy Bodoni-t akárhányszor többre becsülöm, mint az auktorokat, akiket kinyomattak. A könyvek nem jelentenek mindig irodalmat, s az irodalom se jelent mindig könyvet. Legjobb persze, ha a kettő találkozik s egy magas irodalmi érték izlése

könyvnek szépen nyomott finom lapjairól gyönyörködteti a bibliofil olvasót. Az ily könyvek a kedvenceim, s különösen ezekre vonatkozik az a fogadkozásom, hogy nem adnám őket oda cserébe azért a dámaért, akit pedig, amennyire ezt a hajlott korom megengedi, szintén eléggé — becsülök.

— A mesterbizonyos előszeretettel beszél a könyvekről, s épp a napokban, amikor a régi irodalmat dicsérte, odanyilatkozott, hogy ha van eredetiség az írásaiban, azt a klasszikusoknak köszöni. Hogy értsem ezt? Az ember azt hinné, hogy az eredetiségét az író önmagának köszönheti (hiszen benne működik az a tehetség, amely az eredetiséget teremti), s ha az íróársaitól kölcsönöz valamit, az már nem lehet originális.

— Hm, sokszor az, amit önmagából szőlít életre valaki, merő banalitás, s amit másoktól hódít el, az ő feldolgozásában eredetivé lesz.

— Drága Mester, Önél minden eredeti... De ez a szó eszembe jutott valamit. Önt gyakran vádolták plágiummal, s Ön nem tiltakozott e gyanúsítás ellen, se nem védekezett ellene. Miért hallgatott ilyenkor mindkét?

— Bizonyos rangú írónak nem kell válaszolni hasonló támadásokra. Molière, Lesage és Lafontaine se mosakodtak soha, ha találtak valamely irodalmi kuckóban, pincében vagy padláson, a makalatura közt egy elteledt mesét, témát vagy motívumot, s fölöltöztették azt az ő aranyhímzéssel díszített remek szöveikbe, s aztán az értelmetlen kritikusok és impotens íróársak rájukfogták, hogy tolvajok. A szuverén hallgatás itt a legkésebben szóló dementi.

— Mégis, lehetnek itéletnélküli olvasók, akik elhiszik, hogy —

— Hogy loptam! Hadd higyjék! Ki törődik az ily olvasókkal?

— Írók is akadnak, akik örülnek, ha efféle leleplezést olvashatnak egy olyan tisztelt bálványról, aminő Ön, France ur.

— Akadnak. *Figulus figulum odit*. Ők bizony nem bánják, ha valaki »leleplez« egy irodalmi tolvajlást, amely természetesen később ártatlan kis hasonlatossággá enyhül vagy némi emlékeztetővé zsurgorodik össze. Oh, de hát hagyjuk meg nekik ezt az ártatlan örömet, amely nem lehet nagyobb, mint az én csodálkozásom, hogy bár e jó urak az irodalomhoz tartoznak, ennyire *hors de la littérature* élnek... Mondja, elhinné ön, ha hallaná, hogy Rothschild báró elcsent egy szegény ördögtől ezer frankot?

— Dicső Mester. Ön tréfál. Egy szegény ördögnek nincs ezer frankja.

— *Eh bien!* Hát hinné, hogy elsínkófált tőle százát?

— Persze hogy nem hinném.

— S ha egy félkegyelmű mégis állítaná róla, kellene neki védekezni e gyanúsítás ellen?

— Nem volna rá szükség. Ki hinné el, hogy Páris leggazdagabb embere egy szegény polgártársától lop?

— No látja! Nem tudok olyan jól írni, mint amily ügyesen tudja ez az ur irányítani a börsét, mégis merem állítani, hogy az ellenem emelt panaszok semmivel se alaposabbak, mint azok, amelyek e hatalmas pénzembert egy bankjegy jogtalan eltulajdonításával gyanúsítanak meg. Gondolkodó ember sohase fogja elhinni, hogy a bankárok bankárja meglopja egy szükölködő embertársát, s azt se, hogy egy író, akinek elismerten van némi esprit-je és styl-je, ki fogja fosztani egy szegény kollégáját, akinek talán mindössze egy témája van s gondolata még ennyi sincs, úgy hogy azt tisztességesen meg se tudja írni. A *Temps*-ban nyilatkoztam e kérdéstről egyszer. Nem olvasta?

— Hogy lehet ezt föltételezni egy művelt franciáról? Olvastam a két cikket, s épp azért teszem szavá az ügyet, mert ezekben Ön csak azokról a plágiumpörökről emlékezett meg, amelyeket Molière, Lafontaine és Daudet ellen indítottak, s védelmük-

re is kelt azzal a lojalitással és szellemességgel, amelyet megszoktunk Öntől. A saját dolgát ellenben agyonhallgatta, *pro domo* egyáltalában nem nyilatkozott.

— Nem tulajdonítottam fontosságot a dolognak. És aztán, megvédve őket, tisztáztam magamat is... A gondolat mindenkié, egyetlen egyet se lehet kisajátítani, és sohase állíthatjuk biztossággal, hogy amit elgondolunk, az ami agyunkban fogamzott meg először. Nincs az a marhaság és nincs az a geniális eszme, amelyet előtünk már el nem gondoltak mások. S ha szabad novelát csinálnom és Guitrynek szabad szindarabot írni a történelemből vagy a lapok törvénytörési rovatából, mért ne volna megengedve ugyanezeket megszerkeszteni egy újsághiriből, régi krónikából vagy egy elfeledett író elfeledett könyvéből? Egy régi téma új formáját plágiumnak csak az a szánandó pasas érzi, aki valószínűleg nagyon büszke az egyetlen ötletére, amellyel ő maga nem tudott valami okosat csinálni, s kétségbeesésében tolvajt kiált, mikor azt egy íróművész podgyaszában megtalálja.

Szubsjektíve talán igaz van, ha meg rövidítettnek érzi magát, de aki az ő dolgát nagylelkűen adoptálta és ügyesen adaptálta, mégse tolvaj. Épp oly kevéssé, mint az ékszerész, aki a kontárurol foglalt drágakövet új és méltó foglalatba helyezi. Őt nem az író társa, hanem a mostoha természet lopta meg, amely csak annyi tehetséggel ruházta föl, amennyi az alkotás vágyához szükséges, de azt a talentumot, amely művészi alkotásra képesít, megtagadta tőle. Az ily plágiumpör tulajdonképpen duellum a dicsőségért, amelynek nem lehet más bírója, mint az író lelkiismeret és a pártatlan irodalomtörténet. Ha egy eszmével dicsőség jár, az annak az osztályrésze lesz, aki a legszebb formába tudja öltöztetni... Mondom, az ily pör megokolatlanságát és reménytelenségét semmi se bizonyítja jobban, mint az az évtizedről-évtizedre ismétlődő tünet, hogy azt rendszeren kistehetségű író indítja valamely kitűnő kollégája ellen. Az ellenkező esetre még nem volt példa. Ez utóbbi, ha megírta a művét, nyugodtan foglalkozik a legközelebbi terével, és nem bánja, ha más is belekontárkodik a dolgába. — Ő nem fél a konkurrenciától, sőt örül, ha valaki meglopja. Az ő kétségtelen tulajdonsága csak annál hatékonyabban lesz bekebelezve az irodalmi leltár főkönyvébe. Ellenben a vékonytehetségű írócska, ha az övéhez hasonló mondatot talál valahol, mingyárt rendőrért, bírórért és ügyészért eseng.

— szegénynek oly kevés a vesztenivalója, és fájdalommal érzi, hogy azt is elragadják tőle... Ami engem illet, csak akkor érezném magam bünyösnek, ha jelesebb írónak jelesebb művéből tulajdonítottam volna el témát s azt a magam ügyetlen feldolgozásával ütöttem volna agyon. No, és most itt a *circulus vitiosus!* Ez valóban plágium volna, de mivel hogy az ily eltulajdonítás nem árt, hat a meglopott művésznél, nincs károsult és kárnak hiányában kártérítésre sincs szükség. Véggövetkezésképpen a vitás kérdésben, hogy plágiumot csak tehetségtelen író követhet el nagyobbaknak a kifosztásával, mint ahogy az utszéli haramia rendszeren szegényebb az általa megrabolt utasnál. Ez a »szegény legény« persze valóságos és néha érzékeny kárt tesz a megtámadottnak vagyonában — de a plágiumos ember vaimi kevéssé rövidíti meg azt, akitől ötletet, vagy témát csusztatott el, mert ez utóbbinak a szellemi vagyonáról el lehet mondani: »jut is, marad is«, s a lopás után semmivel se szegényebb, mint azelőtt volt. Az igazán jelentékeny író ellenben sohase lop — megél a maga emberségéből. S ha én művészi formába öntöm az alakulatant s elegáns foglalatot adok a foglalatnélküli kőnek, akkor alkottam és nem loptam. Shakespeare és Molière is ezt tették s ha nem teszik, nem lennének oly nagyok, amilyeneknek

azok is elismerik, akik a bölcs fejűket csóváliák arra, hogy e ragyogó szellemek ott szedték a témáikat, a hol találták őket. Ez a két nagy költő, ha csak azt írta volna meg, amit a maga agyából termelt ki, nem jelentené az emberiségnek azt, amit a két kitűnő »plagiátor« ma jelent nekünk — a legremekebb dolgaik megiratlanok maradtak volna. A régi krónikák és az elfeledett írók épp oly munkatársai a nagyoknak, mint a saját szenvedélyük, humoruk és fantáziájuk... De mennyit beszéltek! Ön talán már unja...

— Mivel vádol engem, Mester!

— Csak azért mondom, mert — őszintén szólva — én már unom. Szeretek beszélni, de néha azt hiszem, sokat is fecsegek.

— Ön sokkal szellemesebb, dicső Mester —

— Hagyjon nekem békét. Nincs kellemetlenebb az érintkezésben, mint egy szellemes ember. Aki megérti a mondásait, az bosszankodik rajtuk, s aki nem fogja fel őket, az kitérad tőlük.

— Én megértem Önt, France ur, és mégse bosszankodok.

— Ön jó fiu, barátom, s ennél fogva igen elnéző. Elnézésre pedig

ugyancsak rászorul a szellemes férfi vagy nő, aki minden mondásával megsérti azokat, akik kevésbé szellemesek. Nem csoda, hogy Rivaroli oly embergyűlölő lett. Bántva érezte magát mindenki, aki társalgott vele, s ellenségévé lettek mindazok, akik kénytelenek voltak elismerni a felsőbbségét. Ezt tapasztalva, ő is ellenséges álláspontra helyezkedett velük szemben, még csipősebb lett s végre meghasonlott az egész világgal... Higgye meg, a szellemesség csapás mindenkire — arra is, aki meg van vele verve, s arra is, akinek birkózni kell vele: az olvasóra.

— Az Ön könyveit mégis oly sokan s oly szívesen olvassák.

— A szívekbe és a vesékbe csak a jó Isten lát be... Lehet, hogy nem is szívesen. Hacsak nem azért, mert remélik, hogy valamelyik pártot vagy irányt, amely ellenszenves nekik, jól lerántom. Ez oly érzést kelt sokakban, mint revükben a meztelen leányok: kellemes bizsergést, kéjes elektrizálódást.

— Nos hát, Ön ilyenformán mégis jóleső szencziókkal szolgál a közönségnek. Nem dicsőség ez?

— Ugyan menjen! Konkurrálni az én koromban meztelen lányokkal!

Rabindranath Tagore

Beogradba és Zagrebba látogat el a költő-próféta

Indiából, a csodák és mesék birodalmából jött Európába. London, Páris, Berlin, Bécs, Budapest után most készen Beogradba és Zagrebba.

Aki szemtől-szemben áll Rabindranath Tagoreval, az elhiszi a csodákat, igaznak érzi a meséket. Apostol, amilyenek a renaissance legnagyobb festői a prófétákat, a szenteket, a vértanukat festették. Vöröses lilás árnyalatu barna ruhát visel, (apostolról beszélve nem volna stillos azt mondani, hogy bois de rose színű a ruhája, olyan mint a divatdámaké) és magas, furcsa formájú, kicsit a püspöksüvekre emlékeztető fekete hársny fűveget. De őt látva, öltözetét nem érezzük jelmeznek. A modern apostolhoz is illik az a ruha, amilyenben Szent Ferenc a természetrol, szeretetrol prédikált az embereknek.

Rabindranath Tagore, a költőt jól ismeri Európa. A nyugati civilizáció már jó pár évvel ezelőtt meghajította India nagy lírikusa előtt lobogóját, mikor munkáit a Nobel-díjjal koszorúzta meg. De most nem a költő járja be a világot, hanem a filozófus, aki a megértésről, szeretetrol, szolidaritásról beszél, aminek el kell végre a gyűlölet helyét foglalni. Békéről, lelki harmóniáról prédikáló apostol Tagore, aki a szeretet magját próbálja elhínteni Európa vészárta földjén.

Bécsből vártuk Tagore, az előadására már minden jegy elkelt, de a költő helyett csak egy sürgöny érkezett. Tagore meghült, beteg, nem jöhet. Egy hétig tartott, amíg annyira lábra állt, hogy utazhatott. Hiába, Európa nedves, szeles októbere, novembere megviseli azt, aki India meleg napsugara klimatájához van szokva, aki ott született, ott nőtt fel és ott is öregedett meg. De amint meggyógyult az ősz költő, sietve jött Budapestre. Meg akarta ismerni a magyarokat, akikkel ősei vatamikor régges-régen együtt, közös hazában éltek Ázsia szívében.

Az ünnepélyes fogadtatás már a pályaudvaron kezdődött. Bár csunya szél fújt, és a havas esőben mindenki sokkal csábítóbbnak érezte a jól fűtött barátságos szobát, mint a keleti pályaudvar hideg és léghuzatos csarnokát, mégis óriási tömeg verődött össze világhírű kortársunk fogadására. Küldöttségek, újságírók, fotográfusok mögött ott szorongtak türelmesen a kíváncsiak, hogy legalább egy pillantást vehessenek az érdekes, exotikus vendégre. És aki eljött, nem bánta meg, mert mind, akik ott voltunk, felejthetetlennek érezzük azt a pillanatot, amikor Tagore a vagon aj-

tájában megjelent. Az arcképét ugyan mindenki ismerte, de a fotográfia csak vonásainak szabályosságát, lengő, fehér szakállának hullámzó esését adja vissza. De ragyogó szeméről, amik tele hittelet és rajongással néznek a világba, ünnepélyes, artisztikus, de mégis közvetlen gesztusairól csak annak van fogalma, aki szemtől szemben állt India legnagyobb fiával.

Az autó, ami Tagore-t a szállodába vitte, már tele volt virággal és így egy kis tavaszt varázsolt a csunya, lucskos őszebe. A költő rögtön szobájába vonult vissza, kicsit pihenni, mialatt a folyosón türelmesen álldogált a riperterek, rajzoló, fotográfusok hada és várt rá. Először csak a titkára jött ki, magas, karcsu, mosolygó arcú fiatal ember, és kedvesen felajánlotta, hogy csak kérdezzük, ő szívesen ad mindenről felvilágosítást, ami a nagy költő életéből a nagy közönséget érdekli. Kedves ajánlatát azonban olyan családott accal hallgattuk, hogy a titkár szíve végre is meglágyult. Miután megígértette velünk, hogy a fáradt, beteg költőt nem zaklatjuk kérdésekkel, bement, kinyitotta az ajtót és Tagore kijött hozzánk. Köpönyeg és kalap nélkül megjelenése még inkább a renaissance szentképeire emlékeztet. Hófehér, hosszú, hullámos haja, mint ezüst glória keretezi arcát. Hangja hárfazengéshez hasonló. Tagolva, kissé énekelve beszél angolul. Megköszönte a meleg fogadtatást, India népe hálás lesz azért, hogy messze távolban a nyugati testvérek ennyi szeretettel és tiszteltetlennel várták költőjüket. Elhozta hozzánk az őshaza üdvözlését és kifejezte reményét, hogy ez az ő látogatása az első lépés lesz egy olyan kulturális kapcsolat megteremtésében, ami Keletet és Nyugatot szoroson fűzi majd a jövőben össze. Még az autogrammos könyvek kerültek serra, hálás köszönés és a fáradt öreg ur visszavonult pihenni.

Másnap előadásán a szeretetrol és megértésrol beszélt Tagore. A civilizáció fejlődhet, de az emberek azért mégsem lesznek boldogok, ha a tűz csak eledelelket főzi meg, házaikat világítja, fegyvereket kovácsolnak benne, de nem hatol be lelkükbe, nem gyújtja meg szívükben a szeretet lángját. Egyedül, magában senki sem lehet boldog, hanem csak akkor, ha együtt érez társaival. Ne áhitozzunk földi javak után, ne tiszteljük a számokat, még a nagy számokat se, mert minden számnál vannak még nagyobbak, de boldogságot, megnyugvást még azok sem adhatnak. Azért kell dolgoznunk, hogy az emberek szellessék, megértsék, támogassák egymást,

mert akkor fog eljönni végre az örök béke boldog korszaka.

A szünni nem akaró lelkes ünneplést Tagore két bengál dal előadásával köszönte meg. Bár a szöveget nem értette a hallgatóság, a költő nagyszerű előadásában mégis úgy hatottak, mint színpompás képek a csodálatos Indiából.

Most Balatonfüreden van Tagore. Ott pihen ki európai körutja fáradalmait, Nemsokára haza megy, ahol költői munkásságán kívül iskolája is várja. Egy főiskola, amit ő alapított, és ahol a világ minden részéből összegyűlt tanárok és tanítványok máris megvalósították Tagore álmát: együtt, vállvetve dolgoznak az emberiségért, a szebb jövőért!

Benedek Rózi

BÁCSKAI NAPLÓ

Az egész Vajdaság ettől visszhangzik. Szerbek, horvátok, bunyevácok, magyarok, németek egyaránt a községi választások kiírását sürgetik, ami által a községek visszanyernék rég elvesztett autonómiájukat.

Autonómia!... Távoli, már-már a feledékenység sötét fátyolába burkolt fogalom; az aggok voronovja, a reménytelenek fénylő csillaga. Minden, ami a községek fölött összegyűlt sötét felleget szétosztja, ami a gondokat elfelejteti és mosolyt varázsol az emberek szeméibe.

De sajnos mindez távol áll tőlünk. Elment, elzavarták, elvették tőlünk. De mi visszavárjuk, mint az anya a háborúban eltűnt vagy elesett gyermekét.

Kongresszusokon, gazdasági szervezetek mittingjein, minden nyilvános gyűlésen határozati javaslatba foglalják a Vajdaságnak ezt a követelését. A kormányparti és ellenzéki politikusok is a szónoki emelvényről, a községi választások kiírásának szükségességét, fontosságát és halaszthatatlanságát hangoztatják. De mindhiába. Amíg a nép helyeslő és követelő szava a népgyűlésektől elszáll az illetékes körökig, addigra elveszti minden erélyét és siró, könyörgő hanggá változik. Ez a mi sorsunk. Ez a Vajdaság és a vajdasági mentalitása. Sirni tudunk, de követelni nem. Hinni tudunk és hazudni nem. És várni is tudunk.

Nemrégén mutatkozott némi derengés. Egy képviselő indított akciót, de mivel ezt nem előzte meg semmi komoly előkészület — eredménytelen maradt. Azután még egy utolsó próba jött. Egy súlyos parlamenti beszéd, amely azonban, visszapatant a belügyminiszeri pánccélról. Ez a parlamenti beszéd tehát nem maradt visszhang nélkül: megszólalt a belügyminiszer.

A belügyminiszer kijelentette, hogy a Vajdaságban felsőbb állampolitikai okok miatt még nem irhatják ki a községi választásokat.

Sokszor hallottuk már ezeket a magasabb állampolitikai okokat s kezdjük is megérteni, de hogy miért ne lehetne Szubotícán megválasztani a bunyevácokat és miért ne lehetne Csantaviren a jegyző magyar, ha a nép magyart akar, ma sem tudja megérteni.

Beograd nagyon jól tette a Vajdaság soknemzetiségű népével, ha egyszer egy talpig önzetlen embert küldene hozzánk, aki visszatérve teljesen objektíven informálná feletteseit a Vajdaság helyzetéről, népének lojalitásáról, hűségéről és — szegénységéről, aminek a mai konszolidálatlan állapot az okozója. Akkor talán belátnák, hogy a Vajdaság szerbjei, bunyevácjai, magyarjai és németjei is emberek és az állam teljes jogu polgárai: akiknek teljes szabadságot és jogot kell adni. Akkor talán községi választások is lennének. De nem lennének olyan tisztviselők mint ma. És a községi jegyzők sem lennének ismeretlenek, idegenek, hollywoodi hollandiak, politikusok.

Vagy talán ez az oka annak, hogy...

*

Felebaráti kötelesség, szívesség szép szóért, barátságért, ma teljesen ismeretlen fogalom. Intervenció, közbenjárás,

kijárás lépett a helyébe, kilencven százalékban nem felebaráti alapon. Az intervenció ma kifizetődő foglalkozással alacsonyodott. Ha utlevél kell — menj valakihez, aki interveniál érdekedben. Ha iparendély kell, nem kapod meg kijáró nélkül. Egyszóval semmit, ami törvény szerint megillet, nem lehet megkapni utánjárás, kijárás, intervenció nélkül. És néha az intervenció is nagyon sokat tesz ki.

Sok esetben teljesen fölösleges ügyekben is intervencióra van szükség. És néha akad jóakaratu közbenjáró is. Nem furcsa eset, mert megszoktuk, hogy Bezdán községtől, elvették az egész földjét. Három évig kellett utána járni, míg a

község visszakarta azt a maximumot, amit a törvény neki biztosít. Trikovics Márkó házelnöknek kellett az agrárminisztériumban erélyesen fellépni, hogy a telepéseket telepítsék le Bezdán község ötszázhuszonegy hold földjéről. És végre sikerült.

Az intervenciók is megszűnnének, az adót is könnyebben lehetne fizetni, ha nem centralizálnák annyira az állami ügykezelést és a községek hatáskörébe utalnák vissza mindazt, amit elvettek tőlük. De ehhez községi választások, községi autonómia kell.

Vajjon nem-e lehetne ezt is kijárni? Ugy: Kost was kost alapon.

S. J.

Emlékezzünk régiekről

A magyarországi nemzetiségi képviselők parlamenti küzdelme az anyanyelven történő oktatásért

V.

Maniu Gyula, ez időszerint a romániai nemzeti párt nagyteljes vezére 1907 márc. 13. napján a következőket mondta a magyar képviselőházban:

Vagy szabadság, vagy megsemmítés

Deák Ferenc és kortársai a múlt században felszínre került szabadságesszmék következtében teljesen tisztában voltak azzal, hogy ezen országban, mint olyan országban, melyet több nép alkot, lehetetlen az egyensúlyt, a fennmaradást, az állami élet fejlődését másképpen biztosítani, mint a teljes és tökéletes szabadsággal. Nem akarok mást idézni, csak Deák Ferenc szavait, aki azt mondta, hogy kétségtelen, hogy az állam a nemzetiségekkel szemben csak kétféle eljárás követhet, vagy megsemmisíti őket, vagy pedig teljes szabadságot ad nekik.

És akkor felvetette magában a kérdést, hogy meg lehet-e semmisíteni a nemzetiségeket vagy nem? És arra az eredményre jutott, hogy az államban lakó nemzetiségeket megsemmisíteni nem lehet, nem lehet pedig azért, mert nemcsak ő, hanem hazánk kitünőségeinek egyike, az akkori kultuszminiszter, báró Eötvös József is azt mondta:

»Uraim, egy szabadságra törő népet elnyomni idelg-órág lehet, de megsemmisíteni soha.«

(Ugy van! a nemzetiségek padjain.) Az akkori államférfiak ezen felfogásból indultak ki s legyenek róla meggyőződve, hogy ez egyedül a helyes felfogás, mert csak egyedül ez képes előidézni azt, hogy ebben az országban az állami élet-funkciónak minden alapvető kérdésében egyetértésünk és hogy ezen állam fennállását minden időkre egyaránt biztosítsuk. (Helyeslés a nemzetiségek padjain.)

Egyik nép sem tudja a másik nép kulturáját elsajátítani

Nagyon megköszönöm Apponyi miniszter urnak nagyrabecsiségét, amivel a mi népünk szellemi képessége iránt viseltetik, amikor azt tétélezi fel a miniszter ur az én román népemről, — (Zaj.) — igen az én népem éppen úgy, ahogy én az övé vagyok, — hogy az én népem képes lesz saját kulturáján kívül még egy másik kulturát elsajátítani. Ha a miniszter ur úgy itéli meg, hogy képes lesz az én népem arra, hogy szellemi érintkezésben lévén saját kulturájával még egy másik néppel is összeköttetésbe lépjen és annak kulturájából elsajátítsa, akkor az igen t. kultuszminiszter ur igen nagyra becsüli annak szellemi képességét.

»Az államnyelv kényszere — a nemzeti kultúra eltiprása«

Azonban én erre népemnek legalább nagy, alapvető, széles rétegeit szemben

a miniszter ural, képesnek nem tartom. Az én román népem éppen úgy, mint egyik nép sem a világon, több kulturát nem művelhet. Ez nem létezhetik más-kép, mint saját kulturájával közösségben, mert az a nép, amely a maga egészében és széles rétegeiben két kulturát művel és kettővel él szellemi közösségben

hermairodita nép, mely pusztulásnak indult, melynek nincs jövője.

Miután pedig az én álláspontom az, hogy

minden népnek csak egy kulturája lehet

kétségtelen, hogy az én népemnek kulturája csakis egy lehet és ez a kultúra saját népemnek román kulturája. Azért voltam és vagyok ellen a magyar nyelv tanításának, mert az az én kulturámnak és az ország másnyelvű népei kulturájának letiprására vezet. Ez ellen nemcsak jogom, hanem kötelességem is küzdeni.

»Erőszak és igazságtalanság«

A miniszter urnak egy kívánsága, hogy a magyar nyelv ismerete által minden egyes állampolgár elfoglalhassa az állami életben a legmagasabb polcokat. Felteszem a kérdést, hogy az önök népének annak az óriási tömegéből hányan jutottak el nem a legelső, hanem csak a tekintélyesebb polcokra? Ha percentualiter fejeznék ki ezt az arányt, melyet a magyar nép tömege reprezentál ezen állásokban, akkor belátnók, hogy ez oly csekélység, hogy egy községből egy nemzedéken át talán egy ember sem jut magasabb polcra. Annál kevesebb jutott a mi népünkben.

Egy egész népet egy nyelv megtanulásával kizozni és visszatartani azt egyéb ismeretek megszerzésétől

csak azért, hogy azon népből való ezer ember közül egy-egy valamely magasabb polcra juthasson

tisztára erőszak és igazságtalanság.

(Helyeslés a nemzetiségi képviselők padjain.)

»Keves embernek használ az államnyelv tudása«

Én azon véleményben vagyok, hogy ezen ország központi kormányzatába a hivatalos nyelv lehet a magyar és hogy azoknak, akikre nézve a legmagasabb tanulmányok elsajátítását a törvény előírja a magyar nyelvet el kell sajátítani már csak azért is, hogy meg legyen a lehetőség arra, hogy valaki ezen parlamentben, mint a nép képviselője magyarul beszélhessen és hogy azon polcokat, amelyeknek elfoglalásához a magyar nyelv ismerete méltányosan megkivántatik, tényleg elérhesse és elfoglalhassa, de hogy a népoktatást ezen egynéhány ember kedvéért irányítsák és hogy az egész népoktatás terén ezen egynéhány ember kedvéért kötelezővé tegyék a magyar nyelv

oktatását, ezt sem én, sem senki nem fogja elfogadni, aki ebben a kérdésben elfogulatlanul ítél.

A nép igazi érdeke

Micsoda érdeke lehet a magyar elem sokaságának abban, hogy az én román népem az ő falujában tud-e magyarul, vagy sem.

Felkiáltások: Az ő érdekükben!

Maniu Gyula: Annak a népnek érdekeit megvédjük mi. Mi védjük meg mindig és soha sem önök.

Az államnyelvnek a népiskolákba való erőszakos bevezetése és forszírozása nem áll a magyar nép érdekében.

Ellenkezőleg, nagy hátrányára szolgál, mert a magyar nyelv erőszakos forszírozása által a magyar néppel szemben tért fog hódítani a nemzetiségek idegenkedése, ami semmiképpen sem fog hozzájárulni ahhoz, hogy ezen ország viszonyai konszolidáltassanak és hogy ezen ország jövője és biztonsága megerősítség.

Mikor a korábbi törvényeket meghozták, anélkül, hogy mi román nemzetiségi párt itt képviselve lettünk volna, most amikor szintén jönnek egy törvényrel, amely a magyarul nem tudókat kizárja, erkölcsi kötelességünknek tartjuk, hogy a leghatározottabban tiltakozzunk az ellen, hogy az egyes állami intézményekben való részvétel a magyar nyelv tudásától tétessék függővé. Az ilyen intézkedések semmi egyébre nem alkalmasak, mint arra, hogy bebizonyítsák azon évtizedek óta hangoztatott felfogásukat, hogy

mi különös szabályok alá vétetünk mert kisebbségek vagyunk,

sérelmesen és önkéntől eltérő módon kezeltetünk. Hiába jönnek önök azzal, hogy nem kívánhatunk kiváltságos helyzetet, mert a világ látni fogja s mi érezzük, hogy önöknek van kiváltságos helyzetük, mellyel minket háttérbe szorítanak és minket nem kezelnek ugyanazon módon, mert ezek a kiváltságok csak önököt illetik meg az önök által hozott törvényeknél fogva.

A cseka halálpincéjétől — a kényszermunkatáborig

(Szemelvények a naplóból)

Irta: Grób Imre

Harmadik közlemény

Élet a halálpincében — Bucusorok a falakon — Reggeli: forróviz, ebéd: leves egy darab lóhussal, vacsora: egy kanál főtt buza — Kaland egy darab kenyér körül

Az eddigi közlemények tartalma:

Az ellenforradalmat leverik, a hatalmat a szovjet veszi át. 1920 aug. 19-ikén a szerzőt letartóztatják. Letartóztatása után kihallgatásra viszik, megígérik neki, hogy szabadonbocsátják, ez azonban nem következik be. Visszaszállítják a »halálpincébe«, ahol két nap alatt száznyolc ártatlan embert végeztek ki borzalmas kegyetlenségekkel, a cseka rendeletére

Miközben az angol a néhány napelőtti kivégzés részleteit elbeszéli, megmutatja nekem és 2 társamnak, a pince lépcsőjénél a friss véryomokat. Felhívja figyelmünket a falakra is, amelyek tele vannak felírásokkal. Bucusor bucusor mellett. Sok még a régebbi hónapokból. De éppen elég augusztus 16. és 17-ikéről is. Ezek a bucusorok több-kevesebb változással így szólnak:

»Kérlek benneteket, kik ezt olvassátok, ha kiszabadultok, értesítsétek szegény feleségemet, aki lakik, Kráksznojarsk, ilyen- és ilyen ucca és házszám alatt, hogy szerencsétlen férjét, 1920 augusztus 16-ikán, éjjel, a cseka pincéjében ártatlanul agyonlőtték. Isten veletek. Aláírás.«

... Mindez, amit itt láttam és hallottam, rémes hatással volt reám. Lelkiállapotomat még rettenetesebbé tette az a körülmény, hogy fogalmam sem volt róla, mivel vagyok vádolva, s hogy tulajdonképpen mit akarnak velem. Nem akarnak-e valami ellenforradalmi ténykedést reám bizonyítani, vagy azt, hogy a szovjetnek ellensége vagyok. Ezért halál jár. Annak a sok ideges embernek a látása, aki velem együtt ült — még idegesebbé tett. De uralkodtam magamon — parancsoltam az idegeimnek s elhatároztam, hogy erős leszek. Erős az utolsó pillanatig. Még ha puskacső elé állitanak is. Ha kell, meghalok — de úgy halok meg akkor is, ahogy férfihöz illik.

... A pincében, a cseka embereivel szemben, a rendért a »starosta« volt a felelős. Ő is fegyenc volt. Maguk a fegyencok választották meg saját kebelükből erre a magas állásra. Addig viselte hivatalát, míg ki nem szabadult, vagy el nem csapták — s helyette mást nem választottak.

Az összes fegyencet a »starosta« osztotta be tízes csoportokba. Egy ilyen

tízes csoportnak a neve »deszjatka« volt. A deszjatka parancsnokait is a starosta nevezte ki.

Ha munkára fegyenc kellett, az őparancsnok a starostával tárgyalt. Neki adott parancsot, hogy hova, hány embert vezényeljen. A starosta erre megjelölte, hogy a sorrendben melyik tízes csoportok következnek s hogy a deszjatka-parancsnokok hova hány embert állítsanak.

Itt aztán nem volt se kivétel, se protekció. Mindenkinek kellett dolgozni. Maguk a fegyenc ellenőrizték, hogy a starosta ki ne hagyjon valakit.

A munkásokért szuronyos örök jöttek a pincébe. Ők kísérték a fegyencet a munkahelyre és vigyáztak arra, hogy senki a munka alatt meg ne szökjék. A munka befejezése után minden egyes embert névszerint adtak át az őparancsnoknak — a »karaul-nacsalnik«-nak.

Rendszerint magában a cseka épületben dolgoztunk. Nagy ritkaság számba ment, ha egyes megbízhatóbb embereket a csekan kívül alkalmazták. De ekkor is csak a cseka közvetlen közelében és kettős őrséggel.

Nyolc napig ültem ebben a halálpincében. Ez alatt az idő alatt egynéhányszor istállót takarítottam, az udvart söpörtem, tisztogattam a pincét, autót és kocsit mostam.

... Étkezés naponta kétszer volt. Déli tizenkét órakor az ebéd és este hatkor a vacsora. Reggelire csak forró vizet kaptunk »kipjatok«-ot. Akinek volt teája, az beledobta a vízbe, s így itta. De hát hány embernek volt teája? Hogy a cukorról ne is beszéljek. Ez olyan ritkaság volt ebben az időben Oroszországban, mint a fehér holló. Halandó embernek nem igen jutott belőle. Így aztán megittuk a forró vizet minden nélkül.

A kenyereket is reggel kaptuk. Egyszerre az egész napi adagot. Fejenként egy orosz fontot, 410 grammot. Ezt a starosta vételezte fel — annyi főre, ahányan a pincében ültek. A starosta a deszjatka parancsnokok között osztotta szét a kenyeret, ezek viszont közöttünk. A deszjatka parancsnokok a nekik kiadott kenyeret feldarabolták. Annyi részre, ahányan csoportjukban voltak. Ezután egy fegyenc — minden nap más — arccal a fal felé fordult, ugyhogy a starostát ne lássa s a starosta »kamu«-»kié« kérdésre megmondta, hogy a

starosta kezében levő kenyéradag kié legyen. Így történt naponta a kenyér kiosztása.

Az ebéd egy levesből állott és néhány darabka főtt lóhúsból. Ezt a szakácsok osztották ki a pince előtt az udvaron. A ki az adagját megkapta, az visszament ismét a pincébe.

A vacsora egy evőkanál főtt buza volt. Persze zsír és minden egyéb nélkül. Ez volt az egész napi étkezés.

Négy magyar katona volt a szakács. Ők is fegyencek voltak. Szökés miatt voltak bezárva s már hónapok óta ültek. Ott feküdtek ők is az emeleten, az én szomszédságomban. Így aztán délben is, este is, amennyire a többiektől lehetett, én is, meg két társam is, protekciós adagokat kaptunk. Egy kevés több levest és egy-két szebb husdarabkát.

Vacsora után minden nap »poverka« volt, »ellenőrzés«. Ekkor a pincéből mindenkinek az udvarra kellett mennie. Itt gyülekeztek benünket és összeszámláltak. Ezután minden özet csoportból egy-egy ember visszament a pincébe s azt nagyjából kitarították. Igazán csak nagyjából, mert az egész tisztogatásra legfeljebb csak tíz perc állott a rendelkezésre. Pedig éppen elég szemét volt a pincében. Ételmaradékok, sár, papirdarabok, cigaretta végek stb. Olyan piszok, hogy azt leírni nem lehet.

Hetekenként kétszer, szerdán és szombaton, »peredácsi« volt. Ez mindig ünneppnapot jelentett a pincében. Ilyenkor a hozzátartozók vagy ismerősök megjelentek a cseka épülete előtt s kosarakban kenyeret, tejet, húst, kalácsot és egyéb ételműt hozták be a foglyoknak. A csomagokat az őrpáncsnok vette át, a »karantáncsalnik«. Ő megvizsgálta, hogy nincs-e benne elrejtve irás vagy más, meg nem engedett tárgy s a csomagot az őrség útján leküldte a pincébe, annak, akinek címezve volt. Minden csomaghoz egy papírszeletke is volt mellékelve. Ezen nyugtázta a címzett a csomag átvételét. Hogy ez a nyugta ismét visszakerüljön annak a kezébe, aki a csomagot leadta, arról is az őrpáncsnok gondoskodott.

A »peredácsi« mindig rendben ment. A csekán is, meg a börtönben is. Talán semmi olyan rendben nem ment Oroszországban, mint éppen ez. Ebből valószínűleg becsületbeli kérdést csináltak az oroszok. Hosszu oroszországi fogságom alatt nem emlékszem, hogy egyszer is hallottam volna, hogy valakinek a »peredácsi«-ját ellopták volna.

A mikor társaink megtudták, hogy a csekán ülünk, azonnal gondoskodtak róla, hogy legalább kenyérünk legyen. Más nem tudtak küldeni. Szegényeknek maguknak sem volt mit enni. Rólam egy fiatal tényleges hadnagy gondoskodott. Lovász Bódog. Velem együtt dolgozott a nemezgyárban s velem is lakott, együtt, egy szobában. Ez a derék fiú a maga egy font kenyéradagjának a felét naponta a félre rakta, hogy azt nekem beküldhesse.

Mint tényleges magyar tiszt nem jöhetett oda a csekához, mert lefoglalták volna. Oda küldte tehát a kenyérrel az én jó, öreg, volt tisztiszolgámat, a derék, becsületes Kummer Istvánt, akit a nemezgyárba is magammal hoztam s aki az utolsó percig, még a vörösök alatt is kitarított mellettem.

Ez a Kummer István, amilyen derék és becsületes, époly naiv is volt. Fogta a kenyeret, amit Lovász barátom átadott neki és eljött a cseka elé. A véletlen sors azt akarta, hogy éppen egy magyar elvtárs álljon akkor a cseka kapujában őrt. Ezt szölitotta meg Kummer István. Természetesen oroszul, miután az illető orosz egyenruha volt s így nem tudta, hogy kívül áll szemben.

Az elvtárs magyarul válaszolt s megkérdezte őt megegyeszer, hogy kit keres.

— A Grób kapitány urat — felelte naivan, most már magyarul Kummer István.

— Kicsoda? — kiáltott rá az elvtárs.

— A Grób kapitány urat — felelte még egyszer a jó öreg Kummer.

— A kapitány urat!? Majd adok én magának kapitány urat Kicsoda maga? — Én a Grób kapitány ur tisztiszol-
gát vagyok s kenyeret hoztam neki.

Adja át neki elvtárs a kenyeret és mondja meg neki, hogy a Lovász hadnagy ur küldi.

— »Micsoda?! Maga a »kapitányi ur« tisztiszolgája. Hát nem tudja maga, hogy ma már nincs se kapitány ur, se hadnagy ur, se tisztiszolga? Nem tudja, hogy ma csak elvtárs létezik. Na majd adok én magának! — ordított a méregtől kékülve-zöldülve az elvtárs. Vissza vigye azt a kenyeret, de rögtön, mert mindjárt bedugom magát is oda a »hadnagy urával« együtt a »kapitány ura« mellé. Majd adok én maguknak. Magának is, meg a hadnagy urának is. Hol lakik a hadnagy ura?

Kummer megmondta, hogy hol lakik s hogy a nemezgyárban dolgozik — alig néhány száz lépésre a csekától. Ezután távozott. Ment vissza a nemezgyárba, hogy vissza vigye Lovásznak a kenyeret és megjelentsen neki, hogy mi történt.

Nem sokkal ezután a magyar kommunista is megérkezett az üzembe és ott Lovász elvtársat kereste. Neki ugrott, leszidta és felelősségre vonta, hogy honnan vette azt a kenyeret, amit nekem beküldött.

Csakhogy Lovász sem volt éppen az az ember, aki megijedt a saját árnyékától. Kikérte magának azt a hangot és kikérte magának, hogy valaki beleavatkozzék abba, hogy ő mit csinál azzal a kenyérral, amit a saját szájától von meg.

Erre a vörösgárdista elvtárs még jobban ordított. Szidta az összes magyar tisztet, akik a nemezgyárban dolgoztak, hogy mindanyian ellenforradalmárok, miután egy ellenforradalmárt támogatnak és kijelentette, hogy ha ez még egyszer előfordul, az egész üzemet lefogja tartóztatni. Ezzel sarkon fordult, nagy dühösen becsapta maga után az ajtó és távozott.

Százmillió dolláros délamerikai ajánlat az Adria-vasut kiépítésére

Petrinovic Fran, chilei jugoszláv nábob pénzeszoportja akar vállalkozni — Báró Rajacsich József nyilatkozata a vasutépítési tervről — A november 16-iki vasutépítési ankéten szóba kerül az Adria-vasut kérdése is

A közlekedésügyi miniszter november 16-ára ankétet hívott egybe, hogy azon kikérje a gazdasági körök véleményét, hogy az ország gazdasági érdekei szempontjából milyen sorrendben tartják kívánatosnak a létesítendő új vasuti vonalak kiépítését. Természetesen ezen az ankéten szóba fog kerülni az Adria-vasut ügye is, mely a Vajdaságot annyival is inkább közvetlenül érdekli, mert a terv szerint a vasutvonalnak, amely Splitnél torkollik a tengerpartba, Pansevónál lesz a kiinduló pontja és így tulajdonképpen a Vajdaságot köti össze a tengerparttal és olyan perspektívát nyit a Vajdaság számára, amelyek a légvérmeseb reményeket is tulszárnyalja.

Petrinovic Fran, chilei jugoszláv nábob tudvalevőleg hazája iránti szeretetből rendkívül kedvező ajánlatot tett az Adria-vasut kiépítésére és kiaknázására. Petrinovic Fran ezidőszereint szűkebb hazájában, Dalmáciában időzik hozzátartozói látogatására és jugoszláviai tartózkodását arra is fel akarja használni, hogy az Adria-vasut ügyében tett ajánlatának sorsa iránt érdeklődjék. Petrinovic Fran néhány nappal ezelőtt a »Politika« egyik munkatársa előtt nyilatkozott többek között az Adria-vasut ügyében tett ajánlatáról és kijelentette, hogy az amerikai pénzeszoport, amelynek ő áll az élén, báró Rajacsich József nagybirtokost, volt képviselőt bizta meg a tőkecsoporthoz képviselővel és a tárgyalások vezetésével.

A Bácsmegyei Napló munkatársa felkereste báró Rajacsich Józsefet és megkérte, hogy tájékoztassa a közvéleményt az Adria-vasut ügyében tett amerikai ajánlat eddigi ismeretlen részletei felől, az ajánlat sorsáról és arról, hogy a november 16-iki ankéten milyen vonatkozásban kerül szóba az Adria-vasut ügye.

Rajacsich József báró a következőket mondotta:

A chilei multimilliomosok

— Az Adria-vasutra egy délamerikai pénzeszoport tett ajánlatot, amelynek élén Petrinovich Fran, az ismert chilei horvát dollár-multimilliomos áll. Petrinovich huszonhét évvel ezelőtt, mint 17 éves fiatalember került ki Dél-Amerikába. Dalmáciából menekülnie kellett, mert mint exponált szerb nacionalistát a dalmáciai osztrák hatóságok üldözték. Chileben a nagystílű ember hatalmas munkával óriási vagyomra tett szert. Társult Baborizával és két évvel ezelőtt a másik délamerikai krözussal Bánáccal. A három zseniális ember ma a világ legnagyobb chilei salétromgyárainak tulajdonosa. Vállalataiknak tíz millió font sterling befizetett alaptőkéjük van. A gyártelep közelében most nagyszabású saját kikötőt építenek. Van azonkívül 150.000 tonna ürtartalmu hajóvállalatuk. A vállalat központja Londonban székel, ahol Bánác állandóan tartózkodik. Petrinovich ismeretes arról, hogy minden jugoszláv kulturintézményt bőkezűen támogat.

Az adriai vasut bácskai kapcsolatai

— A kormányhoz benyújtott terv szerint a vasutvonal Pansevónál indulna ki és Beograd, Valjevó, Szarajevón át Splitbe vezetne. A vonal Sapotinknál elágazódna és Zvornik, Bjelinán át Illok-Bácska-Palánkáig vezetne. Palánka lenne a bácskai, a magyarországi és a csehszlovákiai tranzitőkereskedelem gócpontja. Ott raknák át vagonokba a Dunán Magyarországból és Csehszlovákiából hajón tranzit érkezett árut és viszont a tengeren jött árut dunai hajókba.

— Ennek a vasutnak az ország gazdasági érdekei szempontjából felmérhetetlen nagy jelentősége van. Az 504 kilométeres vasutvonal az ideálisan legrövidebb uton szelné át az országot és 90—110 millió dollárba, vagyis 5 és fél milliárd dinárba kerülne, annyiba, amennyi az egész jugoszláv bankjegyforgalom. Tisztázandó még az a kérdés, vajon gőzerőre vagy villamoserőre lenne ez a vasut berendezve és egy- vagy kétvágányu lesz-e? Az 504 kilométeres ut amerikai méretű 34 tonnás megterhelést kibíró alépítménnyel és gőzerővel hajtott angol mozdonyokkal Pansevóról Splitig 8 óra alatt lenne megtehető. Villamoserőre való berendezésnél 6 óra volna elegendő. Szinte elképzelhetetlen perspektíva: Hat óra alatt Pansevóról a tengeren lenni.

Az építkezés közgazdasági előnyei

— De mindezekon kívül más közgazdasági nagy jelentősége is volna ennek a vasutnak. Helyreállítaná az állam külföldi hitelét. A világ látná az amerikai tőke bizalmát, megváltozna a hangulat. Ezenfelül a 110 millió dollárból legalább 45—50 millió dollár az országban maradna munkabérek és anyagbeszerzésre és gyarapítaná ezzel a nemzeti vagyont. A vasut építésével szociális és kulturális

kérdések is megoldásra kerülnének. Hatvan-hetvenezer munkanélküli éveken át tartó munkához juthatna. Kulturális szempontból többek között a mai műegyetemi hallgatóságnak módjában lenne a legmodernebb amerikai vasutépítési, hidépítési, alagutépítési tanulmányozni. Ha villamoserőre rendeznék be a vasutat, a Drina, Neretva, Boszna és a többi folyó eddig kiaknázatlan víztömegei oly hatalmas villamostelegeket tarthatnának üzembe, amelyek nemcsak a vasutat, de szinte az egész országot elláthatnák villamosárammal és a legkisebb falu asztalosgyalupadját villamoserő hajtáná. Gyártelepek létesülnének. A spliti Casteli öbölben nagyszabású kikötő létesülne, elevátorokkal. A vasut csak kezdete volna annak a renaissancekor-szaknak, amely itt bekövetkezne. 36 kilométer alagutvonal van tervbevéve, ezek között van egy kilenc, egy hét és fél kilométeres alagut is. Szóval Jules Verne fantáziájára való perspektívák nyílnak meg.

Mit adnak és mit kérnek az amerikaiak

— Petrinovich és pénzeszoportjának ajánlata a következő: A tőkecsoporthoz felépíti a vasutat öt év alatt és pedig saját tőkájával, amelynek ellenében 75 évre kihasználási jogot kap a vasutra. Létesít tengeri kikötőt, elevátorokat, fűtőházakat és a dunai kikötőket is megépíti, hogy a várható nagy forgalmat lebonyolíthatassák. Az állam a 75 év alatt évi nyolc százalékot fizet ammortizáció és kamat fejében, de jogosítva van az állam 25 év múltán a vasutat megváltani s ez esetben levonhatja a befektetett összegből az állam által már addig törlesztett összegeket. A tőkecsoporthoz részvénytársaságot alakít, amelynek 11:1 arányban kötvény és részvénytulajdonosok lesznek. Az állam a kötvénytulajdonosoknak garantálja a nyolc százalékot, ellenben a részvényeseknek nem. Az építkezés és az üzem az állam ellenőrzése alatt áll, míg a kezelés önálló és az amerikaiak kezében volna.

— Ezek nagy körvonalakban az amerikaiak ajánlata. A november 16-iki ankéten ismét szóba kerül ez a nagyfontosságú kérdés, amely nemcsak országos kérdés, de elsősorban is vajdasági érdekek is. A Vajdaság hat óra alatt a tengeren lehetne. Hogy mit jelent ez, azt csak nem kell bővebben magyarázni.

Érthetetlen, hogy az Adria-vasut kérdése ennek dacára még késik, ahelyett, hogy két kézzel és boldogan kapnánk utána, mint olyan terven, amely korszakalkotó Jugoszlávia történetében.

Mayor József

Minden

háztartásban található elhasznált bőráru: barna cipők, irattáskák, utitáskák, bőrszékek stb. amelyek Brauns-féle

„VILBRA“ bőrfestékekkel

bevonva — olyanok lesznek, mint az új.

Az átfestett bőráru örömet szerez Önnek is

Vilim Brauns festékgár Celje

Lakodalmi és keresztelői torták és sütemények

jól elkészítve izléses kivitelben
olcsón kapható

STEINER CUKRASZDÁBAN
SUBOTICA TELEFON 206. 9077

Becskereki krónika

Becskerek békés vidéki város, amelynek nyugalmas esőndjét csak ritkán zavarta meg egy-egy izgalmas szenzáció. Az egész nyáron nem történt semmi nevezetes esemény Becskereken, amíg csak be nem következett a Temmer-féle kegyetlen rablógyilkosság, amelynek még ma sincsenek meg a tettesei. Azóta is csend van egészen a legutóbbi idő-kig, amikor különösképpen tömegesen zudulnak Becskerekre a szenzációk.

Cuberka hivatalban

Az első izgalom akkor érte a békés becskerekieket, amikor a nyolcszáz ezer dináros vasúti kasszarablás híre elterjedt közöttük. Az eltűnt hatalmas összeg éppennyig izgatta az emberek fantáziáját, mint annakidején Kecskeméty Győző bravuros sikkasztása. Aztán, hogy a nyomozás nem vezetett eredményre, az érdeklődés lassan alábbhagyott, hiszen minden csoda három napig tart, és ma már nem is tudja senki, hogyan áll ennek a nagyarányú lopásnak az ügye. Az utolsó esemény, ami ebben a dologban történt, tegnapelőtt folyt le minden feltűnés nélkül: Cuberka Alekszander vasúti pénztáros, akinek a kasszáját kirabolták és aki hetekig ült érte vizsgálati fogságban, visszakarta állását a vasutnál. Két nap óta újból szolgálatot tesz a begaparti állomáson, ámbár jelenleg nem kezel pénztárt és ráérő idejében elmélkedik azon a titkon, miképpen nyithatták ki azt a kasszát, amelynek egyetlen kulcsa a párnája alá volt elrejtve.

Készül a katolikus béke

A másik nagy esemény, ami tartósan nyugtalanítja a becskereki közvéleményt: a katolikus hívők és egyházi főhatóságok között kitört háborúság. Ez a harc, amelyre eddig alig volt példa a katolikus hitéletben, még ma is módifolott izgatja a kedélyeket, mindenki azt kérdezi, mi lesz ennek a vége. És a legkülönbözőbb jóslásokat lehet hallani: Kovács preláts elfogja hagyni Becskereket; Várady fel fogja adni a harcot, hiába, a klérus ellen nem lehet harcolni; Rodics érsek elkedvetlenedik és lemond apostoli adminisztrátori tisztségéről, a melyben Kovács preláts lesz az utódja; Kovács majd megcsinálja a békét, úgy, ahogy mesélta a háborút; ha nem engednek a papok valamennyien, áttérünk a református vagy evangélikus egyházba... Olyan sokféle kombináció hallatszik a kibontakozásról, miközben — úgy hallatszik — a kulisszák mögött a legnagyobb titokban folyik az akció, amely hivatalosan van a kibékülést előkészíteni. Hogy miben áll ez az akció, azt senki se tudja, hivatalosan le is tagadják, de hiába, ez már benne van a levegőben, a hívők érzik a béke közeledését...

Hatvan toria

A legnagyobb szenzáció mégis dr. Gots Endre letartóztatása volt, amely még ma is állandó beszédtárgya Becskereken és úgy látszik az is marad mindaddig, amíg az ügy végleges befejezést nem nyer. Talán a legérdekesebb az egész kinos ügyben az, hogy a letartóztatás nagy mértékben megnövelte dr. Gots Endre tekintélyét és népszerűségét. Barátai és tisztelői virágosóval halmozták el szobáját, mikor a fogházból kikerült és mondják, hogy beteget hatvan tortát vittek neki ajándékkul rajongásuk dokumentálására. Bizonyára nagy örömet fog okozni Gots tisztelői körében az az értesülés, hogy a beogradi orvosi kamara a napokban foglalkozott Gots Endre dr. ügyével és kimondta, hogy semmi okot sem talál arra, hogy betiltsa Gots orvosi gyakorlatát. Most már csak a bírói ítélet van hátra, amely végleges döntést hozzon ebben a kérdésben és ez az ítélet is úgy tudjuk, még ez év folyamán bekövetkezik...

Az Ördög publikuma

Egy műkedvelőelőadás minden eddigi szokástól eltérőleg valóságos szenzációja lett Becskereknek. A szenzációt egyrészt a játékosok pompás alakítása hozta meg, amelyhez hasonló még nem produkáltak Becskereken. A másik szenzációt a közönség nyújtotta az által, hogy háromszor zsúfolásig megtöltötte a nézőteret az »Ördög« becskereki elő-

adásain, holott eddig az volt a meggyőződés, hogy operetten kívül más műfajhoz nem lehet Becskereken közönséget kapni. A darab és az előadás annyira vonzotta a közönséget, hogy még olyanok is eljöttek, akik egy szót sem értek az előadásból. Ott volt például Csobanics Vitomir, egyik tekintélyes becskereki polgár, aki azonban egy szót sem tud magyarul és ott volt Mayer Aurél, a nagyszerű bankigazgató, aki azonban annyira nagyot hall, hogy az

előadásból csak a fess lábakat és Engel Maca izgatató vetkőzését tudja élvezni. Valaki megkérdezte Csobanicstól, aki a második felvonás végén lelkesen tapsolt:

— Hogyan, Ön érti ezt a magyar előadást?

Mire Csobanics mosolyogva felelt.

— No, nem egészen. De nem baj, mert amit nem értek, azt megkérdem Mayer Auréltól. Ő megmagyarázza...

(h. j.)

TERE-FERE

Szabad-e az orvosnak ölni? A régi kérdés, hogy az orvosnak szabad-e megváltani szenvedésétől gyógyíthatatlan betegségben szenvedő páciensét, ismét homloktérbe kerül abból az alkalomból, hogy a francia esküdtek fölmentették egy orvost, aki egy rákbeteg aggastyánt erős morium-oltásokkal segített át az életből a halálba.

Ez a kérdés még nincs elintézve. Vajon milyen felelősség terheli az orvost, vagy a beteg rokonait, hozzátartozóit, az ápolókat? Szabad-e a beteg nevében cselekedniök, a tudta és beleegyezése nélkül? Nyilván nem.

Sokan Napoleon kinyilatkoztatását idézik, aki három tisztjét, mikor megkapta a pestist, egyszerűen megöletett. *Chronique Medicale* a vitának egész kis tanulmányt szentel, ebben aztán pontosan elmondja, hogy mit felelt Napoleon erre vonatkozólag, mikor Szent Ilona szigetén száműzetésben volt:

—Az, amit ön állít — szölte a nagy Napoleon — az igazságnak csak egy része: ez a három ember megkapta a dögvészt, mindössze huszonnégy óráig élhetett volna. Nekem indulnom kellett, tanácskoztam Desgenette-tel, hogyan szállítsam el őket, az azt felelte, hogy ez a három beteg elterjesztené a ragályt a hadseregben s azonkívül is csak céltalanul szenvedne. Erre azt tanácsoltam, adjon nekik nagy adag ópiumot, legalább fájdalom nélkül halnak meg, nem kerülnek török fogságba. Az orvos — milyen becsületes ember volt — azt válaszolta, hogy az ő mestersége gyógyítani és nem ölni. Így hát ezeket az embereket a sorsukra hagytuk. Lehet, hogy az orvosnak igaza volt, de azt amit számukra kértem, hasonló esetben magam számára is kértem volna. Aztán sokat gondolkodtam erről az erkölcsi kérdésről, meghallgattam mások véleményét is, azon a véleményen vagyok, hogy mindig helyes az, ha megvárjuk a végzetünket. Így gondolkodtam akkor is, mikor egyik barátom Duroc arra kért, hogy öljem meg, mert rettenetes hassebbel feküdt a harctéren...

Furcsa kis hírek. Nemrégiben temették el Prágában Patockát a garázstulajdonost, az automobilegyesület elnökét. Patockát az uccán gyilkolta meg két ember, aztán elrabolta gépkocsiját, el akarta adni egy vidéki nagyiparosnak. Az automobilegyesület különös pompával temette el. Sok száz autó követte a ravatallá alakított autóbust, melyen koporsója nyugodott. Prága sofőrjei a gyász jeléül öt percig megálltak a városban, hogy így hódoljanak emlékezetének.

Lippe utolsó uralkodó hercege, Leopold herceg jelentkezett Detmond városházában, arra kérte a polgármestert, hogy hivatalból rendeljen ki melléje ügyvédet, mert nincs annyi pénze, hogy az állam ellen megindítandó perében az ügyvédjét megfizethesse. Lippe volt hercege elvesztette birtokát, mind az államra szállott. Most ezt akarja visszapörölni. Legendás vagyona, minden készpénze elveszett az inflációban, mindössze egy kastélya maradt, melyet tartoztatni sem tud. Detmond polgármestere intézkedett, hogy herceg megkaphassa az ingyenes ügyvédet.

Hogy zsákmányolták ki Mussolinét? Francia könyv jelent meg Mussoliniről, a szerzője Louis Roy, aki azokat a lélektani, társadalmi okokat kutatja, melyek megmagyarázzák a fasizmus, lét-

rejtését. A könyv egyik érdekes fejezetében a szerző Mussolini szocialista multjával foglalkozik.

— Nem lehet azt állítani — szölte a szerző — hogy az a tanító, aki ott hagyta az állását Gualtieriben s aztán Svájcba menekült, hogy ottan nyomorogva a szabadságért küzdjön és társadalmi tanulmányokat folytasson, hazug volt s nem volt hazug a háboru előtti antiparlamentáris, antidinasztikus, antiimperialista újságíró sem. Ez az ember őszinte volt. Még az *Avanti* szerkesztőségében is kizsákmányolták őt, noha ő csinálta belőle az olasz proletáriátus legnagyobb újságját. Mussolini tudta, hogy visszaélnék szegénységével, családapai helyzetével (már nős volt s gyermeke is volt): Mindössze ötszáz lírát kapott, jóllehet mások, sokkal értéktelenebbek nála, hétszáz líra fizetést huztak.

Valera így ír Mussolini gazdájáról:

— Az *Avanti* volt Olaszországban a legrosszabb hely. Gyalázatosan fizetett. Tulajdonosai zsigoriak voltak, kapzsiak, megvásárolhatók, kiéhezettették azokat, akik karmaik közé kerültek. Azaz a mentéssel, hogy a szocializmus szegény és küzd a burzsoáziával, szegyenletes éhbéreket adtak munkatársáiknak. Azok az alakok, akik ezt a lapot szerkesztették, ingyen kéziratokat és fordításokat követeltek. Mussolininak gyakran nem volt mit ennie akkor, mikor a szerkesztők 20, sőt 25.000 líra fizetést huztak.

Azt is meg tudjuk, hogy Mussolini mint újságíró gyakran rongyos volt. Frakkja sem volt, hogy megjelenhetett volna — amint a hivatása követelte — az estélyeken, az ünnepi fogadtatásokon.

Mi történik most a Marsban? Ismét Marsról beszélnek. A meudoni csillagvizsgáló hatalmas lencséivel a Mars színváltozásokat észlelnek. Egy nagy sűrű földszáv tünt föl, körülbelül 200—700 kilométer hosszú, ez a földszáv folyton sötétebb színűvé vált s most violás-zöldes színben mutatkozik.

Egy másik barna földszáv viszont világospiros színt mutat, egészen bedereangi a sarki gömbösüveget és eltűnteti azt a zöldesen ragyogó fényt, melyet előbb észleltek. Az egyenlítői tengerek partjain ilyen színváltozások eléggé gyakoriak.

Mint hogy ezek a színek összefüggésben vannak az évszakok váltakozásával, azt következtetik, hogy az ottani tenyészet, a különböző nekünk ismeretlen erdők és gabonemiek virágzása okozhatja ezt a színváltozást.

Felöltik egy másik kérdés is: Vajjon a Mars ritka levegője alkalmas-e arra, hogy ott ne csak növények, hanem hozánk hasonló emberek is éljenek.

A csatornák, melyeket hajdan emberalkotta műveknek tekintettek, a legújabb műszerek észleletei szerint csak földtani alakulatok, völgyek és hegyek melyeket hatalmas tenyészet borít. Hogy tehát a Mars van-e valami emberi kultúra, azt még nem vagyunk képesek megállapítani, de bizonyos, hogy ez a bolygó nem az a halott és meddő világ, melyet Newton föltételezett, hanem *Flammarión* és *Schianarelli* élő világa s a jövőben ebben a tekintetben még sok meglepetéssel fog szolgálni, ha nem is nekünk, az unokáinknak mindenesetre.

Mahorren véres ünnepe Taheránban. Mahorren: a gyász és az ünnep hónap-

ja, a muzulmán holdév első hónapja, egész Perzsiában Imani Hasannak és Husseinnek van szentelve, akif Perzsia még magánál a prófétánál is jobban tisztelte. Mahorren hónapjának tizedik napján a vallásos önkivület tetőfokára hágtok. Heten követtek el öngyilkosságot önkivületükben. Egy szemtanu így meséli el a történeteket:

— Teherán uccáin százával állanak a fehér gyolcs-ingbe öltözött emberek, fejük le van borotváltva, nagy sebek tártonganak koponyájukon, arcukon vér csorog ingeikre, melyek iszamósak a vértől. Mindnyájan önmaguknak hóhérolói és pribékjei, táncolnak s hadonásznak a nagy kardjaikkal, fejüket koncolják. Sok sebből véreznek, már alig állnak lábukon. A tömeg uszítja őket. Nők üvöltötenek. Egy három éves kisfiu ül az apja karján, az ő homloka is vézrik, vékony vérszalag szivárogo arcocskájáról. Őt is elhozták ide, hogy megtanulja, mit kell cselekednie ezen a nagy ünnepen. »Hassan! Hussein!« — ordítanak. Az egyik őrjöngő egy táncoló sor végén küszködik, hogy el ne aléljon, majd végigvágódik a földön, hordágyra teszik, mint egy részegyet. De még egyre ordít. Egyik kezével a vézró szeméhez kap, melyet a kardjával vert ki. Aztán mozdulatlan marad, kiadja a lelkét, egyike azoknak a hét halottnak, kit ebben az évben temet Teherán. Mások ahhoz a kis piszkos patához futnak, amely végigcsörgögedez a piacon, abban mosakodnak, a víze már rózsaszín a sok vértől. Késő estig tart az őrjöngés, egész Teherán sikong és vézrik, folyton ez hallik: »Hassan, Hussein! Hassan! Hussein!«

*

Moszkvai irodalmi asztal... Calzini, aki ezidén Moszkvában tartózkodik, szemléletes képes fest a mai orosz írókról. Az írók éjfékor ülnek össze vacsorázni ebben a forradalmi Moszkvában is, ahol júliustól szeptemberig takarékosági szempontból nem égnek az uccai gázlámpák. Nem könnyű megtalálni a Don Gherzen házát, melyet a forradalmár bölcselő nevével neveztek el a Tverskoj-köruton, mely sötét és nyüzsgő a színházakból, analfabéta tanfolyamokról, mozikból haza tóduló tömegetől.

Hétfőn az újságírók jönnek össze, pénteken az irodalmárok. Az írók fiatalok, majdnem gyerekek, elbeszéléseket, regényeket, lírai verseket írnak. Ezek 1920-ban és 1921-ben a Leningradon alapított *Művészek házában* laktak, ahol hajdan — a cári uralom idejében — a *Központi bank székelt* a Nevski prospekt és a Mojka sarkán. Ennek a padlóját akkor csupa nyugta, takarékkönyv, váltóúrlap borította, a kapitalista világrend roncsai, főkönyvekkel tüzeltek, hogy melegedhessenek mellette. A forradalom első éveiben az életnek nem volt formája, úgy süvöltözött, mint valami orkán. Oroszország legnevesebb tehetségei *Blok*, *Jessenin* ekkor pusztult el.

Akik megmaradtak, azok most itt ülnek az irodalmi asztalnál, mely már fehér terítővel van takarva és a vendégek címekkel ékes, koronás ezüst evőszerekekkel esznek, melyeket az elmenekülő arisztokraták adtak el.

Néhány írófej ebből a társaságból:

Lidin Moszkvában született, harminckét éves, az apja vállalatában dolgozott a cári uralom alatt, aztán keleti tudományokkal foglalkozott. A világháborúban a nyugati arcvonalon négy évet töltött, aztán négy évet Mongolország hadtársaságban a vörös hadseregben.

Alekszej Novikof *Priboj* ötvenéves, a Tambo kormányzóságából származó paraszt, a balti hajórajban teljesített szolgálatot páncélos hajón és a tengeralattjárókon. Végigülte a cári börtönöket, majd japáni hadi fogoly lett. Hét esztendőt töltött száműzetésben, Franciaországban, Angliában, Spanyolországban, Olaszországban, Nyugati Afrikában, legendás nyomorúságot élt át, hordárkodásból tengette életét.

Andrej Sobol, a leghiresebb közöttük, harminenyele esztendő. Négy évi kényszermunkára ítélték, öt esztendőt töltött száműzetésben, később színházi sugó lett egy operett-társulatnál.

Beogradi képek

Harc a patkányokkal — Az orosz Bicsérdy — Török hastáncosnők Az új beogradi autóbusz

Aki huzamosabb ideje él Beogradban, annak is tapasztalnia kell azt a rendkívüli gyors fejlődést, amelyen a főváros az utolsó esztendőben keresztülmélt. Az elmúlt napokban három új piacot nyitott meg a város vezetősége. Ezek az új piacok a higiénia minden követelményével el vannak látva. A régi piacot megszüntették és a város három különböző részén nyitották meg az új vásárcsarnokokat. Valamennyi piac keramittal van kikövezve és a piaci kofák áruját naponta vegyileg megvizsgálják. A régi piacnak a lebontása azonban nem volt ment minden humor nélkül. Már tíz napja is elmúlt, hogy a régi piacot hivatalosan megszüntették, az eltakarítási munkálatokat még most sem sikerült befejezni. Nem a régi vásári holmik elszállítása az akadály, sőt nem is a bódék elhurcolása emészti majd el a régi piac emlékeit. A beogradiak azt mondják, hogy a régi piac csak akkor szűnhetik meg igazán, ha a piactéren tanyázó patkányokkal sikerül leszámolni. Amíg a piac tele volt holmival, addig természetes volt, hogy a patkányok is ott laktak a piacon. Nem is igen látták őket. A patkányok el voltak foglaltva. Rágták az élelmicikkeket. Amióta azonban a patkányok nem találhatnak ennivalót, világos nappal futkároznak a régi piac ledöntött bódéi között. Néhány napja folyik már a patkányirtás és a patkányirtók ezrével pusztítják a patkányokat. De ez még csak a kezdet kezdete. Jó sokáig tart még, amíg a régi piac-tér megszabadul ezektől a veszedelmes rágeszálóktól. A beogradi gyerekeknek mindenesetre sok örömet okoz a patkányirtás és ők is résztvesznek abban a nagy munkában, amely az új Beograd felépítését tüzte maga elé.

Beogradra nem lehet ráfogni azt, hogy olyan város, amelynek nincsen karaktere. Az utcákon sok érdekes szín látható, a Balkán minden népfaja sűrűforog a rossz beogradi kövezeten. A sok minden fajta ember a fővárosban különféle szokásokat honosított meg, köztük nem egyet, amely még a török időkől származik. A szállók, vendéglők, kereskedők kénytelenek voltak ezekhez a szokásokhoz alkalmazkodni. A sok fajta balkáni nép azonban egyben mindig megegyezik, hogy rendkívül nagy gondot fordít az étkezésre. Sokat és jól esznek és ebből nem igen hajlandók engedni. Tragikus ezért annak a prófétának a működése, aki a jó beogradiakat a husevérről akarja megszoktatni. Suvorin mester, a nagy orosz újságíró, a Novoje Vremie-nek volt az egyik tulajdonosa. Bicsérdy mestertől függetlenül prófétai módon harcol Beogradban a husevők ellen. Két előadást is hirdetett ezen a héten ez a sárgarépa fejű öreg álmódos. Hajadonfött szaladgáló, groteszk alakja, amint zöldséges cekkerrel végigszáguld a beogradi utcákon, azokban, akik nem nevetnek rajta, szánalmat kelt. Fáradszóró prófétája a zöldségevésnek. Ha beteg emberről hall, meglátogatja és igyekszik a betegnek megmagyarázni, hogy minden bajának az átkozott dög husevés az oka. A beteg kedélyállapotára sokszor kellemes változást jelent az ősz prófeta prédikációja. De már előfordult, hogy ajtót mutattak a hivatalos prédikátornak. Füzeteket ad ki, előadásokat rendez és saját magával demonstrálja a növényevés hasznát. Suvorin szerint ő soká szenvedett reumában és tüdőbajban. Amióta azonban húst nem eszik, azóta állítása szerint teljesen meggyógyult. Az orosz emigránsok között még akad egy néhány híve, de ezek is inkább azért tartanak vele, mert nem telik nekik husra. A theóriába vetett bizalom fanatikusá teszi az embert és a növényevő oroszok úgy szívesebben viselik a nyomort. Próbálna csak Suvorin mester egy sumádiai gazdag polgárt megagitatni.

A török helyőrség 1867-ben vonult ki Beogradból. Azóta a törökök nem nagyon jöttek ide. Sőt a Balkán háborúk alatt megszakadt diplomáciai viszonyt is csak nemrégiben állították helyre. A törökök, mint politikai hatalom Beogradban tehát nem látszanak már szerepet. Annál több török kardnyelű, kigyóbüvölő jön a távol keletről, hogy elszórakoztassa a fővárost olcsó szórakozásra és közönségét. Ilyenek a sors

utjai, tegnap még a törökök uralkodtak Szerbián, ma boldogok, ha felvehetik cirkuszi rongyokat és mutogathatják magukat aminap még török szolgaságban snylódó szeb közönség előtt. Most török hastáncosnők hozták lázba a fővárost. Kemalosan öltözött, vagyis arafátyol nélküli zöldbugyogós táncosnők járják a táncot, illetve mozgatiák a hasukat. Érzéki mutatványok, szinte tökéletes, ilyen variációban nem igen látni, lehet, hogy igaz, amit mondanak, hogy nem régebben még a szultán háremében is produkálták magukat. A zenét a tánchoz egy vak guzlicas pengeti és a főváros közönsége osztálykülönbség nélkül megtölti minden este a »Három dohánylevélhez« címzett vendéglő helyiségeit. Van egy produkciójuk, amely minden képzeletet felülmúl, a nyakukat mozgatiák, illetve a nyakukkal táncolnak zenére. A produkció rendkívüli hatású egy mellettem ülő bécsi újságírón vettem a leginkább észre, nyakig érő kopaszágán csak úgy gyöngyözött az izzadság és a produkció után viharosan követelte az újrázást. A

hideg miatt mindenki örül, hogy visszajöttek a törökök, de csak úgy szoknyásan, zöld bugyogóban.

Néhány nap óta autóbuszok szaladgálnak a beogradi főútcákon. Hatalmas, zöld kocsik bonyolítják le a főváros erősen megduzzadt személyforgalmát. Az autóbuszok állandóan zsúfolva vannak, a közönség szívesen utazik rajtuk. A menetdíj nem drága, de a rossz kövezeten rázza az utas lelkét ez az ördögi jármű. A nagy rázásnak a beogradi aszfaltbetérek már kitanulták az előnyeit. Ha a zsúfolt kocsira felszáll az ismeretlen, imádott nő, akkor az aszfaltbetét után iramodik az autóbusznak. Odaáll a nő mellé és megvárja, amíg a kocsis a rázós kövezetre ér, a kocsis elkezd jobbra-balra mozogni és hol a férfi esik a nő ölébe, hol a nő a férfi karja közé. A legjobb ismerkedési alkalom lett tehát a beogradi autóbuszból. Aki Beogradba jön, az kipróbálhatja ezt az ismerkedési alkalmatoságot.

i. ó.

ALAKOK

Házasságkövetítő

(A házasságkövetítő-iroda ahova benyitok, gondosan megkülönböztetve a többitől egyik legrégibb, legmegbízhatóbb cég. Ugy tudom, hogy annak idején ez hozta össze Mátyás királyunkat Beatrice királynéval is. Polgári kényelem. Halk diszkréción. Uváriasság. Két telefon. Öt irógép. Maga a Követítő, az égi Szerelmek földi diplomátája, tagbaszakadt, negyvenöt éves férfi, szájában vastag szivarral leveleket dik-tál. Természetesen szerelmes leveleket, egy délután — potomság — ötvenhatvanat. Rám tekint lélekbuvarló szemével, majd bevezet szalonjába. Betesz az ajtót, ráhuzza a nesztogó szőnyeget. Olyan ünnepélyes, mint egy orvosprofesszor. Mivel lehet szolgálatomra?)

— Tudniillik engem az ön mestersége érdekel. Mint minden mesterség. Arról óhajtanék írni.

— Értsem. Csak írni. (Tündöve szivja szivarját). Öszintén szólva, kissé fázzom tőle.

— Miért?

— Mert vannak egyesek, akik nem gondolkoznak komolyan, akik nem látják be, hogy milyen hivatást teljesítünk a mai nyomoruságos gazdasági viszonyok között és szeretnek bennünket humoros szíben föltüntetni.

— Mondanom sem kell, hogy ezeket a legmélyebben elítélem. Van-e ennél magasabb foglalkozás? Medret válni a korlátlanul csapongó szenvedélyeknek... csatornázni az alaktalan lázat... összehozni a szíveket, melyek a végtelenből, az éjszakából már régóta egymás után vágyakoztak, anélkül, hogy maguk is tudták volna... De térjünk talán a tárgyra. Hogy kezdődik az ilyesmi?

— Hát rendszeren feljön a házassulandó. Tegyük fel, hogy ön.

— Kérem, parancsoljon velem.

— Ön most azt mondja, hogy nőszülni óhajt. Megkérdezzük, hány éves, mi a foglalkozása, a vallása.

— A vallás is fontos?

— Föltétlenül. Legtöbbször azzal kezdik, hogy nem fontos, de végül kiderül, hogy fontos. Jegyzékbe vesszük az esetleges vagyonszámlát, birtokukat, mert nálunk a legegyszerűbb osztályoktól kezdve a legvagyonosabbig mindenki megfordul.

— Tudom. És ezek az emberek öszintén beszélnek?

— Mi előre figyelmeztetjük őket, hogy a »valótlanságokat szíveskedjenek mellőzni«. Hiszen ugyanis utána járunk mindennek. Ha ezzel elkészültünk, megtudakolhatjuk az ügyféltől, hogy milyen igényeket támaszt.

— Hogy-hogy?

— Hogy milyen és mennyi legyen a hozomány, szóval: készpénz-e, vagy egy birtokocská, talán egy kereskedés, stb. Majd rátérünk magára a hölgyre:

hajadon, elvált asszony, özvegy, házias, szerény, vagy fővárosi típus, sovány és rövid hajja. Ahány ember, annyi izlés.

— Különös.

— Igen-igen. A vidék még mindig nem szereti a rövid haját és inkább a moletteket kéri. Viszont a pesti hölgyek se szívesen mennek férjhez vidékre. Az igényeket össze kell egyeztetni. Itt lehetséges is. Nekünk nagy anyagunk van, állandóan választék, a társadalom minden osztályából.

— Arcképekkel?

— Ezeket csak akkor mutatjuk meg, miután meggyőződünk, hogy a nőszülni szándék föltétlenül komoly.

— Hogy történik a megismerkedés?

— Itt a címkönyv. Ebből kiválasztjuk a leányokat, akit uraságnak szánunk. Ezt már előre bejelentettük nekünk, rendszerint a mama anélkül, hogy a leánya tudott volna róla. Ezt mi is jobban szeretjük. Hadd maradjon meg az idealizmus. Az a fő. (Ő ifjúságom szent romantikája a nagy Véletlenről.) Az uraknak is jobban imponál, ha a leánya nem tudja. Kávéházban találkoznak, cukrászdában, vagy a színházban, egy párhelyben, a szülők jelenlétében. Ugy mint a multkor a kis gróf.

— Ó gróf is.

— Hogyne, gróf is, báró is. A grófné magához kéretett. Értésemre adta, hogy huszonöt éves fiát meg akarná nőszülni. Valamikor nagybirtokai voltak Erdélyben, de ezek elusztak. A gróf előre hangsúlyozta, hogy ő nem hozományvadász, nem tekint pénzre, csak egy nagyobb ingatlanhoz ragaszkodik, hogy ott dolgozhassék.

— Ez megindító.

— Aztán meg kell találni a megoldást. Olykor öt-hat hölgyet is bemutatunk egy ügyfélnek, míg a hetedik »meghozza a kívánt eredményt.« (Isteni.) Nálunk semmi sablon, semmi lista. Mi egyénien dolgozunk.

— És az ügyfeleknek is van egyéni kívánságuk?

— Némelyik »európai műveltséget« is kiköt, több nyelv tudását, zongorát. Akad olyan, aki csak a szépséget követeli meg, a pénz mellékes. Nemrég egy vidéki gazdálkodó csak arra fektetett súlyt, (ő mondta így) hogy a hölgynek ne legyen »nagyobb« multja.

— Kik az ügyfelei?

— Előkelő emberek. Orvosok, ügyvédek, kereskedők. Régi cégek, melyek benőszülnék, hogy az üzlet kissé föllendüljön.

— Átlag hány évesek a jelentkező lányok?

— Tízennyolctól harmincig, akik a háboru miatt nem mehetek férjhez.

— És a férfiak?

— Huszonnégytől hatvanig, de volt egy hatvanhat éves ügyfelem is. Egy vak katonán is, aki tavaly nőszült meg.

— Milyen a forgalom?

— Jóval kisebb, mint a békében,

mert a férfiak igénye — az aranyparitáshoz viszonyítva is — növekedett. A kinek tízmillió a havi keresete, az legalább egymilliárd hozományra tart számot. Havonta azonban mindig van három esküvőm.

— Mi kell a házasságkövetítés gyakorlásához?

— Iparengedély.

— Sokat keres?... ..

— Én szolid alapon dolgozom. Előlegeket sohasem veszek föl, csak a kész kiadásom és fázadozásom megtérítéséhez ragaszkodom, hogy lássam, komoly-e az ügyfél. Ennek is csak a felét kell megfizetni a megbízatáskor, a többit az eljegyzéskor.

— És az esküvőkör?

— Akkor a hozomány két százalékát.

— Meghívták néha a lakodalomra is?

— Erre nem illik elmenni a házasságkövetítőnek.

— Mint az orvosnak a temetésére. És jók az ilyen házasságok?

— Itt kérem nincs csalódás. A szerelemben csalódhatnak, de bennünk nem. Némely helyen már öt-hat gyermek is van, a szülők úgy szeretik egymást, mint a galambok. (Egy költő verszett el ebben az emberben, oly szépen beszél.) Hiszen, ha az igények ki vannak elégítve, akkor az emberek boldogok.

— Ön nősz?

— Ki közvetítette ezt a házasságot?

— Magam. (Jutalék nélkül.)

— Még csak azt szeretném tudni, hogy jellemzi először egy leánynak azt a férfit, akit be akar neki mutatni.

— Hát leírom őt.

— Ön le tudja írni az embereket?

— Hogyne. Miért érdekli?

— Mert magam is ilyesmivel foglalkozom. De — mondhatom — meglehetősen nehéz dolog ez. Például engem, hogy írna le?

— Az ön személyiségét? (Pillanatnyi gondolkodás után.) Magas... barna... kellemes megjelenésű uriember...

— Pompás, rendkívül találó. (Most veszem észre, hogy gyanussá váltam. A házasságkövetítő felém hajol.)

— Tényleg nincs szándéka? Mert a legmesszebbmenő diszkréciónról biztosíthatom. Tisztelesen meg a bizalmával látom, hogy legyenember.

— Honnan?

— A kezéről. Nincs rajta jeggyűrű.

— Micsoda emberismerő maga. Féltelmeles. Maguk mind ilyenek?

— Hát bizony. (Nevet.) Ez is a mesterségünkhöz tartozik.

Amikor legballagok a régi, pesti bérház lépcsőjéről, határozottan ez az érzés borzong át rajtam: vidéki földbirtokos vagyok keresztény, 6.000 holddal, mint minden férfi, valamivel szebb az ördögnél a bajszomat pödörítve azt kérdezem a hölgyektől, melyik csinos, vidám, keresztény hajadon volna magányomat és még nagyobb földbirtokomat, melyen ott egy ősi kastély, halastó meg megyem. Nőket látok magam körül, negyvenezer nőt, aki körülzágalsza disznósörtés vadászkalapomat, borbékesemet, de én fölelelem mutatoujjamat és egy jéghideg mozdulattal így szólok: Kalandornők, kiméjlenek!

Kosztoldnyi Dezső.

SZÖRMEKABÁT
1500 dinártól

SZÖRME 30 DINÁRTÓL

Spitzer

SUBOTICA
SOKOLSKA UL.

— Igen. Apám dusszag volt, amíg mindene el nem uszott a tőzsdén. És azok a konditalan évek gyötrelmesen egyhangúak és unalmasak voltak. Még volt előre határozva életem minden pillanata, az angol nevelőnő örāja, a zongoramester, a délutáni séták, a zsurok, a nyaralás, sőt a fiú is, aki majd feleségül veszt. Olyan gazdag és körülbástyázott voltam, hogy még csak reményem sem lehetett arra, hogy életemben a legkisebb változás is bekövetkezhesen. Eppen

— Kibárándult? Hát megrázta? Volt valaha a gazdagságból.

— Nem — mondotta — téved, én kibárándultam teljesen, gunyos mosoly.

Mici szemében újra megvillant az a furcsa, rejzonditalan nyújtódási

— A gazdagság után vágyik. Fénz... kenyelem... Tihamér rosszkedvűen dörmögött:

mindennap más színekkel.

— Amire vágyom, az most néhány percre megvalósult! — mondotta. — És ennek ugysem lehet folytatása. Az én bajom nem új és könnyen található embermillióknál. Szeretnék szeretni friss, jókedvű, kacagó szerelémel. Remegni valakért és együtt épitni vele az életet, mindennap előlöl és

Mici kissé szomorúan mosolygott:

reményeitől! — kérte Tihamér.

— Mi az, amire vágyik, beszéljen álmairól és

beriségnek!

— Valaminek jönne kellene most — mondotta azután halikam, mintegy maga elé hullatva a szavakat — a fák közül, a fekete hegyoldalból, új életnek, amely a földbe, házakba, utcák aszfaltjába

— Készönöm, hogy idehozott!

kezéhez és hálsan megszortította:

a szék karfáján pihent, lassan odakuszott Tihamér zölkének látszotta. És hosszú, fehér keze, amely lábba, melyek a villanylámpák fehér fényében smaragd-hátrádlóve széken belesodálkozott az akácok lomb-

Forró Pál

Lohengrin kisasszony

hogyan ők boldogok. Ellenkezőleg, felülnek annak a szélhámos játéknak, melyet a gazdagok eléjük kápráztatnak és ez megrontja látásukat, megkeseríti az életüket. Én azt hittem, hogy boldog és elégedett leszek, mert végre megismerem ennek az új életnek a poézisét és ehelyett minden férfi, aki elém kerül a gazdagságot utánozza torzul, ahelyett, hogy őszinte, vidám, könnyelmű pajtásom akarna lenni! Szegény ördögök, akiknek alig néhány korona huzódik a zsebükben, el akarnak kápráztatni, hazudnak, utálatosak, züllöttek, csak a testemet akarják, óvakodnak szívüket a játékba vinni, cinikusak, durvák és ostobák. Mind szégyenli, takarja szegénységét, holott ez a nincstelenség a kedves, a teljes szabadságot biztosító kincs. Egyik sem érti meg, hogy az anyagiakon felül ezernyi más nagyszerűbb érték van, ami a boldogság biztosítója. Ez olyan magától értetődő és egyszerű filozófia és senkit nem találtam, aki ezt megértené!

Fokyt, patakozott belőle a vallomás, az érdekes, lázas megnyilatkozás. Tihamér felizgultan, boldogan hallgatta. És megfogta a leány kezét:

— Felajánlom a barátságomat és szövetségemet. Nem akarunk egymástól semmit, csak a jókedvünket visszük el egymáshoz. Két szabad, független ember, akinek nincsen előítélete, babonája, akik megpróbálnak boldogok lenni. Magának nincsen égető kenyérgondja, a bácsija ellátja a legszükségesebbel. Én sem hágtam még egészen a nyakára atyai örökségemnek. Tekintsük magunkat úgy, mintha az emberi lelket vizsgáló tudósok laboratóriumának két kísérleti nyulacskája lennénk, akiken keresztül azt akarják megállapítani: betöltheti-e egy férfi egy nő fantáziáját teljesen, megvalósíthatja-e annyi vágyát, örömét, hogy ne kívánjon annál többet. Bevallom, a boldog embert keresem. Vagy szabatosabban: a boldog nőt. Mert a férfi, akit esetleg művészi becsvágyak, problémák izgatnak, magában hordja az örök kételkedés, a kielégíthetetlen nagy akarások nyugtalanító mérgét. De a nők, akiknek életét tulnyomóan érzések, hangulatok kormányozzák és akik éppen ezért bölcsőbbek is,

— Milyen szép mindezt! — sobjaltotta Mici és semmi, ami szomorú nappalokra emlékeztet. a boldog éjszakán... hogy érzéseiket ne szenvedje az életnek újra nekilendülőn akartak boldogítani ezen akartak megszabadulni. Pénzük, szerelmük, az robotos munkájuk átkozott gyűlöletét, melytől így rendelkeztek, egyre rendelkeztek, gyűlöletük, utálták a pénzt, gókat sugtak a nők fölébe legénykedő hetikéssel és a tavasszal való édes összebúlékezésben. Csintalanság és megpróbáltatás felelődni mosolygó hangulatban, a régi frissességük, gyermekkorú nyaralások emléke a régi bankokban ellásult férfiak, akikben felelődt az üzletekben megfakult, iródkában góppé lelelete-nem elhető élet duhaj temetése. Itt voltak a pestiek, szert dalokban öröngőt ki belőlük a maguk strátása, poharakból itták a mámort, feledést, szerelmet, ve-mit... és ittak nagy, súlyos korszokból, metszett zenszó mellett akácoktól bódultan tenni kellett vala-szababban csillagos égolt alatt, lampionos kertekben, melyek beüzentelek a városba és hívták őket. Itt a a füvet, virágokat, fák, a föld nagyszerű csodáit, vel, könnyes élérzékenyséssel a nagy felámadást, szönlötök alázatosán, vérszegényen, rongyolt tüdő-reményeiket, fát, elkinzolt szerelmeket. Itt kö-ták a fák és sziklák közé felhőrgő akarásukat, haladó-titokzatos éjszakájába, kiszabadt rabok, aki ide hoz-A Gellérthegy jeltől, nyárba ivó álmokat, a tavaszt habzólták, tört, nyárba ivó álmokat, fehérszín, sárka és rozsaszín kermeken keresztül Mind törtéte rendelkeztek és édeséget, izken, habos a zenekar, belenyújtózták a holdat, meleg éjszakába. simogatták az arcukat és ha érzelmes dal játszott teljesedik el. A nők levelek fejuktól kalapjait, meg-életem, égen és földön csak az ő illata, ereje, mámorra semmisen szent, mindenhozá beturakodik, embern. a tavasz így akarta volna megmutatni, hogy előtte lehet virágjait behullatták a pörkölt levele, mintha tak, édes, átható illatuk ártott az ételek gőzén és — Jól mondja, mi?

A vendégio kertjében virágba borult akácok állot-

Lohengrin kisasszony

Forró Pál

Tihamér érezte, hogy mint önti el arcát újra a pirosság és megint szidta magában az idegességét.

— Egy kis interjuról lenne szó... De talán sétáljunk el innen, a kolléganői nagyon is idefigyelnek!

Mici nevetett:

— Egy kicsit haragszanak reám és persze, egyébként is érdekli őket minden új ismeretség. De miféle interjuról beszél maga?

— A Színházi Újság számára írok egy riportot a pesti masamódokról. És magát, mint a legbájosabbat szeretném megszólaltatni.

A leány szemében valami pajkos guny villant meg, azután megrázta fejét:

— Azt hiszem, tévedett. Nem vagyok alkalmas az interjura, mert én még csak olyan műkedvelő masamód vagyok. Mindössze néhány napja kerültem az áruházba. Tanítónői diplomám van, de hát mihez lehet azzal ma kezdeni? A nagybácsim, aki az áruház főnöke, ajánlotta, hogy tanuljam ki inkább a női divatkonfekciót. Afféle régiszabásu ember az öreg, aki ragaszkodik ahhoz, hogy közlegénységen kezdjem a dolgot, mert amint mondja, ő is kifutógyerek volt és a boltot öntözte, amikor a szakmához került. Egyébként ő a gyámom is, mert nincsenek szüleim. Kénytelen vagyok mindenben a szeszélyéhez alkalmazkodni, hiszen ő tart el és ő ruház.

— Még pedig nagyon csinosan és izlésesen! — jegyezte meg Tihamér, akinek már előbb is feltűnt, hogy Mici a délelőtti masamódruha helyett most nagyon izléses rózsaszín mousselinruhát hordott. Hát persze, gondolta, könnyű egy ilyen nagy áruházban valami maradékot találni.

— Egyébként — folytatta Mici — nem éppen túrhetetlen a helyzetem, mert hiszen a bolton kívül teljes szabadságot élvezek. Nagybácsim tökéletesen megbízik bennem. Képzelve, azt mondja, hogy én egy komoly, intelligens leány vagyok, aki tudom, hogy mit cselekszem.

— És igaz ez?

— Talán! Most például bolondot cselekszem.

— Miért?

Látogatás a favágó-klubban

Kik látogatnak fát Szuboticán? — Mi ujság a politikában?
A favágók királya nyilatkozik a benzínről és a pálinkáról

Reggel hat óra. Ép most nyújtózik ki a város. Lärmásan, mint egy ébresztő-óra befut az első villanyos Palicsról. A törvényszék sarkán kiszáll belőle négy álmos kofaasszony, ezek csapnak akkora lármát, hogy a törvényszék szolid lakói dühösen felébrednek. A rendőr odakacsint és megfenyegeti őket a gumival. Az asszonyok felpakolnak és tovább mennek a város felé a zöldséges kosarakkal.

A törvényszék előtt standolnak már ósídók óta a favágók. Seholy sincs anynyi bagó és annyi kópés Szuboticán, mint itt a sarki klubban, amelyet bátran lehet egy hullabörze közgyűlési terméhez hasonlítani. Aki fölületesen elhalad

— Meg. — Ehun megy a két farkas is — és egy asztfaladarabot, meg egy vörösrépa szeletet tesz a földre rajzolt ábrára.

Az egész csoport odajön. Az arcokra kiül az izgalom, mint a moziban a bakfi arcára, mikor a sejtelmes Valentino lagymatag csókot cuppant az aranyos bankárlány karminjára. És kezdetét veszi a »bárány« játék, amely abból áll, hogy a báránykát jelző cserepek tulajdonosa a két farkas mellett behatol a nyájjal a sarokba. Ezt a játékot háboru alatt »Hindenburg« játéknak hívták. A Zoro kinézésű favágó, akinek rém nagy fekete és piszkos körmei általános feltűnést keltenek, borzalmas káromkodás után leüt egy bárányt. A megboldogult

a placc mellett, az nem tudhatja, mi játszódik le reggel hattól, délig a hirdetőoszlop tövében, de aki tájékozódni akar a napi gazdasági és politikai események felől, az legjobb ha szabadjegyet vált a favágó klubba, a törvényszék sarkára és bemutatkozik Sztipán bácsinak, a korelnöknek — és mindent tud kora reggel, még mielőtt az ujságok megjelenének.

A favágók reggel hétre valamennyien együtt vannak a placcon — ahogy ők egymásközött nevezik a törvényszékkal átellenben lévő sarkot. Körülöttük ébred

levesestányér darabot ujjongva félredobják. A favágók tombolnak.

— Miso verd az apja szentjít előre. Sime ne hagyj, furkózd meg. Mind kiabál, egy hatvanötéves öregember sörtés bajuszát harapdálja. Az izgalom nő, a láрма fokozódik, a csoportba beáll két katona is, egy fejkendős asszony és egy egész sereg suhanc.

Ilyen arcokat még nem láttam a moziban sem, a lövészenyen sem és az izgalom, amely ezzel a gyerekesen primitív játékkal jár, átrázza a legöregebb favágókat is. Csupa tanulmányfejek, vá-

a város és ők egy csoportba verődve, oldalukon lyukas, kiszolgált juhász-tarisznyával, amelyből kilóg a zsiros papír, a szegény ember szalvétája, állnak az élénkítő ucca forгатagában titokzatosan összebujva, mint a politikusok és kis életük nagy gondjait suttogják el egymásnak. Mindenre felfigyelnek, a rendőr mozdulatára, a koci zörgésére. Hét óraker lehetnek már huszan a klubban. Az új jövevények a hirdetőoszlop falához támasztják a baltát és a fűrész és belevegyülnek a beszédbe.

Sehol ennyi tipikus arc, sehol ennyi tipikus káromkodás. Piszkos pörge, szélvágó kalapja van mindegyiknek, nyakuk körül tarka kendő. Egyszerre nagy mozgólódás támad közöttük, az uttestre dobált keramitból üllökéket készítenek. Közlebb megyek és megállok a csoport előtt. Föltekintenek rám egyik is másik is. Egy alacsony csunyaarcu emberke elhuzza száját, nem igen szereti ha idegen vetődik a társaságba.

Ezalatt az egyik titokzatos ábrákat rajzol a földre és zsebéből apró, színes cserepeket szed elő.

— Megvan a nyáj? Kérde egy karikás bajuszu favágó.

szonra való tipikus arcok, emberek. a kik ki kapcsolódtak a város témáiból, összehajolnak... és ez nekik a mozi, a szórakozás, minden, minden, amit az élet örömeiből nekik juttatott a sors.

Érdeklődöm.

A legjobb játékos nincs itt, munkában van — ha azt látná az ur, ez semmi, azok pénzbe játszanak, de az aztán jäték.

— Mennyibe játszanak?
— Egy bankóban, husz forintba — magyarázza meg rögtön és megkínál cigarettával, amely már az első pillanatra nagyon gyanusnak tűnt föl előttem, de udvariasságból szippantottam belőle, mert nincs kizárva, hogy közte van annak a Vardarnak a vége, melyet tegnap a Halasi-uton eldobtam.

Mikor vége lett a partinak, megszólítottam az egyik játékost és öt dinárt tűzök ki egy új játék győztesének — ezzel aztán meg is nyertem a bizalmat.

— Tud maga játszani?
— Nem — feleltem.
— Hát mit tud akkor az ur, tán sakolni, mert tudunk ám uri játékokat is, azelőtt pincér voltam.
— Mikor azelőtt?

— Hát ugy tiz éve lehet annak, de aztán átsaptam erre a pályára, mert nem bírtam a szaladgálást, a Városiban voltam Gyuri pincér. — Vagyonom? — hová gondol, semmi, voltam én azóta boltiszolga, cipőpuoló, cipőkremárus — de eredetileg borbélynak készültem, oszt favágó lettem.

— Bár ne is születné volna akkor — szól közbe egy idős vörösbajuszos favágó, állítólag a *favágók királya* — bár én se születtem volna, a feneegye meg a motorokat, meg aki kitalálta.

— Az az a motorok, csak azok ne lennének — szólnak egyszerre többen és minden figyelem most rajtam van, mind-egyiknek van panaszolni valója és mind a motorokat szidja, amely — mint a fiakerosoktól az autó — tőlük is elveszi a kenyeret. Munka nincs, ha van, nagyon olcsó, hat dinár méterenkint, aprítva, bekosarozva és délbe kapnak itt-ott egy kis krumpli levest.

— Mit csinálnak, ha sok lesz Szuboticán a motoros fűrész? — kérdem.

— Semmit, eladjuk a fűrész, meg a baltát, oszt politizálunk.

— Hogy politizálnak, hát szoktak maguk politizálni?

— Gyere elő »ügyvéd« — és előtuszkolnak egy fehérhaju bunyevác embert, a szakma politikusát. Lehet ötvenéves, értelmes arcu — amint mondják végzett is két iskolát — elemit, de ez itt nagy szó és ami a fő, ő olvas egyedül ujságot a társaságban és ő mondja el, hogy mi ujság a világba.

— Milyen ujságot olvas — szólítottam meg az öregot, aki kicsit szégyenkezik is, kicsit örül is.

— Hát fölvaltva kérem Bácsme gyei ujságot és régi Tolnai világujságot, elég ez nekem, abból is csak a gyilkosságot olvasom el, meg hogy ki a polgármester, apám nagy 48-as volt — isten nyugosztalja, azt bennem is maradt valami a politikából. Egyébként jól élek, egészséges vagyok, reggel pálinka, szalonna, délben ugyanaz borral, este ugyanaz bor nélkül, a motoros fűrészre pedig azt mondom, ördög kereke az, mint az autó, meg a rádió, vagy mi a szösz, hiába, nem ugy vág az a gép, mint a fűrész, mert az a fa egész másképp ég, ha jó megdolgozzuk — magyarázta az öreg politikus őszinte meggyőződéssel, hogy a végén magam is azt hiszem, hogy a benzinfüst árt a fának, viszont a szalonnával megkent acél elősegíti az égest.

— Van-e odahaza fájuk, a tél itt van a nyakunkban?

— Van ha veszünk, de nem csoda, ha nekünk nincs, Baum igazgató ur tavaly egy vagon hozott az idén ő is ugy veszi métermázsára, ja a tözsdén, a hullatözsdén elusztott a pénze.

— Hol vágta sok fát az idén?

— Mamuzsics Antal ujságot két napot és kaptunk a naccságától egy ruhára valót a gyerekeknek télire, hogy az Isten áldja meg őket, bár minden kuncsaft ilyen lenne.

Ebben a pillanatban jelenik meg a placcon az első rendelő. A favágók már messziről látják és felismerik az »anyagot«. A boldog ember ideér és a favá-

gók körülveszik. Kezdetét veszi az alkudozás.

— Négybe vágom hatért! Lepucolva, no naccságos ur?!

— A nagyságos urnál két naccság számol, ceruzával, az ujján, fejében, fejnélkül, a favágók feszülten figyelnek, az ur végül kiböki:

— Helyes, én csak azt akartam tudni, hogy jövök ki jobban, emberrel, vagy motorral, de ugylátom motorral — Alá-szolgája! és elmegy.

Az egyik öreg fakopáncs cifrát mond és kimondhatatlan helyre kívánja az

— Így megy ez nap-nap után — zajonganak egy darabig, aztán tovább beurat is, a motort is, a fát is, mindent. szélgetünk, mikor újabb káromkodás hangzik a csoporttól, ahol tovább folyt a játék. Az egyik fél esalt, egy bárányt csempészett föl a táblára, de a közönség észrevette. Alig lehet őket kibékiteni, pedig egyébként jó emberek, csak éppen sokat köpködnek, a Száva cigarettá füstjében pedig majd meg fulladtam, a káromkodásuktól pedig majd hogy rosszul nem lett egy fiatal hölgy, aki a közeli megállónál már egy órája várta a villanyost, de ha jött, akkor sem szállt föl, hallgatta a csöndes beszélgetést... hallgatta még akkor is mikor én már elbucsúztam a favágóktól, akiket a motoros fűrész maholnap kibuktat az uccáról. De megígérték a derék favágóknak, hogy holnap eljövök egy partit játszani a Lukácsal, mire ők viszont azt ígérték, hogy iderendelik a köpőbajukat és tiszteletemre rendeznek egy versenyt. A bajnokság, amint kiderült abból áll, hogy a társaság vezényszóra sercent. A rekord eddig a villamossintől a törvényszék faláig terjed. Ezt ők diszkoszdobásnak nevezik. De őszintén kijelentem, hogy erre a sporteseményre igazán nem vagyok kíváncsi.

Szegedi Emil

Somlyó Zoltán:

Zárt sorok

1.

Virágot küldök majd neked,
Fehér s pirosszínű virágot.
Hogy kettényilik a szíved
nagy örömdbe, hogyha látod.

Nem küldök mellé levelet,
amelyre neked lenne írva.
Nehogy sikoltva rátaposs
S arcod kezembe rejtse te sirva...

2.

Mikor már minden szín ellillant:
este lölsrófóloom a villanyt.

Tinta, toll, papír — bus sorok...
És aztán terd gondolok.

S hajnalban, mikor szegény, táradt
fejemmel vágyódom utánad:

Könnyem fut át a sok soron —
és a vilányt lesrófóloom...

UTI EMLÉKEK

5.

Babuska

Egy német házaspárral ismerkedtem meg a fürdőben. Kedves, intelligens emberek voltak. A férj festő volt és a tavat skiccelte nagy kedvteléssel. Szerettem nézni a vázlatait amiken néhány gyors vonással, három-négy színes ceruza durva árnyékolásában bontakozott ki egy-egy kedves, ismerős kép, a Schloss, vagy a sziget valamelyik része.

Egy napon megint élében tolt a vázlatkönyvét:

— Ezt az este csináltam. Lent ültünk azon a padon. Nézze, onnan.

Kezembe vettem a könyvet. Érdekes récszlet volt, furcsa félelmi világítás. De lent a kép sarkában volt valami, ami még sokkal jobban érdekelt engem, mint a vázlat.

Gyors, odavetett betűkkel állt ott a dátum, a hely és egy megjegyzés:

Mein Püppchen sass neben mir.

Babuskám melletttem ült.

Bizonyára megfélekedett erről a kis intimtásról, ami odatévedt a kép sarkába, másképp nem tolt volna olyan nyugodtan, indiszkrét szemem elé.

Meglepődve pillantottam az asszony okos, kedves arcába. Sohse jutott eszembe, hogy korát vagy szépségét figyeljem, de most, hogy megtudtam, hogy ő egy babuska, sokkal szigorubb lettem. Mi tagadás: babuska — legalább negyven éves volt. Nyaka röviden emelkedett ki kissé elhízott vállai közül, hervadt ajkai egy csomó aranyfogat villantottak föl és bőre foltos, ápolatlan fakóságát csak kedves, meleg szeméinek derűje tette változatosabbá.

Babuska, mondogattam magamban, ez egy babuska. És megpróbáltam elképzelni husz évesnek, amilyen akkor lehetett, amikor kapta a Babuska nevet és amilyennek a derék festő bizonyára ma is látja.

Ha ez a babuska nem a felesége, hanem tényleg a babája lett volna a festőnek, bizonyára már rég elhagyta volna egy újabb és ifjabb babuskáért és Püppchen egyedül és társtalannal hervadna el végképp: úgy, mint ahogy a virág is, ha óvatosan leprésszik, megőrzi színeinek frissességét és illatának báját, bizonyos fokig, de menthetlenül lehullik, ha a szabadban engedik nyílni és hervadni.

És akkor egyszerre mélységes elismerést és tisztelgetet éreztem a házasság sokat krízisült intézményével szemben, mely a fiatal népek kényelmetlen kicsit, szorít, mint ahogy a prés is szorítja a friss virágot és megfosztja a szabad virulás örömeitől.

De amely babuskákká konzerválja a hervadó feleségeket, örömeire a férjnek és tanulságul az elégedetlen asszonyoknak.

Lucia

Színházi kistükör

Ké furcsa szindarab

Brunó Frank, az expresszionista Jevrejnow emberei és babjai

A háború utáni német színpad igazi mivolta az, hogy mindenütt a lelki kivételést, a kifejezést keresi, a lelki mozzanatokot igyekszik lehetőleg érzékelhető módon megjeleníteni a színpadon. Bruno Frank drámája e művek közé tartozik.

Hősnője Regina egy züllött leány, aki megölt egy férfit. Űgye a törvényszék elé kerül. Itt nem hajlandó magyarázni tetteinek okát, sem az esküdt uraknak, sem a köztársasági ügyészeknek. Később azonban az esküdtsek elnökének a fia, aki szerelmes beléje — annyira, hogy védőbeszéde közben elájul — ráveszi a vádlottat, hogy valljon. Regina elmeséli szerencsétlen házassága történetét, lassu és fokozatos lezüllését, melyet különben az egész város tud s beavatja az esküdtteket szerelmének viszonyosságába is. Szeretője, aki annak idején szép szavakkal csábította el s azt ígérte, hogy majd minden nő fölé helyezi,

pénzt zsarolt tőle. Egy izben meghalotta, amint ez a csirkefogó egy kávé-mérésben cinikusan beszélget róla a barátjával, ez annyira fölháborította, hogy mikor szeretője hazajött, megölte.

A nőt az esküdtsek halálra ítélik. Az esküdtsek elnöke annyira megrendül a lány tragédiájától, hogy éjszaka egy másik pört álmodik, melyben ő a vádlott s az ő helyén, az esküdtsek padjában Regina ül, vádlói pedig egy leány, akit elesébitott fiatalokorában, a szeretője, akit faképnél hagyott, a felesége, akit megcsalt. Ezek azonban nem tudják őt elítéltetni, mert Regina kiemeli, a botlásainak jószándékát hangsúlyozva, hogy nincs föltétlen igazságszolgáltatás, mindig szükségünk van elnézésre. Másnap van a leány kivégzése. Birák, esküdték, a nagy közönség kivonul a vesztőhelyre, várják a leányt, akit az ügyész úgy állít oda, mint az Apokalipszis gonosz bestiáját. Regina azonban az előző éjszaka megmérgezte magát. Mikor az elnök megtudja, hogy a mérget tulajdon fia csempészte neki a börtönbe, megöli őt.

*

Jevrejnow az orosz drámairodalomban a visszahatást jelenti azzal a polgári és verista irányzattal szemben, melynek legnagyobb és legnemesebb képviselője Csehov Antal. Az ő drámái emberekkel és bábokkal operálnak, melyeknek minden mozdulata, kijelentése jelképes.

Egyik ilyen játékát most mutatták be ezen a címen: *Ami fontosabb.*

Paracletus azt a feladatot tűzte maga elé, hogy az embereket meggyógyítja lelki betegségeikből s a nagy és kis örömeik káprázatait nyújtja azoknak, akikről az élet ezeket megtagadta.

Egy családi házban kihallgatja a lakók tereferéjét, megtudja, hogy az ottan élőknek milyen ki nem elégített vágyaik, milyen fájdalmaik vannak. Értesül például, hogy a gépirókisasszony, a háziur leánya, napról-napra azért sorvad, mert senkisémet szereti őt. A nyu-

galmazott hivatalnok szintén szenved, mert senkisémet törődik vele, úgy tekintik, mint az élet betolakodóját, aztán a diák fia is boldogtalan, fásult és fáradt, folyton öngyilkossági gondolatokat forgat fejében.

Ez a Paracletus, mint valami régi varázsló, néhány színészt szerződött, egy hősszerelmezt, egy drámai szendét s egy komikust, ezeket elhelyezi ebben a családi házban, hol az a hivatásuk, hogy — amint ő mondja — egy jótékony komédiát játszanak el az élet színpadán. Kísérletet akar elvégeztetni eleven emberekkel, olyan kísérletet, melynek — meg van győződve róla — a szereplők mind hasznát veszik s egykor emberbaráti intézmények, talán maga az állam is követni fogja példáját.

Szóval a drámai szende szobalány lesz ebben a házban, csinos, kellemes szobalány, akibe egy fiatal diák könnyen beleszerethet. A hősszerelmes afféle derék biztosítási hivatalnok szerepét alakítja, aki se gazdag, se szegény, olyasféle fiatalembert játszik, aki szerelmet szokott vallani a gépirókisasszonyoknak, akkor is, ha azok inkább szomorúak, mint szépek. A komikus főadata, hogy tréákat, élceket mondjon és hébe-hóba sakkozzék az öregural. A színészek kitűnően alakítják különben egyszerű szerepüket, a boldogság káprázatát teremtik meg maguk körül, amint Paracletus kívánta.

De mi történik majd azután, hogy egy napon véget ér a családfantaság s kiderül, hogy a hősszerelmes hazudott, a szobalány elhagyja a fiatalurat? Minekeltette lejár a színészekkel kötött szerződés. Paracletus bálat rendeztet, ahol a színészek leleplezik magukat. Itt előkészítik a kísérleti nyulat a lemondásra, a kiabrándulásra. De mikor csinátn értesükre adják az illetőknek, hogy csak játék volt az egész, ezek nem hisznek nekik, még a komikus szava sem talál hitelt, aki berug a bálón s durván szemükbe kiáltja az — ugynevezett — igazságot.

ORVOSI DOLGOK

Lehet-e látni az átültetett szemmel?

Néhány évvel ezelőtt egy magyar fiatalember, Koppányi Tivadar a laikusokat és a tudósokat egyaránt nagy csodálkozásbaejtő tudományos felidézést tett. Koppányi ugyanis azzal állt elő, hogy sikerült állatok szeméit átültetni, az átültetett szemmel meggyógyultak, legalább is egyes biológiai működésekre alkalmassá váltak. Így a szem színe átváltozott.

A tudományos körök a fiatal Koppányi kísérleteit és eredményeit nagy kétkedéssel fogadták. Azt a megállapítást, hogy a szemátültetéssel átültetett szem meggyógyul, a vérkeringés helyreáll, elfogadták ugyan, de azt kétségbevonták, hogy az átültetett szem látási funkciót teljesíteni képes. Ezt nem hitték el, miután a szemideg nem forrhat össze az átültetett szemmel. Azonfelül a szem kötőhártyája is elhal, ha a vérkeringés néhány percre elakad. A megoldhatatlan és eddig válsz nélküli kérdésekre elfogadható választ keresett dr. Guist Gusztáv egyetemi magántanár, a bécsi 2. számú szemészeti klinika ideiglenes vezetője, aki Koppányi kísérleteiről nem volt jó véleményvel és azokat komolytalanoknak tartotta.

Guist szerint a szemátültetéssel nem lehet a szem látását helyreállítani. Dr. Guist patkányokon kísérletezett, abból kiindulva, ha a patkány jobbszeme látóvá lesz, akkor a kísérleti eredmények az embereken is alkalmazhatók. Egy elfaltott patkány szemgolyóját újjával kinyomta az íregből, a fő véreter gumimiszinellel lekötötte, úgyhogy a szem vérkeringését ezzel lezárta. Tizenöt perc alatt sikerült a szemet egy más patkány szemüregébe átültetni. A szemhártya életben maradt, a vérkeringés megindult, a szem meggyógyult.

Klinikai szempontból dr. Guist kísérlete nagyfontosságú. Sokszor megsérül ugyanis az ember szemének szaruhártyája

és Guist dr. kísérletei e kérdésben jelentős felfedezéseket eredményeztek. Azt, hogy az átültetett szemek látóvá válnak, dr. Guist határozottan tagadja és azt hangsúlyozta, hogy ezt Koppányinak a patkányokkal sem sikerült bizonyítania, bár a biológiai bizonyítás sikerült.

Koppányi Tivadar jelenleg Chicágóban folytatja kísérleteit. Egyelőre tehát a szegény vakemberek csak reménykedhetnek... (eosz)

Jegyzetek

Az amerikai orvostudomány ma a legelső helyen áll. Furcsa, hogy egy ország, amely tizenöt év előtt még a legrosszabb orvosok hazája volt, ily hirtelen karriert csinált, de azért mégis ma ők a legelsőek s hozzá még nem is alaptalanul. Amit Banting az Insulinnal adott az emberiségnek, az föl sem becsülhető eléggé. Amerika tizenöt év alatt eljutott oda, ahoza mi száz év alatt. A gyors tempótól azonban csöppet sincs kifáradva, ő bírja tovább is. Meg vagyok róla győződve, hogy a nagy fölfedezések ezután is Amerikából jönnek. Ennek meg is van a maga oka. Ha mi egy betegséggel tudományosan foglalkozunk, akkor tanulmányt írunk róla, hogy a a betegség mi módon jött létre. Ha az amerikaiak egy betegséggel foglalkoznak, akkor megállapítják, hogy mi által mulik el. Mi akadémikusok vagyunk, ők praktikusok. Mi spekulálunk, ők dolgoznak. Mi adatokat keresünk, ők gyógyszert.

Egy idősebb professzortól hallottam, hogy komoly orvos nem foglalkozik. Therapiával (gyógyítással) csak diagnostikával. Megkeresni a komplikált baj lényegét, a sokféle ellentmondó tünet között éles szemmel meglátni az igazat, a káoszból kilátni, hogy mi baja van a betegnek: u. n. híres diagnózist

csinálni, ez volt még tíz év előtt a becsúzó tudósok ambíciója. Mondanom sem kell, hogy ez volt a legnagyobb ostobaság amit egy híres és ambiciózus tudóstól hallottam.

*

Egyik híres professzor, aki az idegbajok terén világkapacitás volt, egy-másután mutatta be a súlyos idegbeteget, akinek a furcsa járásáról ki kell járni: az egyik szédült, amásik táptortogott, a harmadik bukdácsolt, a negyedik vontatva huzta maga után a lábát. Mikor elmagyarázta, hogy kinek mi baja volt, behozott utoljára egy különös beteget, akinek a tukta járásáról ki kellett találni a baját. Senkinek sem sikerült megoldani a kérdést. Óriási várakozás előzte meg a professzor diagnózisát. A professzor pedig mosolyogva magyarázta: a beteg járása hibás, mert a betegnek rossz a cipője.

*

Kár egy olyan betegnek megtiltani a dohányzást, aki azelőtt sem dohányzott.

*

Sok beteg nem annyira a betegségtől szenved, mint a honoráriumtól.

*

A beteg hálás, ha meggyógyul. Sokszor azonban hálásabb, ha elengedik neki a fizetést.

*

Valaki az újonnan épült szülészeti klinika homlokzatára a következő feliratot ajánlotta:

— Jaj, de nehéz a szerelmet titkolni!
(h. k. dr.)

FILM

Filmkongresszus Párisban. Internacionális kongresszus keretében tárgyalták a mult baten Párisban a film gazdasági és politikai jelentőségét. Európa összes államainak vezető filmszemélyiségei részt vettek a tárgyalásokon, amelyről nem hiányoztak a nagy diplomata és a meghívott közgazdasági szaktekintélyek sem. Nem váratlan, de kinos feltűnést keltett az amerikaiak távolmaradása, bár nem is volt nagy szükség rájuk, mert az általános rendszerkérdéseken kívül az európai filmpar válságos helyzete volt napirenden. Az amerikai tömegprodukció a háború utáni években elárasztotta Európát és az anyagi gondokkal küzdő német és francia produkcióvállalatok nem tudnak az erős versengés mellett prosperálni. A tömegek elfogadták az amerikai izlésre készült filmeket, de ez nem tartott sokáig. Ma már ugyszólván mindenütt szívesebben nézünk meg egy kevésbé pazar kiállítású európai filmet, mint egy amerikai társadalmi drámát. Csak a nagy, igazán nagy, amerikai filmekben találja meg az európai kulturember, azt a művészetet, amelyet minden filmben keres. A kongresszuson hozott határozatok igen nagy jelentőségűek. Sikerült a francia, német és angol megegyezést létrehozni, ami azt jelenti, hogy az egyes országokban előállított filmek amortizációja biztosítva van. Eddig minden európai ország, saját területére volt kénytelen filmüzleteit alapítani, ami erősen korlátozta az előállításra fordított kiadásokat. Ez az érdekközösség azonban megadja az első lehetőséget az európai filmpar kívánatos fejlődéséhez és egyengeti az utat az általános európai filmkultúra diadalra jutásához. Ugyanezen az alapon a legkisebb államokban is komolyan lehet majd a hazai filmpar megteremtésére gondolni és az országok kulturáját ezzel a leghatásosabb reklámmal a világnak élvezhető formában bemutatni. (m. h.)

Ui mozicsillag hosszú hajjal. Kevés moziszínésznőnek van ma már Hollywoodban sokkal hosszabb haja, mint partnerének. Nemrégen még szerződésileg kötelezték a bubifeit, meg az etonfrizurát és csak a legtrikább esetben láttunk az utóbbi időben félméteres haifürtöket. Még a kosztümfilmekben is keresni kellett egy-egy föl megkonstruált parókát, amikor hirtelenben feltűnt egy amerikai rendező, aki szépségversenydíjat tűzött ki a leghosszabb hajú és legrövidebb szoknyás, de tizenhetedik életévét be nem töltött táncosnőre. A kevés jelentkező közül senki sem nyert, kénytelen voltak a feltételeket enyhíteni és a huszonegy éves festőnőt Jaquelin Logan bevezetni a flimművészet reitelmeibe.

Láng L. gépgyár R. T.

Budapest 56

Ajánlja elsőrendű, jónevű, ismert gyártmányait:
DIESELMOTOROK légsűrítővel
DIESELMOTOROK légsűrítő nélkül
STABILGÖZGÉPEK
FÉLSTABILGÖZGÉPEK
GŐZKAZÁNOK

Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek
 Rövid szállítási határidő. Díjtan mérnöklátogatás
 Azonnali részletes felvilágosítással szolgál

Somogyi László okl. gépészmérnök
Subotica
 Kralja Aleksandra ulica 15

Rejtvénybajnok-verseny

A Bácsmegeyi Napló vasárnapi számában közölt rejtvények iránt megnyilvánuló érdeklődést honorálmi szeretnénk és ezért

rejtvénybajnok-versenyt

rendezünk. A bajnokverseny február hatodikáig tart. Minden ünnepi számban több rejtvényt közlünk, közöljük azt is, hogy egy-egy rejtvény megfejtése hány bajnoki pontot jelent. Időnként kimutatást közlünk a bajnokság állásáról.

Mint hogy nekünk magunknak nem lehet sorsolást tartanunk, úgy véljük a kérdést megoldhatónak, ha a bajnokság nyertesének sorsjegyet adunk. És pedig:

az első díj száz darab rokkantsorsjegy a szombori Hadirokkant Egyesület 1927 február 27-iki sorsolására kétezer dinár értékben,

a második díj ötven darab ugyanilyen sorsjegy ezer dinár értékben,

a harmadik díj huszonöt darab sorsjegy ötszáz dinár értékben. Aki tehát a rejtvénybajnok-versenyt megnyeri, annak kilátása van arra, hogy háztulajdonos lesz, mert február 25-ikén három ház kerül kisorsolásra. A bajnokverseny állását a jövő vasárnapi számban közöljük.

1927-es FORD MODELLER

megérkeztek

Klein Géza és Fiai

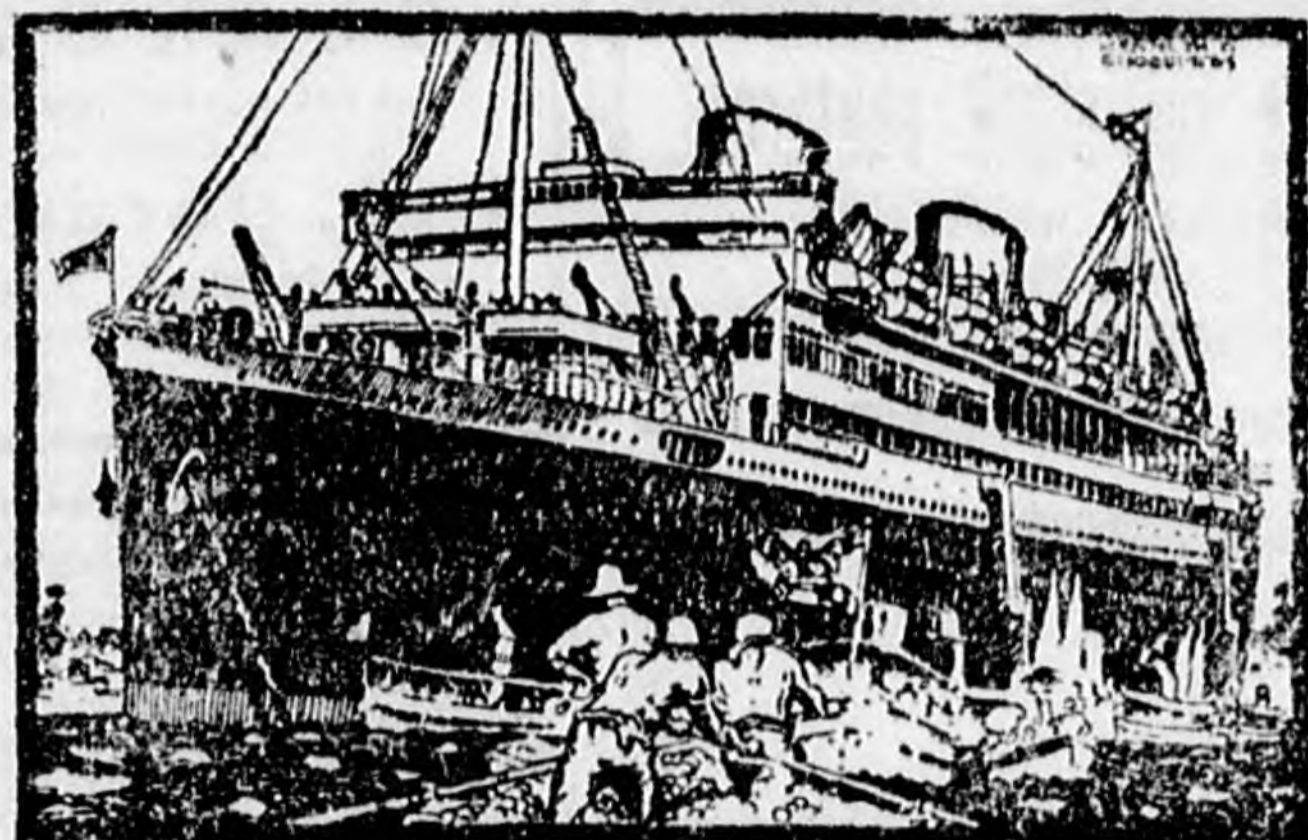
Alkalmi gépvétel!

- 34 HP „Körting” szivógázmotortelep garantált üzemképes karban
- 8 HP „Kemna” új gőzmagánjáró
- 20 HP „Titán” szivógázmagánjáró
- 12 HP „Körting” új kis motorek
- 10 HP új „Climax” féldiesel nyersolajlokomobil
- 6 HP új „R” benzinlokomobil
- 26 golyóscsapágyas „Primus” kettős tisztító, osztályozóhengeres, verőléces cséplőgép rendkívül olcsón, alkalmi árban kaphatók.

Valamennyi gép Novisadon tárol
 Árajánlattal és felvilágosítással szolgál
Findeisen i Drug Novisad
 10485

Royal Mail Line

Angol Királyi Postahajózási Vonal

Rendszeres személy- és áruforgalom
Hamburg—Cherbourg—Souphampton-ból Newyorkba és Kanadába Cherbourg—Liverpool—Souphampton-ból Délamerikába

Ri de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos-Aires, Sanpaolo III. oszt. fülkék 2 és 4 ágygya
Kényelemi Gyorsasági Biztonság

Jugoszláviai vezérképvislet:

Zagreb, trg I. Sz. 17.

Alképviseltek: Beograd: Karajorgjeva ul. 91. Ljubljana. Kolodvorska 26. Vel. Bečkerek: Princesa Jelena Obala br. 7. Sombor, Kraljeviću Djordja ul. 3.
 Sürgönycím: „Roymallpac”. Bosznia, Hercegovina és Dalmácia részére: Sreska Prometna Banka Sarajevo és Gruzban. Sürgönycím: „Prometna Banka”. Split: Dioklecijanova obala 8. Metković: Ivo Veraja. Sarajevó: Srpska Prometna Bank, táviratcím: Prometna Banka. Gruz: Kapetan Ivo Hagjija, táviratcím: Hagjija.

REJTVÉNY

Megfejtése 15 egység.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

1. Hegyeshalom.
2. Egyedül a mara nemében.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes: 2. Ek. 5. El. 7. Kadi. 9. Őszi bánat. 16. Krim. 19. Ladi. 20. Uriel. 21. Rózszi. 23. A cár. 24. Ruhás. 26. Rakodás. 27. Derék. 29. Er. 30. La. 31. Öd. 32. Zo. 33. Öl. 34. Ut. 35. E. 37. S. S. 39. Ir. 40. Eh. 42. Szinü. 44. Tarpa. 47. Liga. 48. Ruta. 49. Kork. 51. Gáma. 54. Izmos. 56. Porba. 57. Do. 58. Is. 59. Al. 61. Ro. 63. Ir. 64. Ur. 65. Ig. 67. De. 71. Át. 73. Páros. 75. éléstár. 79. Balti. 81. Gobi. 82. Tegez. 84. Árbóc. 86. Ioni. 87. Tomi. 88. Tokaji bor. 90. Málé. 91. Fa. 92. Ad.

Függőleges: 1. Hadar. 3. Kör. 4. Eb. 5. Ets. 6. Picéz. 7. Karel. 8. Dih. 10. Sir. 11. Zea. 12. Ilka. 13. Arde. 14. Noe. 15. Azs. 17. Rar. 18. Mákos. 20. Usa. 22. Idő. 25. Alt. 28. Ede. 33. Ószirózsa. 34. Ürü. 36. Lét. 38. September. 39. Inaskod. 41. Haragos. 42. Si. 43. Ig. 45. Ru. 46. Aa. 49. Ki. 50. R. m. 52. Ár. 53. Aa. 55. Sor. 56. Pir. 60. Lipót. 62. Odo. 63. Ita. 64. Udine. 66. Gábor. 68. Est. 69. Géza. 70. Utai. 71. A. B. C. 72. Stóla. 74. Rim. 75. Égo. 76. Lek. 77. Árb. 78. Rbo. 80. Lia. 83. Eta. 85. Óra. 89. Fű.

Vilim Klein i drug

SOMBOR

ajánl csakis nagyban kereskedőknek és kötőmestereknek:

saját gyártmányu gyermek-, női- és férfimellényeket, harisnyát, lábszárvédőt stb. Továbbá gyapjukban: Imperial (Lilabund), összes Csillagpamutok, (Sternwolle) u. m. Blaugelbestern, Grünweissstern, Rothweissstern, Braunstern, Gelbstern stb.

Kötőmestereknek: az összes fajta Zephyrfonalak és kabátfonalakat, továbbá géptűk, kefék stb.

Személyes látogatást ajánlunk,

Nagyban! **Kicsinyben!**

Esőköpenyek

Gyermekgallérok

óriási választékban, az előrehaladott idény miatt mélyen leszállított árban

Makso Salgo Filijale

(előbb Gombos Lajos) cégnél

Sombor

Wilson-tér. (Sloboda-szállóval szemben)

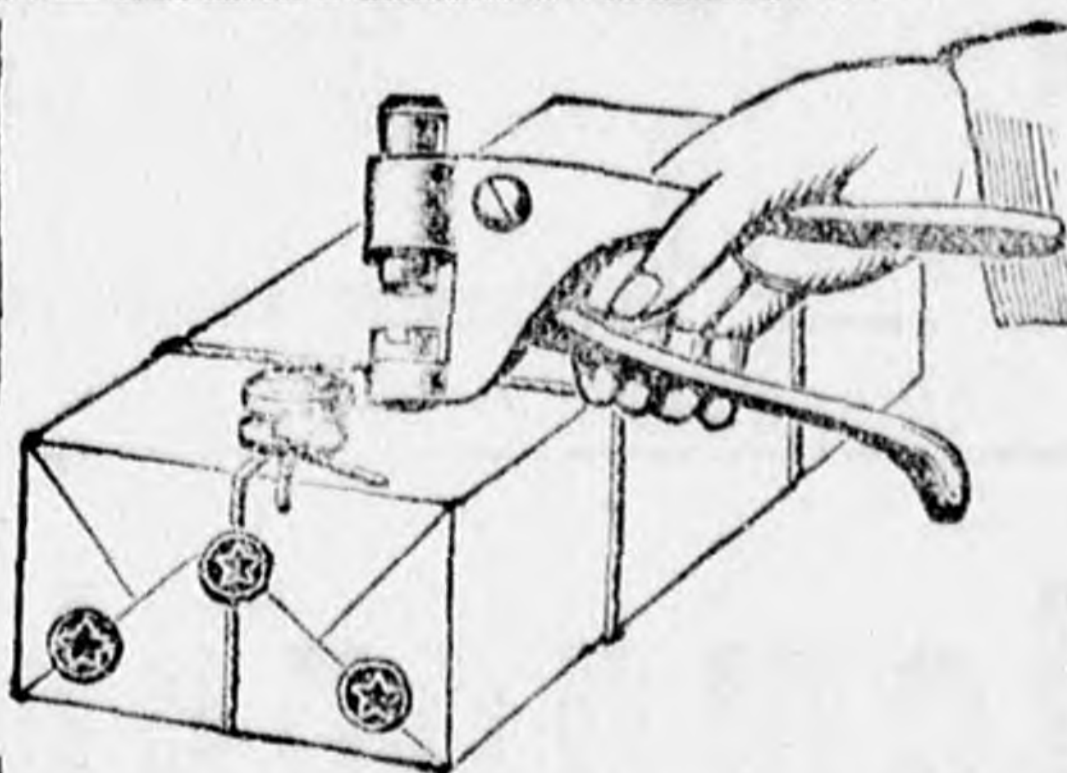
Gyakornok

subotica nagykereskedése, kitűnő szakmához kezdőfizetéssel

felvétetik

Ajánlatok képesítés, kor és fizetési igény pontos megjelölésével „Munkaszerető 976” jellegre e lap kiadó ivtalához küldendők.

10381

almok, gyöngök, keresztek, edők, figyelmébe!

Zsákok, bálák, postacsomagok, szőre acélemaz, plombák bármily kívánt dombornomásu felirattal

WEITZENFELD és TÁRSA CÉGNÉL

SUBOTICA

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a raktáron levő áruim minden elfogadható áron kiárúsítom Miško Pančić Subotica, Fő-tér (Radić-ház)

MECHANIKAI
prima
KENDERZSÁKOT
ajánl a
Fonó és Kötélverőgyár r. t.
Odžaci 1341

Gyártmányai:

Aszfalt és kátránylemez,
Aszfalt szigetelőlemez,
„GROZIT” bőrfedéllemez.
Kőszén-kátrány, facement,
karbolineum, fedettási kő-
szénkátrányszurok, Bitu-
men, aszfalt, szurok, mas-
tix stb.

Beogradi Aszfalt- és Kátrányvegyütermékek Gyára

Vuka Karadžića 6
Telefon 27-20

Beograd

Vuka Karadžića 6
Sürgöncim: Gro.it

Képviseltek
és
lerakatok

Novisadon: Greinitz D. D. Novisad
Somborban: Bertalan Goldfahn Sombor
Osijeken: Željko Kastl Osijek Županijska 41
Zagrebben: Jünker Berthold, Petrinjska 3

Ön rádót akar venni?

Akkor ne dobja ki pénzét hiába, hanem kérjen a leg-
jobb és legelőkeltebb új típusú „Tungsram”
készülékekről ajánlatot

Zwirschitz Károly
villamossági vállalatától Sombor.

Olcsó vázon-vásár

Filiala S. KRAMMER
Vilsonova ul., Zöldfa-
vendéglő mellett 8223
I-a 90 cm. szélességű vászon 11:50 din.
I-a fehér vászon 10— d n.
I-a „Lion” vászon 14:50 din.
I-a lepedő vászon 14— din.
Paplan bá me y színben 190—

A legmodernebb férfi és női cipők raktáron

Mérték után a legdivatosab cipők angol és francia divatlap
szerint. Javítások olcsón és izlésesen

Altman cipőüzletében Subotica, Vilsonova ul. 16. Fazekas-ház.

A BLAK ÜVEG

minden méretben legelőnyösebb
áron

Drag. Obradović

gyári lerakata Beograd
Kr. Milana 31. (Uroševa Pivnica)
Telefon 31—96. 9652

Florenzi maróni
és olasz
János kenyér
nagyban és kicsinyben
kapható 10327

Schäffer Róza
fűszer és déligyümölcs ke-
reskedő, a főpostáva szem-
ben. Telefon: 573.

VULKÁN
cserephalyhák

Valódi cseh samottégla-
por- és meteorkályha,
bélés legolcsóbb áron
kaphatók

Átrakások, javítások, sa-
mottozások, jutányos áron
készülnek

TAKÁCS MIHÁLY
kályhás Subotica
Pašičeva ulica 2.
(Edény piac) 10145

Jóforgalmu
1876. évben alapított

**vas- és
fűszerüzlet**
kedvező fizetési
feltételek mellett

eladó
Cim
a kiadóhivatalban

Beck Jenő

Szövött és kötöttáru gyár készítmé-
nyei általánosan elismertek
és a legjobbak

Pašičeva ulica 8
Gőzfürdő mellett

Mi az Ultraphon?

Ultraphon a legújabb technikai vívmányok alapján készült beszélőgép, amely minden eddig létezett beszélőgépet annyira felülmul, hogy általa a hang művészi visszaadásának eddig soha, sehol sem tapasztalt tökéletességét lehet elérni.

Hallgassa meg az **Ultraphont** és hasonlitsa össze bármely beszélőgéppel és Ön csak az **Ultraphont** fogja választani. A „Ultraphon” a legkomolyabban veendő hangszer, természetű hangvisszaadással és **utólérhetetlen** erősséggel.

Bemutató és eladás

Popper István Novisad

Jevrejska-uca 15

2369

Zongorák Planinók
a világ legjobb
márkái. Hosszu
lejárati részlet-
fizetésre a leg-
nagyobb raktár
az országban
KAIN
hangszerkészítő Subotica,
Városháza épület.

Novisad központjában
jóforgalmu
RESTAURANT
családi okok miatt
ELADÓ

Cim megtudható Kardos
hirdetőirodában, Novisad
Wilson trg 7. 10396

Cipészüzletem

áthelyeztem Karadjordje
tér 5 sz. alá, a volt Bébé
cipészüzlet helyiségébe.

Az összes raktáron levő
árukat mélyen leszállított
árban árusítom és meg-
rendeléseket nagyon
olcsó áron vállalom.

Kérem a nb. vevő- és rendelő-
közönség szives pártfogását.
Ugyanott két berendezés
üvegárvánnyal eladó.

Thurzó cipésmester.

Nagyban és kicsinyben!

Versenyárak!

Legfinomabb Salvator

pörköltkávét 1 kg. D. 72.—

Legfinomabb Cuba pörköltkávét

1 kg. D. 80.—

Legjobb Maragogipe

1 kg. D. 80.—

Legjobb főző csokoládé

1 kg. D. 40.—

Duplatgós nullás liszt

1 kg. D. 5.—

Cukor gyári áron!

Schäffer Róza

fűszerkereskedő, a főpostáva

szemben, telefon 573 szám.

Malomgépek, malomszükségleti cikkek
legolcsóbb napi áron
Bárdos és Brachfeld cégnél
Novisad, Željeznička ul. 105/107.

A munka embereinek

A lábra alkalmatlan cipő korlátozza az Ön munkaképesét, akadályozza az eredményes munkát és árt egészségének.

3967-es modellünk
I-a boxból, fekete és sárga

269⁰⁰ —
dinár

megfelel minden követelménynek és megvalósítja a mi igyekezetünket, hogy Önt jól kiszolgálhassuk.

Aki most csak egy pár cipőt vehet, ezt a modellt válassza.

Óvja meg az egészségét!
Kimélje az idegeit! Ne dohányozzon tulsokat. **AFUMA** pastillák biztos hatású szer a dohányzás-leszokására vagy csökkentésére.

Mintát leírással minden nyelven 2 din. levélbeni beküldése ellenében küldök.

Főlerakat:

Mr. Alfred Blum, Subotica Főpostával szemben
Képviselők és viszonteladók kerestetnek.

LEVER BROS. LTD.
Port Sunlight,
ENGLAND.

VIM

Vim a cseréppadlóhoz tisztít és fényez mindent

Vezérképviselőt és lerakat:

NORBERT WEISS i DRUG ZAGREB, SAJMIŠTE 51.

Telefon 7-83. — Táviratcim: NORBERTIS.

Minden kereskedésben és drogeriában kapható

Vm-190254

BÉLIPAR R. T.

D. D. ZA IZRADU CREVA
SUBOTICA

SZÁRAZBÉL LEGOLCSÓBBAN KAPHATÓ

8592

NAGY

Árusítás női téllkabátokban rendkívül olcsó gyári árakban.
Gyapjukabát Din. 298
Sport — — — 395
Finom sport — — — 500
Eskimovelour — — — 650
Prima divatos — — — 720
Fazonos velour, plüssel — — — 980
Selyemselskinplüss 1400
Kabát leánykáknak 150
dinártól felfelé, u. m. sok más kéz ruha minőségűt a legjobb minőségben szétküldi a nagyáruház:

R. STERMECKI CELJE, 27. sz. Slovenija

Rendelést 500 dináron felül bérmentve küldünk. Irjon mindjárt a nagyszerű 1000 ábrás árjegyzékért. Kereskedőknek engro árak. — Képviselőket felvesz.

Mechanikai javítóműhely

Automobilok, szántógépek, motorcsónakok és stabilmotorok javítása

Nyerges, fényező, bognár és kovács műhelyek

Garantált special autórugó gyártás

Autógarazsirozás, mosóhely 9411

Autógarázs **MOGIN**

Noviszád, Temerinska u. 49

CITROM

OLASZ

MARONI

DATOLYA

füge, jánoskenyér, aszalt szilva

GESZTENYE

kereskedők és árusok részére a legolcsóbb napi áron szerezhető be

GEIZLER KÁROLY cégnél, Subotica 10350

Kávéházaknak,

szállodáknak, éttermeknek nagy engedélyvel a legjobb teák, kávék, sajt, szardínia, ringli, teasütemények

Cukor gyári áron. Francia és magyar pezsgők

Ásványvizek

SCHÄFFER RÓZA

fős orkeszkedő A főpostával szemben

TELEFON 573 10327/3

Elajándékozunk
7000 ÓRÁT

Elhatároztuk hogy óráink minél nagyobb körben való megismerettségére 7000 órái elajándékozunk tisztán a munkabérek felszámítása mellett. Célnk az, hogy kevésbé jómódúakat is jó órához juttassuk és ezért 5000 eredeti svájci órát a legfinomabb nikkelezett tokban, elegáns kivitelben, pontos járással, 3 éves írásos garanciával hozunk for alom darabonként 185 dinár munkabér felszámítása mellett. Azonkívül 2000 nagyon elegáns vilamos uton eredeti aranyal aranyozott órát, amelyek az eredeti aranyórától semmiben sem különböznek. Ezeknek az óráknak a kiváló, precíz és pontos szerkezetük van, nagyon szép kivitelűek, férfiak és nők óráinak egyaránt megfelelnek 720 dinár munkabér felszámítása mellett, ugyancsak 3 éves írásos jótállással. Ajánlunk továbbá nagyon szép ezüstözött órát, nagy a pontos szerkezettel darabonként 155 dinár árban. Ne mulassza el ezt a soha vissza nem térő, kedvező alkalmat. Szállítás (ánvittel élvim lva. — Postaköltség és csomagolás darabonként 12 dinár.

Elegáns lánc az órához 45 dinár.

UHREN-EXPORTHAUS, ZÜRICH

Vogelsangstrasse 52/140.

Naponként hozzánk beérkező köszönőlevelekből:

Hlandza, 1926. október 30. Kérem legyen szives nekem még 2 aranyozott férfiorát küldeni, minthogy az első küldeményem nagyon meg vagyok elégedve és meggyőződtem az óra pontosságáról. Meister György vegyeskereskedő, Hlandza.

Akácoklórudak, kőris és tölgy bognárfa

körülbelül 15 vagonrakomány noskovci Dráva-parton hajóba rakva eladó.

Ajánlok ezenkívül

mindennemű tűzifát,

valamint vagontételekben

villázott száraz faszenet

WEISZ JAKAB OSZIJEK

Desatičeva u. 20. 10421

Női bajokat

(fehérfolyás, stb.)

Bőrbajokat

(excémák, kiütések, stb.)

gyógyít a kén tartalmú gyógyviz

„VENECIN“

Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában. PROSPEKTUS INGYEN

Főlerakat:

Cosmochemia k. d. Zagreb, Račkoga ul. 7/a 9204

Ertesitem a n. é. közönséget, hogy

üzletemet áthelyeztem

volt Engler Ignác és Fiai főtéri üzlethelyiségébe, ahol továbbra is elismert

elsőrendű áruimat

legolcsóbban fogom a n. é. közönség rendelkezésére bocsájtani.

Győződjék meg

személyesen áruim olcsóságáról és áruim jó minőségéről, Vétel nem kötelező.

MAMUZZSICS ANTAL

kézműáru kereskedése Subotica

Karadjordjev trg 9367

**Bagatell áron
bocsajtja áruba**

LALKOVIĆ

**egész raktárkészletét
üzlete átszervezése
miatt**

Még egy kézmű- és vászonáru fiókot nyitottunk a Zeleni venac 5 szám alatt, az új piaccal szemben. Ezzel az új fióközlettel az a célunk, hogy a piaci vásárlókat olcsón ellássuk vászonnal és kézműáruval.

Vidékre utánvétellel szállítunk. — Mintákat nem küldünk. — Memtetsző árut visszaveszünk. — 500 dináron felüli rendeléseket bérmentve szállítjuk. — Hadikárpótlási kötvények ellenében hat hónapi részletre is adunk készpénzáron.

Legnagyobb reklámunk: Plüss barchet, nagyon jó minőség 70 cm széles, métere csak 8 dinár. **Tennis-flanel** 70 cm széles, métere most csak 8 dinár. **Angol szövet** téli női ruhára, sűrű, tiszta gyapju, kockás, sötét és világos színekben, 140 cm széles, **maradékok** és pedig 1 méter széles maradék 58 dinár, 1 1/2 méteres maradék 85 dinár, 2 méteres maradék 115 dinár, 2 1/2 méteres maradék 145 dinár, 3 méteres maradék 170 dinár. **Harisnya** „Maco”, női, csak színes, legerősebb, sűrű, párja most 10 dinár. **Harisnya** selyem, női, legerősebb, fekete és minden más színben, párja most 25 dinár. **Harisnya** selyem, női, legfinomabb, fekete és színes, párja most 32 dinár. **Vastag guverirozott flanel** vörös, cerisz színben, sima, 70 cm, alkalmas gyermekbátákká és háziruhára, métere most 16 dinár. Közismert, jóminőségű **tennisflanelünk**, világos színekben, legsűrűbb 70 cm, sima és csikos 12 dinár.

VÁSZNAK

FEHÉRNEMŰ VÁSZON		kalmás, középsűrű, 30 méteres végekben 450 dinár, métere		Alsónadrág grádli, 80 cm, nagyon jó minőség.....		200 cm széles »Liliana«	
Vászon közönséges, 75 cm ..	6.—	90 cm, legerősebb párnaáthuzat vászon, sűrű, puha, ...	17.—	80 cm alsónadrág grádli, legfinomabb csikos	17.—	»Liliana a la Rumburger« 150 cm	38.—
75 cm széles »Liliana« csak	8.50	80 cm vékony batisztvászon ..	17.—	LEPEDÓVÁSZNAK		»Liliana a la Rumburger« 180 cm	40.—
75 cm széles fehérenemű vászon Zsarko-féle »Liliana«	9.50	80 cm »Rumburgi Liliana«, legfinomabb, ajámljuk házasulandóknak kelengvéhez ..	19.—	Rendkívül erős, 150 cm, »Liliana« métere	20.—	»Liliana a la Rumburger« 200 cm	40.—
80 cm széles la minőség	12.—	90 cm széles selyemfényű batisztvászon	19.—	180 cm angol dovlas vászon..	25.—	Opal batiszt fehéreneműnek, garantált mosható, fehér és minden más színben, 80 cm széles, métere	18.—
80 cm széles la puha »Liliana« 30 méteres végekben	14.—	Alsónadrág vászon, legerősebb dovlasz »Liliana« 75 cm ..	12.—	200 cm angol dovlasz vászon	36.—	Opal legfinomabb, 115 cm sz ..	26.—
80 cm mosóvászon, legfinomabb »Liliana« No. 2	15.—			FINOM VÉKONY VÁSZNAK			
80 cm legjobb és legerősebb vászon, minden célra al-				150 cm széles »Liliana«	30.—		
				180 cm széles »Liliana«	36.—		
KÜLÖNFÉLE		Kristályselyem, sima, csak világos színek, 80 cm		Pupelin, 100 cm, minden színben		Asztalkendők, fehér, darabja 9, 12	
Gyermekbarchet, keskeny, szép színekben	5.—	Selyem pazer, nehéz, fekete és színes, 90 cm, most csak ..	55.—	Marocain szövet, nehéz, téli áru, gyönyörű színek, 110 cm	65.—	Törölrüha lenvászonból, darabja	10.—
Plüssbarchet, 70 cm, sűrű áru, szép színekben	10 és 12.—	Bagno selyem, nem átlátszó, mosható, mint a vászon, legmodernebb színekben, fekete és fehér, 80 cm	65.—	Tiszta gyapju gabardin, minden színben, 130 cm	60.—	Etamin törülközők, kisebb	22.—
Plüssbarchet, nagy mintákkal, jobb áru, 70 cm	15.—	Crep de chine, legnehezebb, minden színben	75.—	Kamgarn szövet, felöltőre és ruhára, legmodernebb színekben	115.—	Etamin törülközők, nagyobb ..	28.—
Velourbarchet, 70 cm, a legdivatosabb mintákkal, kiváló minőség	17 és 18.—	Crep Biaritz, legmodernebb selyem, minden színben, 100 cm széles	110.—	Kasha tiszta gyapju, legmodernebb szövet és legmodernebb színek, 130 cm	130.—	Bolyhos törülközők, jó minőség	35.—
Plüssbarchet szép színekben, 80 cm széles	18.—	Charmeuse nehéz selyem, double, egyik oldal matt, másik selymes, kombinálásra alkalmas, 100 cm, minden színben	135.—	Legmodernebb szövet és legmodernebb színek, 130 cm	180.—	Bolyhos törülközők, finom, nehéz áru	80.—
Plüssbarchet, szövetutánzat, legjobb minőség, meleg áru, 80 cm	22.—	Köpenyselyem, fekete és minden más szín, 100 cm, ...	100.—	Nehéz »Moda« divatszövet, minden színben	180.—	CSIPKEFÜGGÖNYÖK MÉTER-SZÁMRA	
Szövetbarchet, meleg, sűrű, finom áru, kockás és csikos	22.—	Bélésselyem, kabátra és köpenyre, sima, nagyon erős, minden színben, 90 cm	70.—	Bársony női ruhára, csikos, legjobb minőség, mosható, fekete, fehér és husz más legszebb színben, 70 cm ..	40.—	100 cm széles, métere	18.—
Téli tusszor, frotirozott áru, teljesen »pótolia a modern szöveteket, legszebb mintákkal, 75 cm	25.—	Krep szatin, nappali és esti ruhára, igen divatos ebben a szezonban, Minden színben raktáron, 100 cm széles, métere csak	100.—	Tennisszövet, szürke, sima és csikos, tiszta gyapju, meleg	48.—	120 cm széles, métere	28.—
Házibarchet, rózsza, piros, kék, csikos és sima, garantált mosható, 70 cm széles ..	12.—	»Lame« fémszálal selyem, 50 cm széles	90.—	SZÖRME ÉS EGYES BŐRÖK		120 cm széles, finomabb, métere	34.—
Házibarchet, alsóruhának, garantált mosható, rózsza, vörös és kék csikos, 70 cm ..	16.—	Tüll fémszálal, minden színben, 110 cm	90.—	Gozella, drap, darabja .. 30 és	50.—	140 cm széles, métere	40.—
Fehér flanel, 65 cm, vastag, alsóruhának	18.—	FÉRFISZÖVETEK		Sziliszkin, fekete, darabja	50.—	140 cm széles, legfinomabb, métere	48.—
Fehér flanel, finom	22.—	Gyapju Lodenszövet, 140 cm széles	55.—	Kínai nyul, barna és drap ..	50.—	Vitrászok, mtrszámra 16, 18 és	25.—
Pickbarchet, fehér mintás, 70 cm széles	14.—	Félgypaju szövet, szürke, őszí áru, 140 cm	58.—	Sziliszkin, nagv, gyönyörű bőrök, barna és fekete, darabja	80.—	Frotirszövet, 140 cm, nehéz, fehér, drapp és káro ..125—200.—	
Pickbarchet, fehér, 70 cm ..	16.—	Félgypaju szövet, nehéz, legerősebb, 140 cm	82.—	Csincilla, szürke, darabja ..	120.—	Szatin, fekete és színes, 80 cm széles	15.—
Pickbarchet, 80 cm, legfinomabb	25.—	Lodenszövet, sűrű gyapju, sötét színekben 130 cm ..	95.—	Oposzun, valódi, drap és sárga	160.—	Szatin, fekete, 100 cm, középminőség	25.—
Téli marocain, gyönyörű színekben, mosható, jakard, 100 cm széles, ezeltől 50, most	22.—	Angol férfiszövetek, legfinomabb téli áru, 140 cm	190.—	Bőrök méterszámra, fekete, barna, szürke és fehér, 2 cm széles 38.—, 3 cm széles 58.—, 4 cm széles	68.—	Szatin, fekete, 140 cm, jobb minőség	35.—
Téli moldon, 90 cm, sötét színekben	36.—	Sötétkék és fekete, legfinomabb férfiszövet, 150 cm ..	280.—	TÉLIKABÁT ÉS KÖPENYANYAGOK		Szatin, fekete, 140 cm, legjobb minőség, olyan, mint az at-lasz	40.—
Amerikai sárgavászon 8.50, 11 és	13.—	Férfi ruhák, 180, 250 és 280.—		Velour Düftin, 140 cm, sima és karo, sűrű	70.—	Vitrászok, mtrszámra 16, 18 és	25.—
Roletta zsávolj, féllen, 120 cm	30.—	Fehér férfiingek, piket és damaszt mellel, minden szám darabja csak	62.—	Velour Düftin, sima és sajtolt, csikos, minden színben, 140 cm széles	140.—	Frotirszövet, 140 cm, nehéz, fehér, drapp és káro ..125—200.—	
Lenzsávolj, 110 cm	35.—	Vatelin, fekete és szürke, métere	55.—	Selyem karakil, fekete és színes, 120 cm	125.—	Szatin, színes, paplanra, gyönyörű fényvel, 140 cm	35.—
Lenzsávolj, 120 cm	38.—	Köpenybélés, 70 cm, sima, minden színben	16 és 20.—	Sima silskin, finom gyapju, nehéz, 130 cm, fekete és színes	240.—	legfinomabb, 160 cm	50.—
Matraczsávolj, 120 cm, féllen	32.—	Köpeny és kabátbélés, 100 cm, gyönyörű színekben, rips és moire mintákkal	30.—	Divatsilskin, szörmeutánzat, minden színben, nehéz, 130 cm	360.—	KÉSZ CSIPKEFÜGGÖNYÖK	
Matraczsávolj, 120 cm, tiszta len	36.—	Doublezövet, 140 cm, férfi felöltőre, 130 és	180.—	Selyemszilskin, sima, fekete, legfinomabb, 130 cm széles	350.—	Tüll sztorok darabja ....100—120.—	
Matraczsávolj, 120 cm, jakard, tiszta len, rózsza, lila, sárga, narancs, vörös és kék nagy mintákkal	42.—	Félselyem kabátbélésre, sima és gyönyörű világos színekben, 80 cm széles	40.—	Selyemsilskin »Valentino«, legnehezebb, érdekes szövéssel, szörmeutánzat, fekete és színes, 130 cm	580.—	Tüll sztorok, finomabb dbia 180 300.—	
Agygarnitúra, mosható, rózsza, frész és kék	260.—	NŐISZÖVETEK		KÁVÉHÁZTULAJDONOSOK FIGYEIMÉBE		Kétszárnyu függöny tüllből 200-500.—	
Szövetgarnitúra	300.—	Seviott, tiszta gyapju, 95 cm, minden szín, feketén kívül ..	25.—	100 cm lenvászon, gyönyörű színekben és mintákkal, asztalterítőre alkalmas, métere	20.—	Agyterítő, két ágyra ....360-1200.—	
Jakardgarnitúra	360.—	Seviott, téli áru, nehéz, 100 cm széles, csak sötét színek és fekete, métere	40.—	ABROSZDAMASZT			
Damaszgarnitúra	500.—	Tiszta gyapju sers, minden színben, 100 cm	45.—	Fehér kockás, jó minőség, 150 cm széles	35.—		
Gobelingarnitúra, rips, legmodernebb színek	550.—			Fehér damaszt, legfinomabb, selyem fényű, 140 cm, szép mintás	55.—		
Mosó zefir, szép színekben, 70 cm széles	10.—			Abroszdamaszt, színes, 150 cm, piros, kék és rózsza ..	38.—		
Fehér zefir, szép, csikos, színes, 75 cm	12.—						
Zefir, legerősebb, gyönyörű színekben, 80 cm széles	15.—						
A legfinomabb zefir, legszebb mintákkal, 80 cm széles ..	16.—						
SELYMEK							
Selyem marocain, sima, fekete, fehér és minden szín, 100 cm	40.—						

ŽARKO S. LALKOVIĆ I BRAT BEOGRAD

Telefon 17-80 — Kraja Milana 69

Uj fióközlet: Beograd, Zeleni Venac 5 (Nova Pijaca) Telefon: 28 05.

Požareváciak és nišiek figyelmébe!

Požarevácon ugyanilyen olcsó Lalković-áron Božidar Petrović üzletében

9930

Nišben Milosavljević Drago üzletében — Obrenovačka ulica 65